

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא

בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

סוכות תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף כא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכז
רעז"י
הנחמה

מי כיוון נפסלים למתירין בנותירין. פי' לדם קומנץ נפסלים מימיו בשקיעת (החמה) כמו
שהמתירין נפסלים בשקיעת החמה בדאמר באיהו מקומן (לקמן דף נו): **כיון** כיון
ששקעו אין מעלהו. למאי דסד' השתא דדעלאת לילה פוסל' לכל עבודתו יש תימא דתיקשי
לילה כמה משניות דמסכת תמיד (דף כח). שהיה מקדש לתרומת הדרשו ואיזו הכתובים שהיו

6 כר' אלעזר בר' ששון ובנאן דפשיט לעיל במחלוקת
 7 בז' כון' מחלוקת בז' וזה כרבי אבל ששה אמרי
 8 היאך היו עושין תרומת חלה וכן כרבי בבבא
 9 ישעיה שניעורו לה' הלל ואין צריכין לקוש
 10 ומתני' דיומא (דף כב.) דמוכחא שדיה תרומת
 11 הדין שבבזי דחזי' דקאמר לעיל דכר' אל' זה
 12 פסי' בתולידה בתרומתה דהוה שמוס' אונס שבל
 13 כר' אלעזר בר' ששון ר' נמי ל' שדיה לז' מסי' כב
 14 שרת אורי כדי דקדוש ש' תרומת הדין ועד
 15 ל' לומר דמקדוש תרומת הדין ש' קשיא מר' ש
 16 דפסול בעבודת הדין דרבנן עד ש' טעם להשיב
 17 בתרומת הדין ש' במבולא לילה דפרשי
 18 בקוטרס סבך עד ש' לומר דנחא ל' למשיך
 19 מדר' יוחנן אדרי' טפי ממנתניח דמקדוש הדין
 20 דאיכא לדחוי' דסבירא ל' למתנתניח דמקדוש
 21 עד צרא ל' פסלה ליה אפי' במים אע"ג דסוגיא
 22 דשמתניח דאי לא הכי סבירא וזהאי פירוש
 23 נחא השתא דלא מצי' לאשערי ממברייא דלעיל
 24 דפלגי' בז' ובי רבי אקדוש בר' ששון דקני' ציר
 25 בלילה ציר' לקדש ביום דמשמע' זה בלילה מחזי'
 26 חזי' **בירור** כיון ששקט. פירוש זהאי דמנצי' ש
 27 למים חזי' קודם שנפסל' דלאחר שנפסל' אמרי'
 28 כ' כ' ש' כשה' (פסוקי' ד' ק"ל) דאין ורביה לחדש:
 29 **בירור** שלא שקט. השתא ד' דלא וקא' אלא
 30 אפילו שקט מעלהו (ומקדשו) לעבודת לילה אלא
 31 רבואת קדש הכי אפי' שלא לקדש משקט שבעת
 32 חזמה כשר לעבודת לילה אבל לבסוף דמשני'
 33 ומסקי' דאיכא ביעוד' גירת שקיע' עדי' דנקט'
 34 עדי' דנקט' עדי' דנקט' עדי' דנקט' עדי' דנקט'

תרומת הדשן: **מא** אן מעלדו דקאמער לעבודת היום. פי' שיהא כשר לקדש לעגן שיעול
 36 לז' קודש לעבודתו אין גבן קומן דער אבא לעבודת לילא גבן לאברים או תפוח היני
 37 וישא יבר' יוסף ומשני איבא בנייהו דקאמער כלומר לילא אסור להעלותו גזירה
 38 שמת' פישא דא חזורו ושקעניו ר' יוחנן אית ליה שיקע שיקוע דחבני נקט שלא
 39 דאם שקע' אל יעלדו דז' תרומת הדשן דלמא שקע אבא אל שאקו או שקעו והעלה
 40 דקאמער ממנו ר' דייא ב' יוסף אל גזר וסבירא לז' דמערעל כל שעה שיערה אלו וישנין
 41 למקט פש' וא"ל ומהו דא משקעין אותו כל עברה איהו דלם לחמתן דז' סמוך לעל
 42 השחר כיון שהיו ביכולן (והעלותן) כל הלילה לקדש לאברים יום (ורמא) לא רצו לחמתן
 43 זמן שיקוע דז' סמוך לזמן פסולו רמאש זמן אלא משקע ליה בעמוד הדשן היה שדיו
 44 יבולן לקבוע זמן שיקוע בתחילתו היללה או באמצעה דבדי שדיו וזכר בעמוד השחר אלא
 45 לעלותו להעלותו תרומת הדשן אל כמר כדפי' בקומטוס (דקדקו ליה) אלא סניא ליה בלא
 46 עולתה ועבשיו הגיע זמן הסמוך לפסולו אל פשה איהו דלם משקע ליה ולא דמי למעלה
 47 אלא שהתנה כפי משקשבע בעמוד השחר העבודתו ומעלה ביום אל היה יכול לקדש ממנו
 48 לז' לקדש ביום קדוש גזורו שיעול דלם תרומת הדשן ומוקדש שדיו שדיו שאנו מוקדש
 49 לז' כדפי' בקומטוס דקד' שיערשניו א' זמי כד' שלא יבוא לידו חזר קומטוס דא תדיים
 50 דדן וזי שיש לו לקדש לאברים מקדש זמן המים שבכלי' שרת ושנים עשר כרגים שדיו
 51 דז' במסכת תמיד (פא) מ'מ' לו דרעו דמקדשן בלילה דז' שהיה זי' ומעלין וקדש ונותנים
 52 לו מומין למתירי' אלא מ'מ' לו דרעו דהא דהספלה ליה לית מים בבבלה שפעתי' דז'
 53 א' אמוראי' דלעיל מודו דלכל הפחות ספקי' דז' והבא ממש פשט ועוד צריך לומר דהא
 54 דהא דהספלה נמי לית מים אלא חשש חשש עבודת היום שאנו יעלדו לעבודת לילה קדש תרומת
 55 א' אינו מעלדו דקאמער בעמוד השחר עבודת היום שדיו יעלדו לעבודת לילה קדש תרומת
 56 שדיו שלא יפסלו לאברים וזכא לקדש ממנו למחר למתירי' א' על פי' שלא דלם משקע

רכב זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כא עמוד ב – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" **תוספות**

כל הילך רחב בשקיעת החמה ובעמוד השחר היינו גורית שיקוע דקאמר בסמוך דרגוני
 שיאז משוקע כל הילכה עד תרומת הדרן כדי שיעור העולם שלא שקעוד מבטור יום כי
 אם לזוהי זמורם על ידי כך שיקוע דסוף כל הילכה ששמוצאודו משוקע בשעת תרומת
 הדרן יחזורו וישקעוד דסוף דיום כי אם יעלוהו לאור שקיעת תהומה שי לגור שמו

יאמר שזהבשור לעבודת מזרח למחר
 שיקעוד בשקיעת החמה וכשר למזרחין אל ע"פ
 שיתלחו לאור שקיעת תהומה ופרך אי הכי היינו
 דרבי חיב רבי יוסף פוסל למזרחין בשקיעת
 תהומה כי לרב הסדא שאני פוסל למזרחין אלא
 בעמוד השחר לא איכפת לן במה שיבשרום
 למחר למזרחין כי בשקיעת עמוד השחר מתבשר
 אפי' בעמוד ומשני בנייהו דרבי גורית שיקוע
 דרבי יוחנן גור להשתחוה בשקיעת שמוש שיקוע
 השקיעת תהומה שאני צריכן או לשקוע כדי
 להוכיח שיקוע דסוף הילכה שלא יאמר שאני
 להוכיח אלא להכריח למזרחין ולכן צריך
 להשתחוה עד תרומת הדרן כדפרשיש רבי חיאי
 כי יוסף אל גור הארץ יוחנן קידוש דידו לתרומה
 כי בשלמא לרבא דמוקי ליה להדא כרבי אלעזר
 בר שמעון דא כרבי איבא למיטר דסבירא ליה
 לרבא דרבי אלעזר ברבי שמעון לא פסלה לניה
 במי כיוור במאן דאמר לעיל כמחלוקת בון כי
 מחלוקת נה לא כדבריא ולא פשטי ליה לעיל
 ולמחר אינו מקדש בדמיתיהו דאילפא אינו צריך
 לקדש קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון ולא קאי
 אמר כיוור פוסלים למחר כי בשרים עד דרבי
 אלעזר בר שאל אלא דמוקי לה כרבי שאני
 דרבי ארביי דמאי שניא ביה דכיון דשקעו שוב
 אינו מעלול דמערך לשקוע כדי להוכיח
 שישקעודו בסוף הילכה ומאי שניא ביה דקאמר
 דרב קידש מתחילת עבודה דמשמע תרומת
 הדרן תחלה עבודת היום שנמשך ואילך נסוקים
 בעבודת היום בלא חסס וכל שעה מקדש ועובר
 כל בא לעבוד משם ואילך משמע דלא מעשה
 ליה אחר שתלחה לתרומת הדרן שאם בן יש
 חסס כרב ומשני דא רקי ליה תחילת עבודה לא משום דלא משקע ליה ודאי משלך
 ליה דרב משקע ליה וקעט שי תימנ בן לפי' הו' וכן לפירוש אר' לישנא דמסל' ליה דא
 נמי דא ידע דמסל' ליה ואן קשה לו אלא משקיע (דבתרא) מאי שניא ביה חבא דמשקע ליה
 ומאי שניא אתם לרב משקע ליה: **א** משקע ליה. שדחה למעלה ובר סדא ומורידין לבור
 הלא אין קול נשמע ואי' לשינ' דנשמע קול דקעני' היינו בהעלותו ויל' היינו דקא אמר
 דמשקע ליה בגלגלא (בנון) לבור החול ששנשמע הינו בחוציאנו מן הבור ומעלותו אי' בעית
 אינא דמשקע מתחמתיה דדה בגלגלא אף השקיע כדי להשמיע קול דרבה בחוריו
 ובהעלותו: **הגמ'** איבא בנייהו גורית שיקוע. פירש רש"י משקע בערב שלא ישבח
 לשקוע בעמוד השחר אלא לילה אינו פוסל כלל לעבודת ד' למחר אם משקע בעמוד
 השחר ולרבי חיאי לילה פוסלו וקשה אם בן איבא בנייהו טובא דלרבי יוחנן לילה אינה
 פוסלת ולרבי חיאי פוסלת ועד וליפרין מדי היינו דרב הסדא ועד דבסמוך פרך' כחא למחר
 אין צריך לקדש אלמא למזרחין חו' היינו דרב הסדא משמע דבלאו היא דלמחר ובי' לא
 דה' מצי למפרך מיד לכך נראה ל' גורית שיקוע ואם לא שיקוע היא פוסל מדרבנן לעבודת
 ד' משום לילה אפילו שקע בעמוד השחר ולר' חיאי דא פסול מן התורה ולכן פרך' למחר
 אינו צריך לקדש אלמא אפילו מדרבנן כשרה לעבודת ד' ואין לילה פוסל ואם בן הינו דרב
 חסדא דקאמר איבא בנייהו מנחש שיקוע בריך:

בין

איבא בנייהו, גורית שיקוע. והאמר רבי יוחנן,
קידש ידיו לתרומת הדרן, למחר אין צריך לקדש,
שנבר קידש מתחילת עבודתו. בשלמא לרבא,
דמוקים להחיא כרבי אלעזר ברבי שמעון, הא
כרבי. אלא לאבוי דמוקים לה כרבי, קשיא דרבי
אדרבי. מאי שניא אתם דמשקע ליה, ומאי שניא
הבא דלא משקע ליה. דמסל' ליה, והדר משקע
ליה. אי הכי, למחר אינו מקדש, [אמאי אין צריך
לקדש]. למימרא דלמזרחין מיוחדא חו', היינו דרב
חסדא. איבא בנייהו, מצות שיקוע. מיתבי, לא היו
רואין אותו ולא שומעין את קולו עד ששומעים
קול של עץ שעשה בן קמין מוכני לפיו, והן
אומרים, הניע [עץ] קידוש ידים ורגלים מן הכיור.
מאי לאו, דמסל' ליה. אמאי, משקע ליה. לא,
דמשקע ליה. אי דמשקע ליה, מי משתמע קליה.
משקע ליה בגלגלא. לישנא אחרתא, דמשקע ליה
בחומותיה, כי רכיבי דלישתמטע קליה, ולשמעיה
וליתיה. והא הנה בגיני כרוז. בי תרי חריבי הני,
עברי, דשמעו בראי אחי, ושמעו בראי אחי, וגפא,
אמר רבי יוסי ברבי חנינא. כל כיור שאני בו
כדי לקדש ארבעה כהנים ממונה, אין מקדשין
בו, שנאמר [ורצו ממונה משה ואהרן ובניו] וגו'.
מיתבי, כל הכלים מקדשין, בין שיש בהן רביעית
בין

איבא בנייהו גורית שיקוע. כלומר דא דאוקים אין מעלול דרבי יוחנן משום פסול עבודת
 יום אל כקסיד שיאז הילכה פוסלו לעבודת יומה כרבי חיאי אלא שמו' אל יחזור
 וישקעו ומנצח עמוד השחר פוסלו לעבודת מחר ולעולם (אם שקעו קודם עמוד השחר
 כשר) דהיינו דלא נקט רבי יוחנן לישנא דפסולא לא לשון איסור העלאתו לא יאמר
 לתל' לפסל דכיון דקדש לזו בכלי שרת מנחה
 לשמורן בשאר קדשים ומיהו בהעלאתו לא
 ממסיל ולקמן פרך' הינו דרב חסדא דאמר
 לילה לא פסל אלא עמוד השחר ורבי
 חיאי לא אסר ליה להעלות משום גורית שיקוע
 אלא דבזכותו נפסל מדי לעבודת מחר הלכן
 נקט לשון נפסלי' **האמר רבי** חסדא: **הא**
אמר בשלמא לקדש לתרומת הדרן
 הצריך לחזור ולשקוע ובשלמא העלאתו לא
 קשיא לן דלא מצי בלא קידושו חו' שובח לפיכ
 כי תרומת הדרן ולגורית שיקוע ליבא למיחש
 דכיון שמוצא משקוע והעלות ועבשי לניע
 חזון הסמוך לפסולו לא פשע ביה ודרר משקע
 ליה ולא דמי למעלול בלילה שבויהו לקדש בו
 כדכונן בהאם תמיד להקטיר ואני למיפיעה ב'
 אלא הא קשיא לן דלא איירי בה רבי יוחנן
 במנחת שיקוע ומנא דנשקיעה: **שנאמר ליבא**
דמוק. לעיל לא מילתא דר' יוחנן אליבא דרבי
 אלעזר דאמר אין לניה מודעת לקדושת איבא
 למימר דמשום דבי' לא חש לשקיעו דקסבר רבי
 אלעזר דבמי' כיוור נסתייהו גמי לא שכן נמי
 הא. דאמר ר' יוחנן לעיל אין מעלול: **כרבי.**
 אמרר דאמר לניה מעלול בקידוש וכל שכן נמי
 כיוור **אלא לאבוי.** דאוקים לעיל כרבי קשא
 דרבי אדרבי לעיל אי' יוחנן אליבא דרבי
 לגורית שיקוע ויהא ויהא נמי נשקיעה ויהא
 ליבא למיתלי' טעמא במודה רבי דמקדוש הגבר
 עד צפרא לא פסלה לניה דבשלמא גבי קידוש
 דפסול לניה דידיר דמשום שדאי אין תמים
 בעלם הוא דאיבא למימר אבל מי כיוור
 דהו' קמן וקדושת כלי' עלידם ולניה דידוד
 דאורייתא עמוד השחר הוא דרמי' ליה **מאי שניא** אתם **דמשקע ליה.** כלומר מאי שניא
 גבי אין מעלול דחיה לגורית שיקוע ומש' ב': **דמסל' ליה** ודא **משקע ליה.** לאור קידוש
 תרומת הדרן רבי יוחנן הוא דא איירי בתקנת מי כיוור אלא בהלכות קידוש דאשמועינן
 דמדי' רבי מקדוש הגבר עד צפרא לא פסלה לניה: הכי גרסי' **אי הכי למחר אינו מקדש**
אין צריך לקדש הינו **רב חסדא** ב'. אי הכי דל' יוחנן אוקא דלילה לא פסל ולמחר
 אינו מקדש בתמיה **אמאי.** אי' יוחנן משמיהו דאילפא מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר
 אינו מקדש דשמעי' מניה דמשום דלא שיקוע בערב קא פסל לזו קידוש מחר: ומשני **אין**
צריך לקדש. קאמר דכיון שקדש לעבודת ד' אין צריך למחר ואשמעי' דאן לניה
 מועלת בקידוש וכדרכי אלעזר: **חיי רב חסדא.** השתא דאוקאמ אין מעלול דר' יוחנן
 משום פסול עמוד השחר אבל לילה לא פסל היינו דרב חסדא: **איבא בנייהו מצות**
שיקוע. ל' יוחנן מנחש שיקוע מבערב כדי שישאנא משקוע בקידוש תרומת הדרן ויהא
 נוכר לחזור ולשקוע היינו דקאמר כיון ששקע אלמא מבערב כיון משקע ליה ולרבי
 חסדא לא חמירי' בו כל כך ואין מנחש שיקוע אלא סמוך לזמן פסולו קודם עמוד השחר:
לא היו רואין אותו ב'. ובמי' שובח' בתרומת הדרן קמיי' במסכת חמדי כשדיה נבנס
 לעורה לקדש ידיו ורגליו לא היו מנסים בידו לאו ולא אבוקה אלא מחלק לאור
 המערבתי לא היו רואין אותו אחו' ובהכנים שדו בכות מוקד עד ששומעין בו וכן
אומרים הניע. לכיור מרוקח את עצמן לחיות וכוונתם להעלות אחר לחפוז לאור שדיו ה'

מן המזבח כדתנן לעיל ב' ראוהו אחו' הבותים שירי: **מאי לא.** האי שמיעת קול העץ דקעני' דסליל ליה לכיוון מן הבור אלמא משקוע הוא וקשיא ליה ר' דא חסדא דאמר לא משקע
 ליה עד צפרא: **לא דמשקע.** השתא: **מי משתמע קליה.** הלא אין מוכני צריך לשקוע אלא להעלותו אבל שיקוע משלשלו לבור דא נופל מאליה: **ומשני דמשקע ליה בגלגלא.** כי רכיבי
 דלישתמטע קליה וישמעו הבהנים הישנים בעי' ונחלו לפיכ דתנן במסכת תמיד (פרק ג' מ"ח) מיתריו היו שומעין את קול העץ שעשה ב' בחומותיה. וכלגלוא ויהא **נמי ביה.** שדחה
 מכיון עמוד הבהנים לעבודתם ולוים לדונבם וישראל למעמדם: **בניי.** שם האשי: **בי תרי חריבי** הו' עברי. שתי הכרות עשין לדבר כל הכלים מקדשים. מים שנתקדשו בן
 לקדש את הדרים ורגלים:

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף כב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רלא רשי תוספות

בין שאן בון רביעית. למאי דקסי' בלא קרוד יש תימה דרגע מנטילת ידיים ויש
לומר דנטילת ידיים נכשי בשו ב רביעית וטולקין אפילו לשנים והכא בדודה ביה
רביעית מעיקרא: **והא** מנעו אמר רחמנא. פי' קונטרס דאמתיתקין (פריך) דאמר כל
כלי שרת ראויין לקדש פריך וקשה תיקשה ליה מתניתין [דיומא] (דף מג:) דקתיי דבחן

ד' שיהו כלי שרת. אָמַר
תְּחֹלֶה, וְהָא, מִמֶּנּוּ אָמַר
שֶׁרֶת. אִי הָכִי, כָּל חוֹל
מִצֵּית אֶמְרֶת, מִסָּל וְחֹמֶר
וְאוֹ, אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ כָּל חוֹל
שְׂאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. וְכֵן מִלָּה,
וְלֹא יֵהָא כְּנֹ מְקַדֵּשׁ בְּרִדָּה
מִן יְעֻשִׂית כִּיֹּר נִחְשֵׁת
וְיֹא לֹא לְדָבָר אַחֵר. אָמַר
מִן לְרִבְעָנָה, מִה לְכֵנֹ
כָּל יִשְׂרָאֵל חוֹל שְׁעֻשֵׁי לְחֹלֹ.
תְּחֹלֶה. אִי הָכִי, כָּל שֶׁרֶת
וְיֹא וְקֵה רִאִיתָ, וְהָ שְׁעוֹן
וְנֹ מִשִּׁיחָה כְּמֹהוּ: אָמַר
מְקֹה, מְשָׁלִים לָמִי כִיֹּר.
שִׁי מֵאִי, אֵילִמָּא לְמַעוּטִי
פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹתָה מְכֻנָּה,
פְּרָה שׁוֹחָה וְשׁוֹתָה מְכֻנָּה,
בֹּ. אֵילָא לְמַעוּטִי יִבְחָשִׁין
דְּהָא תִּנְיָא, רַבֵּן שְׁמַעוֹן
חֵילֵת בְּרִיתָהּ מִן הַפְּסִים,
וְקֹ כִּי בִר אֲבָרְמִי, מְסֻבִּילִין
לְמַעוּטִי בִּתְנֵן סָאָה וְנִלֵּל
אֲרַבְרָעִים סָאָה מְכֻבֹּנוֹת,
כִּי פִשֶׁ. וְאָמַר רַב הִדְרָה
אִמֵּר רַבֵּי יוֹחָנָן, עַד רַבּוּ.
כִּיעִית, מְסֻבִּילִין בִּי מִחֶמֶן
דְּמְקֹה אֲתֵיָא. אָמַר רַבֵּי
מְקֹה בְּשִׁירִים לָמִי כִיֹּר.
הוּא, וְהַתִּנְיָא, בְּיָמִים וְלֹא
בִּלְבֹבֵת שָׂאָר מִיּוֹם, וְקֹל
אִמֵּר לָמִי כִיֹּר, לֹא דְמִיָּם
קִדְּשִׁי, וְקִדְּשִׁי מְעֻלּוֹתָא
מִיּוֹם שְׂאֵין לָהֶם שֵׁם לְיוֹר,

לרביעית. כאן פ' בקונטרס דארמין פרק כל הבשר וחולין דף ק"ק. מ' נוספסלו משתיית
במהם בין בעלים בין בקרקע ופסולין אל נפסלו כשרים ואין ק' דחתה גמין אחרים
משתיית כשרים ופסולין ואלו באפסוק בבת גמין וקונטרס ששירין לכולי עלא
ואפי' מקוה וזה דקאמר דבא אין פרה שותה ושותה ממנוט אפילו למקוה נמי איני
משלים אל קשיא וזה דחתה במים לעלויים מיירי דאל טיט אלא שהם מרחוים ונפסלו
משתיית בתמה וזה דחתה במים עבים נפסלו ע' ידי ש' המוערין בקו ש' תימה
מנא ה' אל קשיא שיעורא וכל הני תנאי נוסמכת באפסוקא (פ"ב) אל משתיית פרה
נתן טאה כשר. במי פירות מיירי כדפ' פרק הערל (יבמות דף פב) אבל מים שאובין
אפי' כל היום כולו כדפ' דרשוקן שאובין טעו ש' תימה ודבר גרר וברעין דרשין
במים ולא במזוג הדין כי נדור כתיב מים ומשכרתין וזהו תנא ר' שמואל.
פ' בקונטרס אל דינאנא אוהיב קאי מודו בחרות גמנים גמאי וחקריהו הברעין שדחא.
במים ולא ביין ולא במזוג במים לרבות שאר מינים יכול שאני מרבה קאי מי חתוך תלמוד

בין שאין בהן יביעות. הלוג מים ואע"ל לדיבא שיעורא גבי נטילת ידיים לגבי קידוש
לא בעינן שיעור: בקדוש בתוכו. קדח דופנו של כורז ותחב בתוכו כלי קטן ומצתו
לחור וזנך ממנו הכיור ומוציא אבל באפיא נפשיה בעינן שיעור ארבעה כתיב: וזא
מטנו כתיב. אמתני פריך דאמר כל כלי שרת ראיין הם לקדש: ויהיו. ובקרבם

[illegible]

50 היהו בו רביעית מים נתון מנמינע הללו לחנוכו רובעו רביעייתו ונטל מנמינעו ונטל
 51 חשיבא שיעור וטורא רביעיתא לבטולינה: עד רובו. את עשרה בו מנמינעו הללו
 52 עד רובו של מקוה אלא ורובא בבלעי עי' תלתא ונטילתא סאה חשיבא א"י קרף רביעית
 53 בדופן המקוה והמים נמשכין שם ואף על פי שנחמטעו המים ואין מערבין מי
 54 מקוהא באתרא קדירה: מפבליין ב' חמשיין ב'. עי' תורתא ונטילתא קטנות של טווי
 55 דהב פי. מקוה. אף על פי שאין חין: חלשאי: בורח בורח מלאות מים
 56 ולתת לחנוכו: לשיטרא. דלע מי חיים: וחתיא. בת"כ והקרב והחברע: ויחן
 57 במים לאל מבוז מים ויין מבוזים ידו של חלק מים ואחד יין: שאר מים. ואפילו
 58 מוכסין: מאי ק' וחומר? לאו כ' בור' אלא? ולשיטרא: דמים חיים עינאו. ויחן קטן ק' למים
 59 חיים הראויין כלזר ששקילן לחיזתא קרב: קרשית: א"י. וקדשי. וזו כיון משום
 60 יליף בקיו שרוחצין במימיו קרבים וקוי שלקדש הרא: והא תנא רבי שמואל.
 61 אלא ידענא אהיבא קאי וימחו שמעתי מניה דרביה: דבתיב: סתמא אין מי בור
 62 כשרה ל:

רלב זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

מי כיוור ששם לרם שם לווי. הא דאמרין בסוכה (דף יג.) ובחולין (דף סב.) כל שעתה שמו קודם מות תורה ובהא תורה חקפידה עליו דשם לווי לא קשיא מיד דכך שמו מי כיוור בשעת מות תורה. ערל. מפרש רבינו שלמה בכל מקום שמו אוזר מחמת מצוה ורת' מפרש דמומר לערלות וקרי ליה לבו לשמים לפי שאינו עושה אלא מדאגת צלע ודמיה וברייתא תהיל (נבותר)

דף (ע.) פירשה: **משום** דאין לבו לשמים. אפילו שב בשעת נבירה אמרין בסוף מנחה (דף קט.) דאין קרבן ריח ניחוח ואע"ג דהשתא לבו לשמים מתחילה לא היה לבו לשמים **אבל** טמא מת. פירוש קודם שביעי מרצה אפי' בקרבן יחיד על ידי ציצן מתוך שמרצה בלא ציצן ודא דאמר על הקדש ואלא שן מקדישים מוקמינן להו בטומאת שרץ וכן כל טומאת מת דשעתה הוה קדש שביעי שלו אבל שביעי היינו כמו טמא שרץ דאנו מרצה ביחיד לפי ששוחטין וזוקקין עליו דמי אינו מרצה בעבור טמא מת שביעי ובמי לפי שכולין לעשות ע"י שלוחן סודרים אלאוראט מבו אכלי חסות בטוהרה. **אי** דכתיב שרץ שמו שרץ נמי בקנטרס לא גרס אי הכי דאפי' לית לן מתוך שמרצה בו מצי לאקשוי דף פירכא טמא שרץ לריצי בעבור מקל וחומר טמאת מת ויש ליישב אי הכי דקאמרת שמו מרצה וכו' וילפת דא דבריער מצבור לכתחילה איכ טמא שרץ נמי לריצי ביחיד דהא מרצה הוא בעבור מקו דטמא מת אבל אי לא מתוך לא הוה קשיא מיד דאמאי תמני דפסלה טמא מידיו בין בטמא מת בין בטמא שרץ ועוד יש לפרש כי נמי אמרין מתוך דהא לבו לאקשוי מתני' בזה ומעורר מי ששוחט וריאת מנופא אבל טמא מת ושרץ לא דמרצו ביחיד דבריער דהואיל ומרצו בעבור לכתחילה ושרץ מקל וחומר ומשני טמא שרץ אינו מרצה בעבור לכתחילה אלא שוחטין במתכפרין ובמתכפרין טמא שרץ אינו עושים פסח בטומאת שרץ שוחטין וזוקקין על טמא שרץ וכל שרץ היחיד דהואיל אי צבור שרץ בטומאת אלא שלוחן שלוחין וסודרים וטעמין פסחין שבעלם ואיכ איכא למפרך מה לטמא מת שכן מרצה בעבור מה שאין כן בטמא שרץ. והגדה: ורבינו חזק איכא ר' אביי ומפרש דבמומר אפי' בטומאת היינו בין במת בין בשרץ דכס דפסח בין דתמיד הוא דקאמרי וקני דרום לא שן אלא טמא שרץ וכל טמא מת מתוך שמרצה בעבור מידיו בריעל שכן אבילה בטומאת כלומר שמרצה ריצי גדול שאכל בטומאת בעלים במת מרצה נמי ביחיד ששימש בטומאת מת אבל טמא שרץ נמי דש לו ריצי בעבור בנות אבילה ודמטא היתבני ואם הכניסין בשרץ דעבדי בטומאת דבמעורר אמר דחמא ואפילו בטומאת וכל שביחיד נדחה בעבור עבדי בטומאת מצי אן לו ריצי גדול כמו מת ואילו נשטאו צבור שרץ אין להם לאכול בטומאת בלא שאמר לבסוף ופיר' אי הכי טמא שרץ נמי בין דאמרת דבטומאת מת מרצה ביחיד מטעם דמורצה בעבור דאבלי בטומאת מת איכ טמא שרץ נמי בקרבן יחיד לריצי מקל וחומר מטעם מה דיחיד ומשני וקני דרום מתכפרין פירוש יחיד במתכפרין שכן לא טמא שרץ לא ואם תאמר נטול אבילה דבמעורר איך קא בטומאת שרץ אי משמענותא דמועדא אם כן אפילו זב ומעורר אי מקל וחומר דמת שטען שליש ושביעי מה לטומאת מת שכן אישטאר לאכול בטומאת מעל תאמר שרץ דאם נשטאו בעלים בשרץ לא אבלי ויש למור דהא ר' אבא אבלי לא משום דחומר דשרץ אלא משום דחומר דשרץ עליו ור' אבא איפטר ליה מפסח וכו' במת שביעי שלו אם הוה רוב צבור שביעי שביעין שביעין ליתורא לערב לא דוח אבלי בטומאת וקשה לפרש ד' ר' הדין דאמר מתכפרין במתכפרים ולמעט טמאת שרץ לא לריצי ביחידו הכי נמי נטמא בעבור דדוקא טמא מת ולא טמא שרץ אי משום דאית קל וחומר ומפי' מדיקשא

יכול בן גבר פשש. גוי תלמוד לומר ערל לא. אינו נפסל אלא מחמת ערלות לבו אלאמא בכוח קאמר שנתגבר מעשיו. נשבעים לגבורים למקום. ערל בשר. והוא צדיק מנין פסא פסול. אמרתי קאי דתנן במתני' טמא מחלל נבדחה ועל כרחיך בקרבן יחיד קאמר דאילו קרבן צבור קרב בטומאה. מתוך שמרצה בעבור. לכתחילה מרצה ביחיד. ודבר על ידי שוחטין מרצה עליו ודא דבטומאת מת פשיטא לן דכתיב במועדו ואפי' בטומאה משמע בין שכן (נמו) טמא בן שדחבר טמאין ומגילי דכוכא אחריתי גבי טומאת אפילו דכי אישטארן טומא בעבור במת אישטארן דכתיב איש כי ידחה טמא לנפש ולנפש ולנפש מנה איש נדחה איש צבור נדחה אף יגבי דוח מרצה נמי במת אישטארן אלא הכי ל'ב' פסא שרץ נמי ליתי בקל וחומר. דמרצה בעבור לכתחילה בקיז טמאת מת כסברי וקני דרום. דאמר מת דחאקא מתכפרין. כשחורחור טומאה בעבור שיהיה אין במשמע הדין וזחורחור דא חמורחור דא חמורחור נפקא לן (פסחים דף עו.) הלכך כן בעבור מה שחורחור טומאה אצל רוב צבור ששטמא טמא מת הותר לא טמא שרץ ואף כשחורחור לבחן בקרבן צבור מת הותר ולא שרץ. פאי קסברי. וקני דרום דפשיטא ליה דלא הותרה טומאת שרץ אלא רוב צבור ויתתי בלא וחומר. אי קסברי אין שוחטין וזוקקין. תא תפסח על יחיד טמא שרץ ואף ע"ג דיכול לטבול ולאכול לערב ואיכא למיד בפסחים (דף קט.) ור' (דלי) הכי וליקח לה נאש איש כי ידחה טמא לנפש ואפילו לא שביעי שלו ערב תפסח במשמע דהוה ליה בטמא שרץ. אמאי לא קני' ציבור בטומאה דא כל שביחיד נדחה צבור קברי בטומאה. דאיש אלא ציבור קאמר דהמאט: אמאי סביר לן כפיד דתם שוחטין וזוקקין על פסא שרץ. דהואיל ודאי אהראת הלכך צבור טמא שרץ אף הוה לא הותר לן לייבס לעורה טמאין אלא שילוח קרבנותיהם לעורה וקריבניהו כותבי שוחטין ויעבדו ויאלכו לערב דלא הותרה להם טומאה אלא במקום שאילו לא הותרה ודא דנרחי הלכך טמא מת שאני מותר לטבול בעל דהותר לן אבל טומאת שרץ לא ואין כאן קיז שדרי יכולין לעשותו בטוהרה תקן ליה. צעק להם קול גדול איזה הם מרובה. לדחות את הטומאה ויהי אושר בה מתכפרין. בדומפרי ואוילי שהייד טמא שרץ משלח קרבנו לעורה דקאמרינן שוחטין וזוקקין על טמא שרץ הבחן המרצה דא אם נשטא בשרץ פסול לו כדמוקמיהו אוילי דקתני טמא פסול בטמא שרץ: פקום שאם נשטאו בעלים ב'. יחיד ששטמא במת אין משלח סוד לעורה לשחוט עליו (אלא נדחה לפסח שרץ דכתיב איש כי ידחה וכו' ואע"ג דכוח מרובה משל כן אצל שרץ: כהן ששטמא במת אינו בין שוחטין שרץ כוח רוב משל

בעלים אצל שרץ ואמאי אמרי וקני דרום מרצה ביחיד נמי דמריצה בעבור: אמאי פסא נמי. יחיד טמא מת נמי משלח קרבנותיו כלומר אם שילח סוד לעורה ושחטין וזוקקין עליו סודר מלעשות פסח שני ואף על פי שלא יאכל ממנו דקסברי אבילה פסחית לא מעבכא מידה לכתחילה אמר דחמא נדחה לפסח שני וצבור עבדי בטומאה הלכך כהן מתכפר בקרבן יחיד מתוך שמרצה (ובצבור) לכתחילה מרצה ביחיד ודבר: והכתיב איש איש וגו' ועשה פסח בחדש השני וגו'. למצות. והא פתיב איש לפי

פסח בחדש השני. אלאמא מדיח:

לפי

דכא

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף כג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" קצט
רש"י תוספות

לפי אבולו, הראוי לאכילה תבוסו עליו הדגיגיו שחודשו: **במבסת**. לשון ענין כמו מבסת ערבר (ויקרא כז) ו**ויתקש אכילין** למניין. מה ענין מעביב אף אוכלים מעביב שאם שטתו לעמאמז ולערלים וחלה וקח שאין יבולין לאכול בות פסול ואפי' קח עניין דהא לפי אבולו בהא' קתיב לגבי ענין **ובי לא תקשי** נמי. וסבירי טמא מת משלה

לפי אכלו'. למצותה. ולעבדו לא, והתנאי, 'במקום
נפשו', מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו. שחבנו
שלא למנויו, יכול הוא עובד על המצותה. תלמוד
לומר 'תפכו', התכוו שנה עליו לעבד. ואיתקש אוכלין
למנויו. וקני דרום לא מקשי. וכי לא מקשי נמי,
מקח נמי אית להו פירכא. וזה במקום שנמכרו
בעלים בשרץ שמשלחין קרבנותיהם למחילה. כהן
שנמכר בשירי, אינו מרצה. מקום שנמכרו בעלים
במת שאין משלחין קרבנותיהן למחילה, כהן שנמכר
במת, אינו דין שאינו מרצה. מיתבי, מפני שאמר,
ניד ועושה פסח, הציץ מרצה על טומאת דם,
ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף. כמא, אלימא
בטומאת שרץ, האמרת שחמין וזרקין על טומאת
שרץ. אלא טומאת מת, וקתני אין הציץ מרצה,
אלימא נמכרו בעלים במת, אין משלחין קרבנותיהם.
אז, אי דאיטמו בעלים במת, הכי נמי. הכא במא
עסקין, כגון שנמכר כהן בשרץ, אימא סיפא,
ניטמן טומאת התהום הציץ מרצה, לא מני רבי
תיא, לא אמרו טומאת התהום, אלא למת בלבד.
למת, למעוטי מאי. לא, למעוטי טומאת התהום
דשרץ. לא, למעוטי טומאת התהום דיובה. ואלא הא
דבעי רמי בר חמא, כהן המרצה בקרבנותיהם הותרה
לו טומאת התהום, או לא הותרה לו טומאת התהום.
תפשוט וטומאת התהום הותרה לו, רחא הכא בכהן
קרימין. דרמי בר חמא, ודאי פליגי. תאן שמע,
ונשא אהרן את עון הקדשים, וכי איזה עון נושא,
אכ

דברכינן לעיל אמילתיהו דרומקנין מתתנינן
בבון טמא שרץ אלב כרון טמא מן הרצין מרצה
אל מודה מידא דלכתולדה אחר הטמא טמא
מן ידחה ואלא שרץ אמילתיהו לעיל
דרשוחין עליו לכתולדה ומה במקום כ'
בליקיהו יתירינן לוקי דרום: פסני שאמרי
משנה דהא אבירי עליו (פסחים פ"ג) שרדור
ועשה פסח כר קס"ד האי טומאת הנוף כבעלים
קאמר ולדכו קטן עקר ועשה פסח דאליו שאר
קרבנות אי אלו טמא בעלים פסח כולן באו אשה
פסח ארבעה טעמבא דהוי סמי כדבבא נבוא
שסחר נזירות וצריך לחזור ולטמא כדכתיב
(מבדבד ו') כי חזר ומת עליו ועל ארץ וארץ
לכרובתה נחלתה נש ששדור ארץ ויחלה
קרבנות נזירות טומאות שרץ תורין ואשם וימנה
אל נזירות ואחר כך יביא קרבנו נזירות טהרה
רקעני ואי חלה פסח דכרבה: אלטא נשפא
כ' כלומר אם עקר קרבנו ושרדור עליו
אל נפטר מפסח שני הכי נמי דמרצה צ"ק: בון
בשפאן בון בשר: כדבבא נבוא טמא וקרבנות
נשפאן ונתן בון טומא פסח הדיה כסל קרבנות
ידיו הוא דנקט הני משום סיפא עקר דבעי מיתני
נגמא טומאת התהום ידיו וז' מרצה וכו' גמירי
דחור טומאת תהום טמא ועשה פסח גמירי
אל הביבד צרלון גמירי טומאת טמא פסח
ודתם גמירי אחריו טומאת התהום כ'
ולכרבה גמירי אל דרסחיהו פסח וכו' אל
כדבבאן ביבדד עליון (פסחים פ"ג) אל אשתי
דדחורה טומאת תהום בון ועשה פסח אל
בטומאת התם כלבב: פס' יא' למעניו שפא
תהום דשרי: אל דחורה ומקו' אל רחב
שר דין צ' מכלתה שפא טומאת אריות
כרן ברא כן השמשות פסח כלה מן דחום ו'
כרן מן הלילה אל כאן אריא אחת פסח
חציה מן דחום וחציה מן הלילה וזה אל שרץ דחום
טומאת תהום דחום דרמנעט משום דרמנעט דחום
ביבדד עליון כן השרצה קרבנותיהו: מן עקר טומאת
אם נטמא בזה אל רחב בבין אקומא' לו לשריט דקעני אן תחת
הנוף ועלה קטני נטמא טומאת התהום ידיו וז' מרצה דשי ב' ח'
דרום הוא מקום להראי בטומאת תהום וכסדרא רדיו ארץ טמא
דאילבאן פסחים מעבד: אל שפני, חיובתא לרמי בר חנא: נבוא
עין השרצה: פסל כרובת דחום וצא

DN

47 עון הקדשים. פסול קרבנות ירצה בציץ:

חציה מן היום וחציה מן הלילה והיו לה כשתי ראיות דוב מטמא בימים ובראיתו חזק
ותחת תומתה הוא נדמעת משום דתרמיא רדימא עליו לזנוף: **חציה ב' האם**
ביצור צולק: **בן המצור בקרבנותיו** כל שיו נועשה פסול וזהו הדין לו טומאת המצור
אם נטמא דוב זה **הוא האם בבחן אוקמא** לה. לירשא דקתני אין הצנין מרצה על טומאת
הנך ועליה קתני נטמא טומאת התחת דרי זה מרצה רישי **ב' האם פליה הוא** אדוקני
דרום הוא מוקים להדיא בטומאת אוקמא וסבירא דאין טמא מן משלח קרבנותיו
אביילת פסחים מעבב: **אם שפץ**. תובלת ארץ דב: **האם** **אדוקני**. בצין תבית: **אם**
עון הקדשים. פסול קרבתו ירצה בצין:

אם

חציה מן הלילה ויש כאן שתי ראיות דוב מטמא בימים ובראיתו וקשה בדפכר יצור
דבענין שחסקא לא ידא נדע עד לאחר שחידה ואם אמרו לו לאחר שחידה ראית בין
לכך בעי האם בשלמא לרבנן משבחת לה ודחשו על דא בשביעי של חורשנות ודחוק על
ואם סתר מדי ודחי משבחת לה ורבינו הקשה לימא שראא לפני שחידה וטעמו לו ואל
היום סתוריה וזהו ודחי ואין ולדתי ארץ שפיר דכין דראא בצרמר דבא היח חפא אולי רי
מטמאה במשא א"כ מנעיל לו מה שטחטו ודק על א"ג דראא שניה ממצרפת לר
אחי חזק אלא פקט שמו ירד אי פסחו וקטן פירשו שמענתין (באיה המצור) בצבבור
שניה ומצטרפת ואין אי קרי נדע קדמא קדמא שחידה בין שחורו גמור שחידה

הבא נמי ניהיה ק"ו ליפוס מהדקשאר ועוד קשה היכי יליף טמא שרץ דירידה בק"ו מטמא מת דירידה הא טמא גופיה דירידה יליף על ידי מתוך וזי האי גזנא חשיב בבנין אב בפרק איזהו מקומן (ולקמן דף נא). דקאמר לן בדם כשר והאיל ולן כשר באימורין ודבר הלמד בבנין אב אינו תחור ומלמד בכל וחומר וי"ל דבעיא היא באיזה מקומן והבא אם נאמר

דלפני קאמער ועד י"ל דהאי מתוך אינו בבין
אז דאי יוד בבנין אב א"כ אבאל בידד כבבדור:
זכני דרום אל מקשי. וחקי דרום תנאי וד
ופלגי אמתני דרמדיז שפס (ספס) דסא. דתן
השחוט לערלים ולטמאים פסול אי נמי כמירא
לזר בן נתן ולית לזר הא דקאמר הש"ס כבידע
עזילן ש"ס (דף קע) דמדיד ר' נתן דהבארי
אל חזי **מפני** שאמור נזיר ועשה פסח. אע"כ
דרש"י דקני דרום תנאי ודא אפריכא דספס
מפני דנמנא טומאת התהום התהום (הכרלי) מעבד
אז לזון טומאת התהום (מרה) דחלכתא גמדי
כז דכריאט פסח כריע דרש"י (ספס פ) וכן
ברייא דר' חייא לזל אמור טומאת התהום
למות בלבד דפרץ מנה חתם לרבי יוסי: **אלא**
בטומאת מן **בבעלים** וקטני אין היצץ מרה.
וקשיא לקני דרום דאמור איש שמיז' למת
למעטי טומאת התהום דביבא. וא"מ קשיא
ברייא דר' חייא לזל אמור טומאת התהום
אלא למת בלבד דא אטימין כזן טומא דביבא
אל מריצ ומריצ דר' חייא דמריצ מריצ שבעי
דחי בטומאת שרץ שחושטן וזווקן לזל מריצ
משום דמכאמר במתכפרין השחטת איש שבעי
אל מריצ וטמא נזיר בראשון מריצ היטע עטמו
דבעיבטי יבול לעשות מדרה על ידי שלחי
דחי למיכל לאורחא אבל בראשון לזל אפשר
לקטנו דבעיבטי מדרה דכ"ז דריבדב בער מריצ
ברייא דר' חייא (בטומאת התהום דאי איטמין)
כזן בטומאת דאי ש שרץ או מנת שבעי
שזל מעיט דמריצ דאפי' דריבדב (שרדני) אי
מריצ בעיבור מדרה דאז ממכפרין
ויצבור טמאי שרץ או שבעי שזל מן לזל עבד
בטומאת דא שולחין פקדנותיה על ידי טהורין
כיון דחזו לאורחא אל בטומאת התהום מריצ
כזן בידד אלכ בבעלים אל מתקובא ברייאה
אם

בשולחנות הכרונולוגיה רוצה מדידות א

40 וְשׁוֹלֵחִים קְרִיבוֹתֵיהֶם בֵּיד טַהוּרִים אִיזֵר רִצְוֵן צִיץ שִׁיךְ וְגַם טוֹמָאֵת הַתּוֹהוֹם נָגִיד אֵל שְׂרָאִי
 41 לֵב לִמְעַבְרֵי אִזֵּר נִפְיָדִים כּוֹן דְּשִׁטְחֵן חוֹרֵקִין עֲלִיזוֹת מִלְּעַבְרֵי עַיִן יִתְרוֹן וְעַד
 42 יֵשׁ שֶׁלֶשׁ מֵדִיר בְּכוֹן שִׁכְרֵה הָדָם מִשְׁתַּחֲוִי הַתּוֹהוֹם עַד מִשְׁתַּחֲוִי לִכְתֻּחֵלֵל לִחוֹרֵל אֵל
 43 מְחַדֵּרִי אֲטֻחֹרִין אִפִּי אִיכָב כּוֹן טוֹהֵר אֵל טוֹמָאֵת דִּיעוּתָה לֵא מְרַעָה לִכְתֻּחֵלֵל אֵלֵּא מִשְׁתַּחֲוִי
 44 אֲטֻחֹרִין טוֹמָאֵת הַדִּיעוּתָה אֵל בְּכִיבוֹר וְכוּ אֵי גוֹנֵן צִיץ פֶּרֶשׁ פֶּרֶשׁ בִּפְקֵי צִלְעֵן עֲלִיז (אָפּ
 45 בַּעֵי הַתּוֹם הַזֶּה הַמְרַעָה בְּמִידֵי הוֹחֵרָה לֵא טוֹמָאֵת אֲטֻחֹרֵן אֵל הוֹחֵרָה מִגֵּאֵי קְשִׁיבֵיהֶם
 46 לִדֵּעַ אֵל קִיטָּמָן לֵא מְבֻרָעוֹ אֵל אֲטֻחֹרֵן אֵל אֵל כּוֹל לִחוֹרֵל בְּטוֹמָאֵת לִכְתֻּחֵלֵל קְשִׁיבֵיהֶם
 47 לִכְפֻּרֵיהֶם וְאִפִּי אִיכָב אֲטֻחֹרִין תַּהוֹמֵם דִּיכֵּה. פִּדֵּה כּוֹן כָּרָה כּוֹן הַשְׁמִנְשׁוֹת
 48 שֶׁ לֵּי גַם סִפֵּף מַלְּטָן מִן אִיזֵר אֵל מִזְלָה וְאֵל אֵל אִיזֵר אֲטֻחֹרֵן כּוֹן עֲזִיזָן מִן הָדָם
 49 יֵשׁ אֵל כּוֹן כּוֹלֵן מִלְּעַבְרֵי לִרְבִּי יוֹסֵי טוֹמָאֵת הַתּוֹהוֹם לִימָאֵד בִּי גוֹנֵן וְנִרְאֵה לֵא בִּירוֹן
 50 שׁוֹת סוֹף יוֹם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֵל בַּעֲיֵן טוֹמָאֵת הַתּוֹהוֹם שְׁלֵא יֵאֵר אֲחֻד מְכִיר בִּסּוֹף הַעֲלֵם
 51 אֵל שׁוֹר אֲחֵרֵי אֵל אֲחֻד שׁוֹטֵר לֵא לֵי יֵאֵר מִקֵּד עֲזִיזָן דִּיכֵּהוּ וְכִיכּוֹל וְכִיכּוֹל מִשְׁמָה
 52 אֵל שׁוֹר אֲחֵרֵי אֲחֵרֵי אִפִּי פֶרִי לֵי וְעִרְרִי לִבְנֵי מִלְּעַבְרֵי אֵל תְּלִי בִּרְאִיּוֹת לִיכָאֵל אֵל תְּחִלָּתָה
 53 עֲדֵה בִּיּוֹם הַזֶּה בְּנוֹרֵד הַסִּפֵּף קֹדֶם שְׁחִידֵה רֹעֵב מִתְּרִין הוּא דִּכְוִן דִּרְאִי אֲרֻשָּׁתָה אִיזֵר
 54 הַלְחִיבֵי מִנֵּן שְׁבַע מִלֵּךְ מִקָּם לִעֲלֵם הִדֵּה חֲרִיק טַמֹּא שֶׁרֶשׁ שְׁבַע שְׁמִיטֵי הַקֶּבֶן וְגַם
 55 אֵל טַמֹּא שְׂרָאֵה אֲחֵרֵי אֵל וְטַבֵּל הַלְחִיבֵי שְׁמִשׁוֹ שְׁמִשׁוֹ שְׁמִשׁוֹ לִמְדוֹר חֲפֶסֶת אֲשֵׁרִי כֵן בִּרְאֵה
 56 אֵל לִמְדוֹר אֲחֵרֵי אֲחֵרֵי לִשְׁנֵי מִיּוֹת מְגַחֲפִין לִרְבִּי יוֹסֵי מְגַחֲפִין לִרְאֻשָּׁתוֹ. אֲטֻחֹרֵן

DN

הרצון והתענוג של האדם הוא בדבר שבא על־ידי עבודה ויגיעה דווקא.

ממאמר שבת פרשת בחוקותי, ה'תשכ"ה

זבחים. פרק שני - כל הזבחים שקבלו דמן דף כג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ) רש"י תוספות

אן פֿיגול הרי כבר נאמר לא ירצה ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשך. כ
פ' הקונטנס משום דאמרי' לקמן בפירקין (דף כה). דאיסור רבה דרוח' לזמנ' שהוא
בכרת מקרי רבה ופרשתא רבה בעז את ארוח' ואיסורא וזאת דרוח' למקומו דליכא ברת
מקרא וזאת ופרשתא רבה קדושים תהיו ואיכא ראייה מתורת בתנים ורבינ' את
מזניה וזאת תחבירא דרבינונ' איכא חנינול לא

אם עון פיגול הרי כפר	חשב ובחותר לא יצרה דלמקן בפירוקן מסקינן	6
נוטר, הרי כפר נאמר לא	התרדיתו מקרא תוריתא נפקי דכתיב ביה	7
עון טומאה, שהוזהרה מה	יצרה לא יצרה שכן שזכור פיגול קדש לנותר	8
אילימא (ט) טומאת שנה	אף ג' יצא וביקש תביח נותר חרישא דהיינו	9
טומאת מות, ולאן, כגון ש	לנמו משום דלשון פיגול תביח בקרא דהויתא	10
טומאה עולה	אין עון נותר הרי כפר נאמר. כן לאו נותר	11
טומאה עולה	משן עומד דאמרינן בפירוקן (ד טט)	12
בגויר, יכי' מילות פתח משלי	לאחר שהוכשר יפסל אלא במחשבת נותר דהיינו	13
פסח (ולאו) כגון שזמנא	מחשב לאיכלו חוץ לעונה. ה"א אין נשוא אף	14
בשרין, ושם טומאה עולה	עון שזמנא שחותרה מכללה, וא"ת תיפסל ל' דלא	15
עון הקדשים' אין עון	משכרת מן המיתקתים מה קרא אין בטומאה	16
אילימא טומאת שרין, מי	ואמר ויבין עון משום תרביכי נש' יצ' לרצון דלם	17
טומאת מות, ועון קדש	דמשכר נותר שהוא לרצון במקום אתר ולחבי	18
לעולם טומאת שרין, וי	דחוק לאספחיה דלמקום דלמקום דלמקום דלמקום	19
מקלן, אמר רבא אמר רבי	מנייהו (במנחות פרק דה) יצא ושנאל ובעל מום	20
לשמה, לעמידה בחרתיה	(וא"ת) נותר ופועל חיון נותר מכלל	21
לעמוד לעולם. מצוה. כש	דאמרינן ליה לא יצרה לא חשב ואחרי רבע	22
עליה כתוב לשבח	הם דפועל חתיר מכללו במבט ליה שרין	23
אמר רבא, ויחליט עב	מחשבת חתיר למקומו דאז דפריך בקומקום ובה	24
אף יושב במויה, אלקה	נותר (בה), ארית עון יצא שחותר מכלל	25
אין כמיתה אלא באזהרה	במבט אמר קרא למקום דלם לפי' ה' עון לפי' ה'	26
ישאל רחון דים ורגלים,	אין עון יצרא לא חוץ למקומו חשיב שפיר לפני	27
	השחשבתיה משום ואין לומר דרבמא לא קרינן	28
	ליה חותר מכללו כיון דאמרינן אין בן דאמור	29
	ההם יבי' שגאל חוץ דאדאוס דפשיחין און חורי	30
	דבשרין כבן חותר כבן נסבה ואבן פיגול נקט	31
	נותר וחיאלו משכבה ביה קרא אע"ל לא צריך א"	32
	נמי נותר חותר מכללו דראשו לא נסבה דראשו	33

לנאון דאמר אין ליה מעלתה בראש של מחבב בריה דמיני נחשט (פסוקים ד' גנ) וכו' 34
מבנה מקדש (לקמן ד' פו) חתומה דאמוראי דאז וקשיש למד' (דאית ליה וכו' 35
החובות חב' בריה דאמר ויתור שי' ללמוד עז' עז' פוטל נמי מעינן למילף 36
ואפי' לא משכבת ביה דהור' מכלל ולרנן לום איכא לאוקמי כדרשי' בפ' הבא על יבמות 37
(יבמות ק"ו) ולום לרנן לום לא פערעית' בא' לעיט' אפי' פלרעט עז' ר' יתנור דהור' 38
כדמבנה בנותא דהור' מנחת חן משוי' וקמנן לב' ב' שאן' לו מתידין אין חייבי' עזרן 39
משום פגול כדפנ' פ' ב' (לקמן ד' מג) ואפי' בריה נזירא דליכא מדאמר לעיל בסוף 40
פ' ק"ו (ד' קי) ומהד' ר' שמעון תרילבת אטאנת הפניית' ופיר' דהור' שנתען לב' שאני 41
על מחבב הדינן אין חייבי' על משה פול משה מלד' ר' שמעון דרש' מקו ומה שיה 42
לשמו הכשר לשלמים לכו בראתא חזק' זמנא הפסול בריה דהור' אי' שישלם פסולא משמע 43
דלא קו' יזה חיה אטאנת אפי' פסול' ליכא א' בנותא תרינא ובנותא נכסין דליכא קו' 44
דלא ימשל פול' לא לשעון פסולא בלא אטאנת אשכחן עז' דהור' מכלל לנאמר: 45
לכו בנות שנמנאו געלי' בנות. היתה כח' אלא שיה יזה קומתה דהור' משמע 46
הדור הדינן ויתור דבי' בנסאום ד' נמי לא בבולי' היס' (לקמן מה) דרס עטל' דהור' 47
בשוג דהור' וכן נמי בפסוקים (ד' דע) עטל' דהור' ויתור דהור' וכן וייל דרס עטל' דהור' 48
לישנא דהור' ליה למישר גרשט' עז' טמאה אלא ביה אין גונא שחוריה מבזבב דהיינו 49

בטומאת בעלים דוחתה לאכלו בטומאת הוף למאי ולא מסקי אדעתיה השתא ען קרשיש
 על טמא שרין וכן טמא חמ בשעירי על חשדיש בטמא שרין ולא יבדי שרין בטומאת חמ
 אבל לאורחא ולא ידב כאן שרין וזרקין על טמא שרין והשתא שרין עבדי בטומאת א
 שבעי מרעה ליהיד שחיבא פסדו וסיעתא לוקי דרום דאמרי איש איש למצה וקשה מא
 לתל תליה ומי קצי דרום בפסחים בטמאין ועוד כי משני עילום שרין עש טומאה בעל
 שכלה בסכנון ולא ארס דאן שחטין על טמא שרין א"ל יועיל צ"ל בשרש לעיל אי בטומא
 ריצי צ"ל אלא שפר הדיב אשתיאריה ומי משני עילום שרין ורעה ליהיד רומל לא אשתיא
 בבחן ביחיד וקצת קשה ולא ה"ל למימר שם טומאה בעלם משמע דטומאת מת בבעור א
 מת טומא לזכי נקט' ליה. בריך- **א"ב** מה זו במיתא אי ארס במיתא. פ' בקיטורין ד'
 על טמא נמי הי' לן ודמשה כמו כן ליהיד במיתא מבנין אב ונראה דפריך משום דרשי
 לכ מלל עבודה דה' וקשה דמי במיתא ליהיד וכו' ומשום דרשי דרשי מוחסר גרידש
 ען וטחו ובשאל דיי' דיי' ורגלים נמי כתיב ביה מיתה ולא ימותו וכו'ם נכתבה דאי

[illegible]

6 מִרְיָם לֹא יִחְשָׁב. אִם עֲנִן
 7 יִצְחָק. הֲאֵינוּ נוֹשֵׂא אֵלָּא
 8 הַצְּבֹר. מֵאִי מוֹמְיָה,
 9 הִיא אִשְׁתִּירִי. אֵלָּא
 10 מֵאִי בְּעֵלִים בָּמֹת, אֵלָּמָא
 11 מִרְגֻבֹּתֶיהֶן. וְכֵּן, וְכֵּן,
 12 מִרְחֻמָּא. אֵלָּא לַעֲוִישָׁה
 13 בְּעֵלִים (בָּמֹת). לַעֲוִלָם
 14 וְיֹאקִיב דְּרִיזִיק וְיֹמִינִי הִבֵּי,
 15 יִדְשִׁין לָא. מֵאִי מוֹמְיָה,
 16 שְׁתֵּרִיָּה צְבִיבֹר. אֵלָּא לָא
 17 אִין, עֲנִן מַקְדִּישִׁים לָא.
 18 מוֹמְיָה בְּעוֹלָם יִחְשָׁב:
 19 חֲסִין, אִמֶּר קָרָא לַעֲמֹד
 20 חֲסִין, לִישְׁבִּיהָ. חֲסִין רִבְנָן,
 21 אִמֶּר הָעוֹמְדִים, שְׁנֵה
 22 הָרָבָא לֶרֶב נִחְסִין, מִכְדִּי
 23 הָאִמָּא מִה דְּרִבְמִיתָה,
 24 אֵלָּא עֲרֵל אוֹנִין, וְיִחְשָׁב,
 25 שְׁשׁוֹן דְּהוּי מַחֲסִין בְּגִדִּים,
 26 כְּתוּבִין בְּאַחֵר,
 27 וְכֵּן

33 טומא שרץ קארמזין מזהב דריצן מרצה
34 לשחוט ולזרוק על טמא שרץ והקטיף לך חיבה אשחרתי בך: ושמ **מופאח** כעולם:
35 אשחבון ואשחרתי בך וטעמא גדול ברו לחטיל ריצי צין על טמא שרץ: ושמ
36 דריצן: לשנא קריא ומיחיתא לך דחבתא בדריחא לוקי דרוס וסומא דלמי רב
37 קאמ: קון קרימירא... טומא חוף בן דרעניס בן דבעליא לא מרצה מוטא טומא
38 טמא קין קמטע טעמא חוף **אילימ** **טומא** שרץ, ונקמא קין דרוס בך דאילו קין
39 דבעליא לא בעי צין שחר אן נוגע בו טומאה ולאורחא מטהרה אביל ליה: **חיבא**
40 **אשחרתי** **מבזבז**: ודא בייט דאין שחטן חורקין על טמא שרץ אחר שרץ אן דרחא בעי
41 חב עבד **טומא** **אילא** לא **טומא** שחט. שאני משלח קרבתא לך בן טמא מן מרצה
42 בקרבן יחיד: ליעולם **בטומא** שרץ, קאי וקמטע בך טמא שרץ מלרצות כדאומי קני
43 דרוס פסול דמזוניח אטמא שרץ וטעמא אביל אן צריכי צין שחר קרבן מטהרה
44 דריצן: קדא שרץ אביל אשחרתי בבזבז שרץ טומא בעלמא אשחרתי: ביה **ליצבא**
45 לשרת רשיה קדא בן דרוס ה' אלהך מכל שבטך לעמוד לשרת וגו': לא **אלימ**
46 ויבין ולא נבחר וזו ליה חז' רחיל עבודה: **תקטיפיה** שם: ולעיל מניה בתבין ושרת
47 בכל אחוזו הילקו וגו': ו**איהם** מה זר ויבין: ותיגמר מזה מציוו בך שמיחיל עבודה ורחיל
48 מותא קין דרש' עובדא עבדא מיהא

אין עין מקדושיש: **א**ינא טומאת שרץ בבעלים היכא אישטראי. דראי סבר שוחטין חורקין אין יחיד נדחה בצור נמי לאל עבדי בטומאת אלא עושין שיליה לשרשע בעבורן כין דאיתו אין הצרץ מרצה על החידה דהא אין שוחטין חורקין עליו אלא טמאוא בעלים במת וקודם כן היכא אישטראי לקומה בכהן שנטמא בשרץ תרמיה בצבור מקו' דלעיל לרמי בר חמא אין כין שוחטין חורקין על טמא שרץ אלא רציץ ציץ ליל אה קרב טמאיה דלפריש רבינו אלא אישטראי ויל תמקריא בעל לקומה בטומאת בעלים בשרץ הוה נמי מרצה בצבור שחטא בעלים אלא בטומאת כהן גירדא וכ"ש לקומה בטומאת מת וסבי רמי בר חמא טומאת מת מרצה דהלא טומאת שרץ נמי ותרחה לכהן מקין' דלעיל אלא משום דיעקר היתר בצבור טמאיה במה מנציח מהו דא מחלף עבודה הויית אמאי אי תישב שמחלף עבודה במיתה וקשה דגבי עבודה בחרתה ואל לשיבא בלא בחר בבכניהו ישיבא אלא נתשכבין ממי שחטא וישיבא וריס' חוץ' דייס ורגלם' ושני כתובים הבאים כאחד דבמחשבו בגדיה כתבין ביה מיתה ולא ישרא חוקה לנביה שוה אלא למימרא דלא ילפי' מתה דקרי רחמנא ונחמא השתא דהלא

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רג תוספות

שני כתובין הבאין באחת. ודבריהו כתיב קראי למיתה בסנהדרין באלו דין הגזשפרין וטובא קשיא לי בגוה דדא דמה לו ללמוד מן הא מיתה בגופה כתיב דביין דור הוא והור הקרב ונות דהא מותרס בגרים נמי דכי ילפנן ליה בסנהדרין אין בגדרין עליהן אין בחותנן עליהן והור דור ורם ועור א"כ ידלול עבודה לא ינקא מניה דברחולול נמי קרא טובא אלה: הואיל ורצפה מקשה

לעמוד לשרת שהרי דוד קדשה בשתי תודות ובשיר של פגעים בדראמנן לקמן בשמעתין כי קדש דוד כו: וכלי שרת מקשין: כדכתיב וימנעו קדש אתום (במבדד ו): לא יתא דכר חוצין בין כהן לכלי שרת בקבלת דהם כדכתיב של חלק הבקן (ויקרא ד) שותא לקדח בעצמו של בוק: וצריכא. למתני בסנהדרין חציתא כלים ובהמה ורגל חבירו לפי תורתן ששנוה בה: רלא מינא דכשר אדם הוא. ויבין דאינו מנמי אדם כלל חיו מין בשאניו מינו וחוצין: רגלו אחת על האבן: ששנוטיל על דררפעה ואינה מן הרצפה נידללה. אבן אחת מאבניה מקביעתה ותמנענה ברצפה: נידללה. לכאן ולכאן: נקשרת למגורי המדרש נריתא שם ועמד בגומא ובעב: כי קדש דוד. שותא מקדש אחת שרת תודות ובשיר של פגעים בדחנן בשם שביעות (קד. תי. טו): תיבעי ליה כל העודי בולה ששנוטיל על דררפעה ויבין: קדש דוד. מן הרצפה אורח ארעא ומקדש שירות לא: לא באצבעי ולקח. דכתיב ולקח הבקן מדם שותאמא באצבע נתן על קרנות השלול הכותב באצבע בין קבלה לזרקה ודרשה לפי הלואה לומר שלא אלא בימין וילפנן לקמן בשמעתין כל מקום שאמר ארעא או אלא ימין: ובי נאמרה די בקבלה קיד דאם נאמרה די לא יתא דור שר מודה בה אבל באצבע לא יליף בה ימין לקמן בעי לא ומשנן ליה: אלא באצבעי ונתן בו: ברא מוראנן קד דרוקת שותא בעיא ימין: וישי. אלא יתא כתיב בה די דהה יתא או יתא ומאצבע לא יליף פשה נפש א יתא ליה גיש: דילפנן די דלקדשה ממזרע עובדיה בה די בקדש דאם נאמרה די לא יתא דור שר מודה בה די בקדש אלא יתא אלא ימין: כי לא נאמר די בקבלה מאי הוי. הרי נאמר בה אצבע וילף אצבע אצבע נמי מזהם דכתיב במזרע ועלל הבקן את אצבע והמנית: ח"ל לעולם לית ליה גיש וח"ל ובי נאמר די ימנית בו: אלא אמר רבא לעולם אית ליה גיש וח"ל ובי נאמר בה די בקבלה. אי דהה כתב די שדחה ראינה לאחור בכלל וקבל דהם אות אכאב למימרש נמי אקבלה והואל לא נאמר כאן די אלא אצבע ואי אפשר לקבל דהם בכלל באצבע למדה ע"כ משום נתינה ליה דכתיב בה שותא ראו לה לא משה קבלה נמצא שאף אצבע לא נאמר בו לפיכך קיבל בשמאל שר: חוין. ממי ששיש לרבים של דהם שקורין מאנסיק: ופסקל בית. בההוא אתון מקבל את דהם באצבע שותאמא אצבע לחובה ונשאת את המזרח ומקבל.

גדרש

ימין. אלא אמר רבא. לעולם אית ליה גזירה שוה, והכי קאמר, ובי נאמרה די. פקבלה, הואיל ולא נאמרה די. פקבלה אלא אצבע, ואי אפשר לקבל באצבע, קיבל בשמאל פשר. אמר ליה רב סמא בריה דרב אישי לרבינא, איפשר דעביד ליה און לשפת מורק, ומקבל בה. אלא אמר אמי, במקרא

ור דוי קרא שליש וא"כ ליהו שלשה כתובין הבאין באחד ולמאי דפרישתי אפי שפיר דמיתה דמחוסר בגרים לא מיתורא אלא משום דאשכחן דור דיי במיתה ולכך אמרין ולא ילפנן מיתה מתא דקדייה דהבנא וז' ולפירוש הקונטרס דילין מבעיא קשה דהה ליה שלשה כתובים הבאין באחד ובקונטרס דור דיי נמי דמיז למימר ששום דור וז' שאלא פריש דיי ורמלש שני כתובים הבאין באחד ואלא מחוסר בגרים נופיה לא כתיבא ביה מיתה אלא משום דור הוא דהא מנייהו נקט ואי איפשר לומר כן בדכתיא אשכחן מיתה במחוסר בגרים בפשטה אחת תהא מידור פירוש הקונטרס על כרחין עיקר דבסנהדרין סוף פרק הגזשפרין (דף פג: ושם ד"ה איך) לילף בהדיא מחוסר בגרים במיתה כדכתיב דורו לזה ורם דאם בגרדים עליהם אין בחותנן עליהן מיתה דכתיבא בפרישתי אחת תהא מפרש דור יעקב מאורילש דבמנסים כתיב וקרא ודחורת דוריש מיעה ברש פירוש בסנהדרין אין בגרדים עליהם אין בחותנן עליהם והוה לזה ורם איצטרך לשאר בגרים מניה לא הוה ילפנן מנסים דלא כתיבא בהדיא פרשאת ורם לנאן דמריב בינא (דף ה) מנסים משה דהרי ויזי מסיף על קרן ראשון קשה מיתה דכתיב דהבנא ובי מנסים למח לי ועור קשה לפירוש הקונטרס רליהו דן הרצפה שרת דחין שלשת כתובים: הואיל ורצפה מקשה. דוד קדישה כדפרש בקונטרס ואע"כ דשלמה בנה הבית דוד קדישה בדאמר לקמן בשמעתין כי קדש דוד וכו' ובידושלמי דפרק ב' דשביעת אמרין דוד וזו מלך דזו בנא ומה שפרש בקונטרס שקדישה בשתי תודות ובשיר אנו כן דעודה אחת מקדשה בשתי תודות אלא שרת מנחה כדכתיב בשביעות דף טו. הוואיל ורצפה מקשה. פירוש דמקדשה האדם לעבד עבודה שם דאנו יכל לעבד במקום אחר וכלי שרת פירוש בגרי כהונה מקדשין האדם לעבד עבודה מה כל שרת לא את דבר חוצין בין כהן כל שרת דהא כתיב על בשור בדראמנן לעיל (דף טי) ובגרי כהונה קיר לזה ליה שרת דאמר לעיל (דף ק) שותא בבחן שרת וכלי שרת ובקונטרס יי שכללי שרת ממש של: את דור חוצין בין כהן לכלי שרת בקבלת דהם כדכתיב ולקח הבקן שותאמא בעצמו של כהן ואם האמר מחדשיב ליה הכא חציתא ולעיל נמי דפרין ותיפוק לי משום חציתא וגבי דהוא דכרין ידיה בשריא (פסחים דף גז) אלמא לקדח ע"י ד"א לא שמה לקדח וכו' לולב הגולל (סוכה דף גז) קאמר רבא לקדח ע"י דבר אורא שמה לקדח ויש לומר דההם (לא) מיידי כהן דכרין ידיה בשריא ונטול לולב דהא ודאי לא חוי לקדח אלא דכרין ליה ללולב בסודרא ודאמא וכו' עני מיידי רבא ראינה מאוזה כן צריך לומר מתוך ששנתא דההם דקאמר רבא נפיה מן בנינו אינו חוצין לא בשאניו מין חוצין ואמאי הוה לקדח ע"י דבר אורא שמה לקדח ושמתא דור מנייהו רבא ולמאי דפרישתי נחא דרבי כרין ליה ללולב בסודר אלא ע"כ ששני חבור דהוה ביה דתא ודלחיה דשכיב ליה לקדח וקצת קשה דמחיה ויבנא (דף גז) דקאמר ונחא מורק בתוך מורק מדו מאי קא מבעיא ליה את די דאי נוגאן הויא לקדחה על ידי ד"א שמה לקדח רליהו דחצין בית די לפימי ויש לומר דהוה אחי ליה דחצין דרופניו ששנוטיל

הפנימי על ידו חבי נמי דהויא לקדח מטעם בית די אלא בהא במאי עסקין כהן ששנא דחצין מוחציו ולא מתי: כלל פלימי:

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כה עמוד א – מותוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רז

ולכּי שַׁמְעוֹן רָאָה בְּנֵי קִידּוּשׁ קוֹשִׁין, כּדָּאָמַר בַּהֲקֻמָּץ רַבָּה (מְנוּחַ דף כו.) שֶׁלֹּא כִבְלִי שֶׁרַת פִּסְלוּהוּ וְרַבִּי שַׁמְעוֹן מִבְּשֵׁרָה. וְלִמְדִּי נָמִי ר' שִׁשְׁ בְּנֵי קִידּוּשׁ קוֹשִׁין, דִּיאֵכָא אִמּוּרָא דְּפִלְגִי הָתָם בְּמִלְתֵּיהּ דְּר' שִׁשְׁ וְיֹאכָא לְמִיד הֵבֵל מִדּוּמִים בַּקֻּמָּץ שַׁמְעוֹן קִידּוּשׁ וְכִי אָמַר ר' שִׁשְׁ בִּשְׂרָה בַּהֲקֻטְרָה אָמַר אֵם נִטְלוּ מִתּוֹךְ כְּלֵי שֶׁרַת לֹאֲחֵר שְׂקִידוֹשׁ וְהִקְטִירוּ בִּידֵי:

בשמיאל אבשרו כבשר. לקדש ולא עדיף קדושת
השמיאל מוקבלת דהם. משתה לא רבי שמעון
6 חזקוני אי לביצתה נזיר. וטורח רבין דלרש
7 לא נפקא ליה מוקדם הכהן דהא אמרו לעיל
8 דבעינן לרבי שמעון אבצע סדר. יהודה נפקא
9 מאי נכמא דר. ששקין. למבשר הקטר קומץ
10 שלא בליז. אמר הענין נכמא בידו אמר קרי
11 במנחה קדש קדשים הוא לחבי איתקש מנחה
12 לטמאה ואשכח לומר קל לא לעברה ביד שבוה
13 בימין כמנחה שורית דמה בימין במוט אבצע
14 ולא בבלי וטמא ימין תרביח בה אבצע וכוונתה
15 לא לעברה בבלי. עובדה בשמיאל כבשר.
16 שורית בבלי וזהו כשרה בשמיאל לרש
17 בדאמו. לזה זק בשמיאל פסול ר. שמעון
18 מכשר אלאמא אי בעי ביד עבד אי בבלי עבד
19 וממלא נפקא קמריה קמין דהא עבדתה די הוא
20 לא עבדת כלל. ויהייה דמחא. שותהא.
21 קמיתת ביה. ודאמא לר. ששקין. פביק
22 דמנחתו (דף ו) בדין הוא שותהא מנחת חוטא
23 טענה נשק ולבנה שלא אדא חוטא גסבר וממני
24 מה לא הטעינה שלא אדא קרבו מהדור דסא
25 קמיתת שמיאל תכשרה בה קמ יד לר דרבא
26 כולה שמעית. במנחתו. **תרינן**. נשפר על
27 חרצה. מצואר בהמה שלא נתקבל בבלי. **גמ'**
28 איתקבל. שאם נשקן מן הצואר על
29 חרצה ואספו פסול שורדי לא נתקבל מחפר
30 דאי דסי דהאי מים תרביחא מבנים ודשקין ליה
31 כדרכיה דמשמע עדיף הדם יקבל ודאמא על
32 כי. קריק. וזא מנחתה ומוסיפין אותה על
33 חביתה ודורשים כרש' בסודי יומא: **בשמיאל**
34 שריים כרוב. אלא בקבלה. אלא ליתת לבליה
35 דם. שברך נתן ממנו על הקדחת: **בבלי לעילה.**
36 אלא פול דם הסבין על התורן: **לרבי אחי.**
37 סבין בשפת שורק. ולא לתורן: **פירי** וזהו קרי
38 לתורקין בספר עורא על שם קנות כדאמו
39 במנחת חולין (דף קז) אי אכאט אכאט ודריסא
40 למכשרה וזל' ובעי לכפורי ידיה בחוואה גבא
41 גבי נידון קסד (נשק דף נז.) **עידך** שיתן
42 וירדו

מדיקשקא דזשטאט נעמט אן לאזן דאס רב'ר הלמד בגיורא שוה חזר ומלמד בדיקש אלע אלה (דב. ספר) אלס רבי'ר שטערן דעמאלט האט אבער זיין הימאן לאזן זיין וועלכע מדיקשקא דערמאנט ווערן דורך מדיקשקא וואס אן פליסן יאדיר שינט זינטש פערט ווערן (נעמט) לית שינוי דברי נסבה אלס בסוף דם חטאת (לקמן צד. צא) משני תרידיו מיהו אפשר דאז אנו שריבן סמךון (דרישין) באן לעשבו דאן עברה בימן כחטאת איהו דיקש חטאת איהו אפסא וטסחלה ואל פליג דאן שותק (ומקין נאן) לית למפרך אנאז פסל שדרי כחטאת ענין אציה אל דיקא ואי שינוי סמךון שטאל שניא קרובות מדיקשקא שוה חזר ומלמד איהו דיקש חטאת איהו אפסא דאבער נרש לפניו וברייחא דתני באבעמו ולשך לרבר' ר שמעון נקטה טעמא דרבנן דא מעשה פקד דם חטאת (לקמן צד. צא) ופריך יתן מדיחיה רב'ר רנה נפקא משני יתן דאן

גורעין ומוסיפין ודורשין. לא שייך למיפרך סבינא חריפא אפסקא קראי אלא בשמחטת
שעל הרצפה ויש לומר דילמא דם סכין גרע משום דנתקבלה בפסול אי נמי לא אי
שעל הרצפה אמר

בשפת מורק. ופירשין בחוץ ולא שיפול ולתוכו פ"ו בתוך המורק דאם כן ה' בגופה של פרה בפרק קמא דמנחות (דף ז') אבל הכא לא מקנה ליה ומיזרו בהדיא שמעתא גופה גבי פרה אמרין בשלמא ידו מקנה לה בגופה של

ההעף נמי אל הרה בעי ימין במליקה אלא בחזאת דווקא וא"ת ויכין דר' שמעון פליג במליקה
איכ מחגי דפרק טעאת ההעף (לקמן דף סח.) דמלק בשמאל כי ר' אחאי רבי שמעון דא
על כרחין רבי שמעון אחאי מדרקתי סיפא או לילול אינו מטמא בגדים אבית הבלעיה
ומפרש טעמא משום דכל שפסול בקדש אינו מטמא בגדים אבית הבלעיה ומפרש בגמרא

ביון דרך חשיטה מרתת את האושר פי שאם
 עלה לא לירד חזיתו כרבי שמעון דליל יהודה
 נשדעה בלילה לרבי דרמטעל על מלתא דיה
 העולה בפרקין וייל יהודה הוא סבר לה כותיה
 בהדא ופגיל עליה בהדא א"י נמי אפי' רבי יהודה
 מודה בעדותא דליל מושל לילא דרור דהוה
 פסולן בקודש דלא תיבז שלשה מיטעין א"ל
 בבמה וא"ת דבריש מנחם מקדש (לקמן ק"פ פג)
 מפני רבי עקיבא ורבי יוחנני הגלילי מעולה ובעשבי
 רמחל מקדש את הראוי לו ומאן לדריש מנחםבי
 סופר דרבה בעינן רוחו מנחמהו ליל דרבי יהודה
 סבר כנאן לדריש מעולה ולא מנחמהבי
 גירסת דרשות ודחתם ורבינו שמואל מיישב
 נישת הספרים ומפשר דהוה וריקא דלא תיבז
 אלא כהונה ותנן דוק בשמואל פסל ואל פליגי רבי
 שמעון דמכין ותנן כל הוכהים שקיבל בשמואל
 פסל כל שכן וריקא שדיא ענין כפרה ואל פליגי
 רבי שמעון כי אם על בקעה ואל חזיתא אוריקא
 הוה ליה לאשמוענין כל דהיתירא דמכשיר ר'
 שמעון בורקח דכ"ש בקבלה וצ"ל א"י מצ' של
 דבי בורקח ותנן דוק בשמואל פסל דא אדמידי
 פריק כל הפסולין (לקמן ק"פ דלב) קבל מינן ותנן
 בשמואל יחזור לימינן היינו משום חזיקה דבעי
 ימינא דאמי פסול חזקה מפני מה לא תיבז כה
 אצבע ורואי משום חזקה ותנן חזקה חזקה
 לפלוגי ולהכשיר משום ערעורה שאפשר לבטלה
 הוא השנוא בתורה קאמר יחזור לימינן שלא
 עשה וריקא בשמואל אבל בדיעבד דוק בשמואל
 כשר א"ל מושל ולתבז נמי לא כשר א"ל בתורה
 יחזור לימינן אבל בדיעבד כשר א"ל מיירי בתנא
 דמיהד ר' שמעון דהא ימינן בורקח וא"ת וכוין
 דלימינן אצבע דהאטא בגויה שוה מאד
 דמערורי דהויא בימינן דלימינן ימינן שוה
 קרנות בתנא דהקישא דהא תורה דא
 פלוגתא דאמראי היא גריד איחור מקומן (לקמן
 ק"פ ד) א"ל דבר למעט מינן חזקה חזקה ומלמד
 בהקשא או לא ונראה מתוך כך דכל שכן דנחא
 דהא נפי' דהכי פריך דרי וריקא דלא תיבז כה
 ענינו ונפי' דהכי פריך דרי וריקא דלא תיבז כה
 ענינו ונפי' דהכי פריך דרי וריקא דלא תיבז כה

43 ר' אבא אן חדו ומלמד בדיקש אמאי אל פליג ר' שמעון ודחשתו האיזמשני כפי' דחליף
44 דחריב רבי שמעון בברייתא דאזא כשנאל בוריקא אל עמי' מילין מר' בדיקש דאזא
45 (פג. ד) וכן נסבד דר' אבא ר' און ומלמד בדיקש ומדו פריק אפ' דחליף (ד. דב.)
46 ומדו כולי' עלטא דחורו ומלמד בדיקש כיון דמצוות חול דחורא מלמד ראשון ותיורין זה
47 בדיקש הזה ומצוות ליפנין ול' ואם תאמר אמאי פרי' דחור ויחיקה לאל תביח אפ' אל דחנה
48 בברייתא דראבא באעבעו ולקח וזה אמור דחור קאז כס' מקרא דרש' לפניו אבל מכתבה
49 שטתה יתראה ל' ומדברין אל הזה ע' למפרי' דחור וזה עמי' דרשטמ דרבין אל משום
50 ל' ש'מאל בקבלה מכתבי' ולקח הכין כן חדס וסביר' כדנה ר' בעיא אעבע וכן
51 ואיבעיתא אימאי כ' שמעון דחורא בעיא אעבע מכלל דלרבין דחנה ל' בעיא אעבע
52 ב'טות חל' משמע' מיין אל יציר' מלמד מאעבע דחורא: בריד'.
53

54 אחת כי הדיא דיש נוחלין (ב"ב דף קיא): ואם תאמר תיפול לי מדממעטין דם סכין כל שכן
55 עמא דגורעין ומוסיפין ודורשין הוה אמינא דמדם הפר ולא מדם הפר ודבר אחר אתא למעוטי
56 דסבין שפיר דמי:

57 ליה דבר אדור ואין להקשותו דגבי הואה דפרה אמרין גמר להוות מקנה ידיו
58 לסכין בגופה של פרה לפי שאו היה הסכין מלא נימין ולא היה עוד נאה לשחוט
59 ה אלא אצבעו במאי מקנה אמר אביי בשפת מורק והשתא ידו נמי ליקנה בשפת
מורק

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

1 מורק נראה לפי שצריך לשרוף לבדוהו לא אבל אצבע לא אפשר לקנח בגוף הפרה שהיה
2 מזה בדר המשתה לא נכח פני אהל מועד וכו בין כל הזאת והואה ירד מן הדור לקנח דיו
3 בגוף הפרה אי נמי כדפי' בקנטרס לקמן בפרק דם הזאת (דף גג) שלא יתלכך אצבע
4 בעינים בין ההזאת דכבי נמי הישירן לנימין כפי כל חברי (שבת דף קטז) גבי ממשישין את
5 הפסח עד היותו כן נראה ודשיותה וחייתה
6 במקום אחד היו כדאיתא בפרק פרת חטאת (לקמן)
7 (דף קנ) וכן במסכת מדות (דף לה) וכן כל
8 הבתלים שהיו שם גבוהין עשרים אמה חוץ
9 מכותל מדרוז שכותל השוורף רואה פתחו של היכל
10 בשעת חיייה. ע"כ
11 **זאת** – למעשה אויר כלי בכלי דמי. מהבא הזה
12 מצו למעשה לעיל רציע רציע המזבח
13 מקדש (לקמן דף פז) גבי אויר כבש כבבש דמי
14 **קדשים** – קלים מנין. וחשבה ודלעל גבי מדם
15 הפר ואלא מדם העור? לא קאמר
16 קדשים קלים מנין ויש למעך דכיון דגלי הכא דמי
17 הדין: ששח

וירידין לתוך הכלי. איתמר נמי, אָמַר רבי אָסִי אָמַר
רבי יוחנן, וירידין צריך שִׁירָאוּ אוֹר כָּל. כָּעַם מִיָּנִיה
רבי אָסִי מִרְבִּי יוֹחָנָן, הִיָּה מִקְבֵּל וּנְפָתָהוּ שׁוֹלֵי מוֹרֵק
עַד שֶׁלֹּא הִנִּיעַ דָּם לְאוֹר, מִהֵּא אִיר שֶׁאֵין סוֹפּוֹ לָנוּת
כְּמוֹנָה דָּמִי, אוֹ לֹא כְּמוֹנָה דָּמִי. אָמַר לִיה, תְּנִיתוּהָ,
חֲבִית שְׁמוֹנֶת תַּחַת הַיָּזוּק, מִיָּם שְׁבִתוּכָהּ וְשִׁבְחָהּ
לֵה, פְּסוּלִין. צִירָף פִּיָּה לְיָזוּק, מִיָּם שְׁבִתוּכָהּ פְּסוּלִין,
וְשִׁבְחָהּ לֵה פְּשִׁירִין. הָאִי מָא, כָּעַ מִיָּנִיה אוֹר
שָׂאן סוֹפּוֹ לָנוּת, וְקָא פִּשְׁט לֵה אוֹר שְׁבִתוּכָהּ לָנוּת.
תִּרְמִי קָא כָּעַ מִיָּנִיה, אִם תִּמְכִּיז לִמֵּר אוֹר שֶׁאֵין
סוֹפּוֹ לָנוּת לֹא כְּמוֹנָה דָּמִי, אוֹר שְׁסוֹפּוֹ לָנוּת, מָא.

12 רב יוסף מתני הכי, רב הנהא מתני, חבית בעא מינה ופשט ליה חבית. רבה מתני,
13 חבית בעא מינה, ופשט ליה מורק, אי אתה מודה במורק שאי אפשר לו בלא יזוק.
14 תנן התם, תנן ידו או רגלו או עלי ידקות כדי שיעברו מים לחבית, פסולין. עלי קנים
15 ועלי אגוזים (כשירה) [בשריון]. זה הכלל, דבר המקבל מומא, פסולין. דבר שאינו מקבל
16 מומא, בשריון. מאן הני מילי, דאמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בר אבא, אמר קרא 'אך
17 מעון ובור מקנה מים יהיה כהור', הויתן על ידי מורה תהא. אמר רבי חיאי [בר אבא]
18 אמר רבי יוחנן, זאת אומרת, אויר כלי בכלי דמי. אמר ליה רבי יודא לרבי חיאי בר
19 אבא, וילמא בשותא. אמר ליה, תרדא 'כדי שיעברו מים לחבית' תנן. ואמר רבי חיאי
20 בר אבא אמר רבי יוחנן, מעדותו של רבי יודא, שישני משה וז. דתנן, העיד רבי יודא
21 על היתולין שקילתן כעלי אגוזין, שהן בשריון. זה היה מעשה באהליהן, וזה מעשה לעל
22 כמים בלשפת היתול, וקבשור. אמר רבי יודא אמר רבי, הצורם און ויאהר כדי קבל
23 דמו, פסול, שנאמר 'ולקח מדם הפר', פי ששהו קבר. אשכחן קדשי קדשים, קדשים קלים
24 מנולן. אמר רבא, שנה חמים ובר בן שנה, שיהא חמים וכן שנה בשעת שחיטה.
25 כפקלה, בחולכה, בוריקה מנין, תלמוד לומר 'והח' כל היותו לא יהיו אלא תם וכן
26 שנה. איתביה אביי, רבי יהושע אומר, כל הזבחים שבתורה, שנשתייר מהן פזית בשר
27 או פזית חלב, וזרק את הדם. תרגומא, אכן שנה. וכו איתא מירי דבשעת שחיטה בן
28 שנה, בשעת חולכה וזריקה בן שתיים. אמר רבא, זאת אומרת, שעות פוסלות בקדשים.
29 אמר רבי אמי אמר רבי אלעזר, היא בפנים ורגליה בחוץ, חתך ואחר כך שחט, כשירה.
שחט

1 וירידין לתוך כלי. ודעו קבלה מהפר שפיר והאי תוך לאו דוקא דהא לא אפשר אלא
2 על אויר של תוך כלי. שולי מורק. קרקעיתו פניו בלע"ז. עד שלא הניג דם לאור מורק.
3 לבין דומי מורק בעד דם למעלה מהן ומידו על כנגד אוירו הן דהא וירידין ראיאם אויר
4 כלי [בעינין] אויר שאין סופו לנוט. כגון האי שנתעדים שוליו ליפול עד שלא חזר
5 לתוכו כמנוח דמי וזהו ליה כמי שנתקבל ונשפך
6 דכשר לאוספו או לא כמנוח דמי וזהו ליה
7 בעינן מן הצואר לצרפה ופסול ובהשגיו דם
8 לאור דפותותיו עד שלא נפחתו שוליו לא
9 מביעה ליה דמשנכנס לתוכו דהוא קבלה: חבית
10 שמונת תחת חזיוק. צור המקלח מים מדר וקוף
11 והקולח מקלח למעלה ונעל לחבית וחבית זו
12 אינה נמוחת שם שלם קידוש מן חטאת: מים
13 שכתובה ושבתה לא פסולין. כלומר שלא תן
14 כלי לתוך אוירה ויאתנו בידו קבלל בו הקולח
15 לקידוש ואף לא חצרה לה למעלה מאונתה
16 כנגד אוירה דכיון שהנעו מים כנגד אוירה הרי
17 הן כמנוחים בתוכה ופסק לאו חיותיה ואנן מים
18 חיים לא כלי בעינן קידוש אלמא אויר כמנוח
19 דמי ולקמה פריך דהא אויר שסופו לנוט חזר
20 צירף פיה ליזוק. שאן אויר ממסין בין פיה
21 ליזוקו שבתה. כלומר שכאן לתוך אויר
22 דפותותיו פסולין: שבתה לה. אפי"ש שכנגד
23 אוירה כשרין שערין לא פירשו לא
24 ואפי"ש אויר אין באן: וקא פיש ליה אויר שסופו
25 לנוט הוא. כגון הא קדשני ירשא שבתה: לה
26 פסולין דילמא האי דחשיב ליה כמנוח מים
27 דראוי ליה לנוט שדרי חבית זו. שילמא דהוי
28 דהה לנוט אי לא שבה או וקלט אבל נפחתו שולי
29 מורק לא היה עתידא ליה לנוט. תניא
30 מיניה. ופשט ליה דהא מנייה: חבית כעא
31 מיניה. לא הוה שמינא ליה הא מתניתין ובעא
32 מיניה חבית שמונת תחת חזיוק מים שבתה
33 [ולא] כנגד אוירה מזה לקלט און למי חטאת
34 ופשט ליה מזה מתני: ופסולין ופשט ליה מורק.
35 צא ולמד מקבלת דם: אי אתה מודה בפסוק שאי
36 אפשר לו בלא יזוק. כששוחט על אויר היכל
37 אין הדם שותה במקום אבל מקלח לחלב
38 בעל עד לחלו ואי אויר שסופו לנוט לא כמנוח
39 דמי נמצא כשחוט יורד לכלי מן אוירי הוא בא
40 ולא מן הפר והתורה אמרה דם מהפר יקבלו
41 וגבי תניא נמי אויר שסופו לנוט הוא ובמנוח דמי
42 ופסולין: תנן ידו או רגלו. קולח היורד מדר
43 מעוקם שמשפיע ועלה און הקולח יורד לחבית
44 ונתן לו למעלה הצנור [ולעשות כעין מרוב] כדי שיעברו המים דרך ידו לחבית של קידוש: וכו עלי ידקות. דראויין אבליהו ומקבלין מומא: פסולין. [והמים] דכילין לקמה
45 הייתי. של מים הבהרים יני סהרה תוא כשאהר מומה אחרם לזרות מקור או קדש הוי מומה אחרם על ידי ידו שאן מקבל מומא: זאת אומרת אויר כלי בכלי דמי. מרקיני
46 תנן ידו כר פסל דהא אין המים שותחין מדר לכלי שותחה אלא בהדרגה כשיצאין מדר מקולחן להם על פי רכב פי החבית ואפי"ש דבי פסול אלמא משיטאן מדר לקלח על פני
47 אויר הזה ליה כאילו שותח מדר לכלי שדרי ידו על כנגד שפת הכלי מונחת ומשיטאן מדר מקולחם באו כנגד אוירי דאי לא בכלי דמי אמאי פסול הלא מן האויר באין לו זהו זה ליה
48 כנוח וכן בעינינו מדר מן הקולח עשר אמות. וילמא שבתא. מדר לכלי ולא באו מן האויר. שותה בלוי: שיעברו תנן. והעברת בקולח משמע: אקרידי דהוי מום
49 דתנן [בבבבבב דף דל]. נפגמה אגוז בני מום: ואחר כך קבל דמו. דהוה ביה מום בין שחטה לקבלה: שדיה כבי. צריך שיהא שלם בשעת קבלה כבשעת שחיטה: אשכחן קדשי קדשים.
50 דהאי כפר [העלם דבר של צבור] כתיב: בשעת שחיטה. דחבית (שמות יב) הובסו על השד דחינו שחטה וסמך ליה שח המים וגו': שנשתייר מהן. בשעת זריקה אם נטמא כל והכשר
51 והחלל או שאבר לא יזרק רבי יהושע לטעמיה דרדשה ונעשת עולותך דבשר הדם אם אין בשר אין דם בנפחות (דף נז) קתינ מיהא וזרק ואין כך בעל מום גדול מזה קתינ ליה
52 דאמר בעינן מן המורק מן הקולח עשר אמות. וילמא שבתא. מדר לכלי ולא באו מן האויר. שותה בלוי: שיעברו תנן. והעברת בקולח משמע: אקרידי דהוי מום
53 בשעת שחטה אכן שנה קאי וסליק מיניה בן שנה יהיה כל חיותיו יהיה בן שנה אבל אם נכנס בשנה שניה בין שחטה לזריקה פסול דרשעת פוסלת בקדשים כדפירש ואילו אבל תם
54 לא תילך מינה דהא יהיה לאו אחרים קאי וקבלה בקדשים קלים בתמימות האיל גלי בקדשי קדשים גלי שקתי. פוסלות בקדשים. דשנה האמורה בקדשים קיימא לן בפרק ארבע
55 דופן במסכת דרי [דף גז] דאין מנין לה מחשיר כשאר ראש שנים אלא מים שערל מעט לעת לשנה תהא וילפנין לא מקרא דחבית בוד בן שנה שחטו וכן שנה שחטו וכן שנה שחטו על שנה שחטו על שנה
56 שחטו ואשמינן דהא רבא חיימא מיום ליום הוא ודעינן ולא משעה לשעה אלא אף משעה לשעה שאם נולד בינוס דרי ובטי שעות ושחטו לשנה תהא ביה בינוס בטי שעות אסור
57 לזרוק דמי בעשרית שכבר עברה שנה: אלא בפנים. עברה חתך. רגליה אויר כן שחט כשרה שלא נחשיר דם פסול יצא ע"ם דם שבמורק שנתקבל בו דם והקמה פריך דהא יהיה
58 בעלת מום: שחט ואחר כך חתך פסולת. שמשעשעה נפסל דם הרגלים ביצא וכל דמי בריה יזקקו וזהו מזה ועלה ויצא דרך חתך שחטה ונעשר בדם המורק ופסול:
ה"ל

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף בו עומד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" ר"א זוש"י

שחט ואח"כ חתך פסולה. דרם פסול איט ברז ברכוכו פ' חתערבת (לקמן דף עט) גורמי גוריה במקור:

חתך ואח"כ שחט כשרה. ובסמוך דקאמר הזבאים תביש שחטא בולה לפנים היינו לכתחלה ע"כ: **שמע** מנה ד' ומובלע באברים דם וראי. פ' בקינטי נאפק מינה

שחט ואחר כך חתך, פסולה. חתך ואחר כך שחט, פשירה, בעל מום קא מקריב. אלא אימא, [חתך ואחר כך קיבל פשירה]. קיבל ואחר כך חתך פסולה, חתך ואחר כך קיבל פשירה, ותא אמר רבי וירא, הוצרם און בבכור ואחר כך קיבל דמו, פסול, שצאמר ילקח מדם הפר, פר שחיה כפר. אמר רב חסדא אמר אבימי, חותך צאכר עד שמונע לעצם. קיבל ואחר כך חתך פסולה, שמונע מניה, דם המזבח באתרים, דם הוא. דלמא, שמונע מניה בשר קדשים קלים שצא לפני זריקת דם, פסול. דלמא, בקדשי קדשים. תנו רבנן, קדשי קדשים שחיתון בצפון, וקבל דמן בכלי שרת בצפון. עמד בדרום והשית ידו לצפון ושחט, שחיתון פשירה. קיבל קבלתו פסולה. הכנים ראשו ורובו, כאילו נכנס כולו. פרבסה וצתה בדרום וחתרה, פשירה. קדשים קלים שחיתון בפנים, וקבלו דמן בכלי שרת בפנים. עמד בחוץ והכנים ידו לפנים ושחט, שחיתון פשירה. קיבל קבלתו פסולה. הכנים ראשו ורובו, כאילו לא נכנס. פרבסה וצתה לחוץ וחתרה, פסולה. שמע מניה, בשר קדשים קלים שצא לפני זריקת דמים, (פסולים). דלמא, באלה ויתרת הכפר ושתו כליות. בעא מניה אכזה דשמואל משמואל, היא בפנים ורגלה בחוץ, מהו. אמר ליה, כתיב והביאם לח', עד שתהא בוקלה לפנים. תלה ושחט, מהו. אמר ליה, פשירה. אמר ליה, אשתבשת, בעינן שחיתוה על ירך' וליכא. תלה ושחט, מהו. אמר ליה, פסולה. אמר ליה, אשתבשת, שחיתוה על ירך. ולא שוחט על ירך. תלה וקבל, מהו. אמר ליה, פשירה. אמר ליה, אשתבשת, אין דרך שירות בבק. תלה וקבל, מהו. אמר ליה, פסולה. אמר ליה, אשתבשת, פר מנתלה וקבל, שחיתוה על ירך ולא קבלה על ירך. אמר אביי, בקדשי קדשים, בולן פסולות, פר מנתלה וקבל. בקדשים קלים, דאורי פנים בפנים דמי. בקדשי קדשים נמי, אורי צפון צפון דמי. אמר רבא, בין בקדשי פנים בפנים דמי. בקדשי קדשים נמי, אורי צפון צפון דמי. בקדשי קדשים, תלה וקבל, בין בקדשי קדשים בין בקדשי קדשים קלים. בעא מניה רבי וירמיה מרבי וירא, הוא בפנים וצתה בחוץ, מהו. אמר ליה, לאו אכרת ויתרתה לח', עד שתבא בוקלה לפנים. הכא נמי בבואם אל אהל מועד, עד שביא בוקלה לאהל מועד: **משנה נתנו על גבי הכפש, שלא פגגר היסוד, נתן את הניתנין למטה למעלה, ואת הניתנין למעלה למטה, ואת הניתנין בחוץ, ואת הניתנין בחוץ בפנים, פסול, ואין בו פרת: **גמרא****

אמר

לכתחלה תלה. הכהנה בארז העזרה על ירך. משמע אצלם תלה. השוחט בארז העזרה מהו: אמר ליה פסולה. מניה קגמר לה דשמע קרא' ליה תלה ושחט פסול וסבר ה"ה תלתל: אמר ליה כשרה. כדאמר ליה תלתל ושחט: וא"ל פסולה. מניה נמי כדאמר ליה תלה ושחט ובתלה וקבל וסבר ה"ה תלתל וקבל: בקדשי קדשים. כתיב ברוך על ירך. בולן פסולין כר מן תלה ושחט. בדשוחט ליה אלא בשחט ברכתיב אותו על ירך אבל תלה וקבל פסולה דאורי צפון לאו כצפון דמי ובכעין קבלה בצפון כדבגרי אחריו מקומן (לקמן מט.) ואק על דג לא תביש ירך בקבלה צפון מידא תביש בה בקדשים קלים. לא תביש ברוך על ירך ולא תביש ברוך צפון בולן כשרים פר מנתלה וקבל דאורי צפון שירות בכך. דאורי פנים בפנים דמי. דאק על כרחי מידא תביש בה ויתרת דאורי פנים בפנים: אם כן בקדשי קדשים. אמאי פלגא דאמבא דשמואל תלה וקבל לימא נמי אורי צפון צפון דמי: אמר רבא. כולל כאבא דשמואל קאמר לה אלא דאבא דשמואל לא אמר בקדשים קלים: פר מן תלה ושחט בקדשי קדשים. דבועין על כך אבל בקדשים קלים דאק לא תביש על ירך כשרה תלה כולל בשולן דאורי צפון צפון דמי ובתלה וקבל בין בקדשים כו'. נמי פסול בקדשים קלים דאק לא תביש על ירך אבל תלה ושחט כשרה דשוחט לאו שירות הוא ועל ירך נמי לא בשחט תביש אלא בבחמה ציצית. ציצית ראשו דהיינו שער: **מתני'** נתנו למתן דמי על גבי הכפש. שאט מקום מתן דמים או במבוא שלא כנגד היסוד וילפנין לקמן דערלה טענה מתן דמים כנגד היסוד שדאי יסוד דמובא למטה ממתן דמי למעטין קרן מדרחת דרמית דלא הזה ליה יסוד כדאמרין באחריו מקומן (לקמן דף נג): לפמה. מחט הסיקא: ואין בו פרת. אין באכילתו כרת ובגמרא מפרש למאי איצטריך למתניה:

גמרא

ל"ה שחט ואחר כך חתך פסולה בעלת מום מקריב אלא אימא חתך ואחר כך קיבל. שחטוה בין שחטתה לקבלה כשרה ווא"ל וירא העורם ב'. אלמא הומו פסול בקבלה ומשני אמר רב חסדא אמר אבימי חתך צאכר עד שמונע לעצם. דלא מום הוא הדרם משביע ידו חתכה מלעלת ולבינס לפנים: קבל ואחר כך חתך פסולה. מיליתא דרבי אלעזר דיר גושק מר: אמר מר: ש"מ דם דמובלע באברים דם הוא וסרת נמי לחיבי דאי לא ויה דם אהיב חיל פסול יוצא אמאי דלמא: משום שמונעיה. דהוא לאכילה וחושיה כשרה לא לפסוליה בינא דכרתיב (שמות כב) ובשר כשרה טריפה ומיבלע בדם הרגל ונפקא דרך בית שחטתה ופסלה ליה לרם שמונעיה. ש"מ בשר קדשים קלים שצא מן הקויה לפני זריקת פסולה. ואע"פ שסופה לצאת אחר זריקה ולחיות כאכל בכל העיר השטא מידא לא מוטא מנה ויתדיו דך דרב אמר דמי ר' אלעזר דלא כדב' ויתן ומבשר ליה לקמן בפר' לה חתירי (דף פט): דלמא. כי אמרה רבי ואמי אמר ר' אלעזר: בקדשי קדשים. אמר דמיסל לפני זריקה ובשר לדברי אבל שחט סופו לקבל וקבל דמן שרת בצפון. ש"מ לקמן לפניה לא באחריו מקומן (דף מט.) דסמן בקבלה לשחטתה. עמר. בחלק דרומי של עזרה שחטו לאבעזתה ויהושע ידו לצפון ושחט חיתון כשרה. לקמן לפניה לא אחרו בצפון ואין שחטת בצפון אבל מקבלת יריך לידות בצפון הלכך קיבל קבלתו פסולה. הכנים ראשו ורובו, בצפון וקבל כאילו נכנס כולו כדקרי' בכל השחט רובו ככולו. פרבסה. לאור שחטתה וצאה לדרום וחתרה כשרה וקבל ידא פסול יוצא אלא מחט המציתוה דאי וחתרה ולא דוקא אלא אידי דביע למיתני סיפא נמי פנים חתך וחתרה לשמונעין ברותא דאע"פ דחורה פסולה תא רישא נמי וחתרה שחטת פנים. דכתיב ויקרא (ג) בשלמים שחטתן אותו מנער דהיינו חתך העזרה וקבלו דמן בכלי שרת בפנים. בקלה אכנס נפקא בן למעמוד לפני ה' לשחטו וירבים (שמות כ) כלם כן שירות לפני ה' הוא: עמר בחוץ וחושביה ידו פנים ושחט שחיתוה כשרה. בפרק כל הפסולין (דף לב) ל"פ לה כן הכך לפני ה' ולא שחטת לפני ה' וקבלתו פסולה. כדפרשיה ר' ראשון ראשו ורובו כאילו לא נכנס. כדלפנין לקמן בשמעתין בבואם אל אהל מועד. עד שביא בולן דמי ונביה דכתיב עימוד לפני ה' בעי נמי כולל דקרי' דגלי בתרא ל"ה כוללו דכתיב אמר בשמעתין: פרבסה. לאור שחטתה וצאה לחוץ וחתרה פסולה דאפסולא כדאמר כדגמרי' פסול יוצא פסולות כביעד צולץ (דף פט) אמר ר' חסדא את דמא אל חוקש פנימה (ויקרא י) ומבשר כשרה טריפה (שמות כב) דילמא. הא דקתני פסולה באלה וחתרה כו' דאמרין ניהא דאמרין קדשים קלים שחט קדשים קר' היא בפנים כו'. מהו. לשחטת

לכתחלה תלה. הכהנה בארז העזרה על ירך. משמע אצלם תלה. השוחט בארז העזרה מהו: אמר ליה פסולה. מניה קגמר לה דשמע קרא' ליה תלה ושחט פסול וסבר ה"ה תלתל: אמר ליה כשרה. כדאמר ליה תלתל ושחט: וא"ל פסולה. מניה נמי כדאמר ליה תלה ושחט ובתלה וקבל וסבר ה"ה תלתל וקבל: בקדשי קדשים. כתיב ברוך על ירך. בולן פסולין כר מן תלה ושחט. בדשוחט ליה אלא בשחט ברכתיב אותו על ירך אבל תלה וקבל פסולה דאורי צפון לאו כצפון דמי ובכעין קבלה בצפון כדבגרי אחריו מקומן (לקמן מט.) ואק על דג לא תביש ירך בקבלה צפון מידא תביש בה בקדשים קלים. לא תביש ברוך על ירך ולא תביש ברוך צפון בולן כשרים פר מנתלה וקבל דאורי צפון שירות בכך. דאורי פנים בפנים דמי. דאק על כרחי מידא תביש בה ויתרת דאורי פנים בפנים: אם כן בקדשי קדשים. אמאי פלגא דאמבא דשמואל תלה וקבל לימא נמי אורי צפון צפון דמי: אמר רבא. כולל כאבא דשמואל קאמר לה אלא דאבא דשמואל לא אמר בקדשים קלים: פר מן תלה ושחט בקדשי קדשים. דבועין על כך אבל בקדשים קלים דאק לא תביש על ירך כשרה תלה כולל בשולן דאורי צפון צפון דמי ובתלה וקבל בין בקדשים כו'. נמי פסול בקדשים קלים דאק לא תביש על ירך אבל תלה ושחט כשרה דשוחט לאו שירות הוא ועל ירך נמי לא בשחט תביש אלא בבחמה ציצית. ציצית ראשו דהיינו שער: **מתני'** נתנו למתן דמי על גבי הכפש. שאט מקום מתן דמים או במבוא שלא כנגד היסוד וילפנין לקמן דערלה טענה מתן דמים כנגד היסוד שדאי יסוד דמובא למטה ממתן דמי למעטין קרן מדרחת דרמית דלא הזה ליה יסוד כדאמרין באחריו מקומן (לקמן דף נג): לפמה. מחט הסיקא: ואין בו פרת. אין באכילתו כרת ובגמרא מפרש למאי איצטריך למתניה:

ר"ב זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ) תוספות רש"י

גמ' אמר שמואל פסול דקתי מתיי אבשר קאי אבל בעלים תנפרי: על המזבח. כל
המזבח שיה לענין כפרה: לכפרה נתתי. הקשישי כל מקומות המזבח שיון ולא לדבר אחד
שנתא דיקה חשובה לתתו בה בשר דזריקה הוא ושיראי לה תכנינו דם וזבוח: ישפך
וידר ודבשר האכל (זכרים וכו') יזוור חסור ויקבל. יזוור חסור ויקבל ויקבל חסור
וידר ודבשר האכל (זכרים וכו') יזוור חסור ויקבל. יזוור חסור ויקבל חסור וידר ודבשר האכל (זכרים וכו') יזוור חסור ויקבל.

וְלֹא־בִשֶׁר אֲבָל בְּעִלְמִים
 וְקָרָא וְיָמְנוּ וְתַחְוִי לָכֵם
 וְיִנְעוּ דָם לְמִוְכָה תִּתְּכֶפְרוּ
 וְיִמְנוּ אֲמַר קָרָא וְלִכְפֹּר
 אַחֲרֵי אֱלֹמָא קִסְכּוּר שְׁלֵא
 בְּאִידָד פִּדְקוֹן וְתָנוּ עַל
 תָּנוּ תַּן הַיְתִיגִנוּ לְמִשְׁחָה
 לֵה לְמִשְׁחָה וְיַת הַיְתִיגִנוּ
 בְּחֻצִּי פְנִינִים אֵם יִמְנוּ
 קִבְּלָה וְאִי קִלְקָא דְעִתָּהּ
 לִי יְחִוּור כְּשֶׁר וְיִקְבֹּל
 אֲכִילָהּ מִי אִימָא וְיִרְקָה
 בְּאִיכִילָהּ אִי דִירְבִּיהִי
 עֲסִקְנִין דִירְבִּיהִי פִסֹּל
 שְׁקִיבֹלוּ חֻצִּי לִמְנֹה וְחֻצִּי
 שֶׁ יְחִוּור כְּשֶׁר וְיִקְבֹּל
 מִשְׁמַמָּא לֹא מִשׁוּם דְּהִי
 מִתְּשַׁבָּח אִין הִכִּי קִבְּלָה
 כְּשֶׁר וְהַיְמָר דְּהִי אִין
 שְׂרָאִי לְעִבְדָּהּ וְיִבְרָךְ
 אִיִּי לְעִבְדָּהּ לֹא תִימָא
 שֶׁ לֹא מִאי קָא מִשְׁמַע
 וְנָא לְפִידָה הֵן פִּסְלִין
 עַל הֵן דְמִקְבֹּלָה וְאִילָד
 מִשְׁמַמָּא בְּדִרְבָּא מִיִּתִּיב
 לְמַעֲלָה לְמִשְׁחָה לְמִשְׁחָה
 מִיִּתִּיב חֻצִּי וְחִישַׁב
 חֻצִּי

41 **אִמָּא שְׁמִי לֵא**. שָׁם שָׁחַט פֶּסֶחַ מִמִּשְׁבֵּה תוֹ לִיכָא תְּקִימָה וְדִין כֹּדֵל וְסִפְרוּל בִּשְׁרִין
42 לִשְׁחֹט פֶּסֶחַ מִמִּשְׁבָּחָהּ. **תַּיִינִי**. בְּהֵיאָה מִשְׁנֵה נֹפֶחַ כֹּל הַפְּסִילִין שִׁחְטוּן כִּשְׁרָה
43 לְפִינֵי חָן סִפְרוּל מִמִּשְׁבֵּה: **הָא קִפְלֵא**. וְהָא דִקְרָתֵי וּבִזְכֵּל שְׂקִיבֹלָה אֵל דְּהֵם רֵא אִינְעִי
44 בְּרִוּשֵׁיתָן חָן סִפְרוּל מִמִּשְׁבֵּה בָּא בְּכִלְהָהּ וּמִקְבֵּלָהּ וְאִיךְ לֵא סִפְלֵי רֵא לִמְדֵּי מִנֵּה
45 וְיָקֵר לֵא דְרִיחַ לִרְחֹק אֵלֵא קִמְיָתֵי דְּבִדְלוּת נָקֵט דְּבִין דְּפִסּוּל אִינוּ רֵא רֵא לֵא פִסְלָה
46 מִמִּשְׁבָּחָה: **בְּרִימָא**. דְּאִמֵּי אֵין מִשְׁבֵּה מִנְיֵלָה אֵלֵא בְּרִיא לְעִבְדֵּיהּ **חִישִׁי**. כְּתֹב כִּשְׂרָה לִיתִּן
47 **אֵת הַתַּיִינִין בָּא**. שִׁשְׁחַט אֵו קִיבֵּל אֵו חֲזִיק עַל מֵנַת לִרְחֹק דְּפִסּוּלָהּ בָּא מִבְּמֹקֵא: **אִלְתֵּי**
48 **בִּשְׂרָה**. אֵלֵא דְּרִשֵׁב עַל מֵנַת לִרְחֹק שָׂרָא מִבְּמֹקֵא דְּהֵם שִׁיחַ אֵו יִמְי וְיָקֵר פִּסְלָהּ אֵלֵא וְנִמְנָם
49 עֲבֵר שָׂרָא הַעֲבֹדוֹת עַל מֵנַת לִרְחֹק אֵלֵא דְּהֵם בְּפִסּוּל כִּשְׂרָה הִוא וְיָקֵר הִוּעַת מִבְּמֹקֵא
50 כְּדִמְרִין מִבְּשֵׁנֵה כֹּל הַפְּסִילִין (לֵק לֵק) **אֵין**. הַמִּשְׁבֵּה פִּסְלָה אֵלֵא חֲזִיק לִמְנֵי חֲזִיק
51 לִמְנֵי פִסְחָה וְחִטָּה וְשָׂרָא לִשְׁחֹט: **חֹד וְחִישִׁי**. עֲבֹדֵיהּ שִׁיחַ עַל מֵנַת לֵאכֹזֵל חֲזִיק
52 לִמְנֵי מִנֵּי חֲזִיקִין בְּרִת עַל אִבְלוּת:

אמר שמואל פסול בשר אבל בעלים נתפסו. ראה דקאי איתנין למעלה שנתן למטה ולמטה שנתן למעלה אבל איתנין על גבי הכבש לא קאי ודבה כולי עמלא מורד בשלא במקומו ולא במקומו ימי איני רבפי' המובחן מקדש (לעמן פ.) מרבה שבב במבחן לעין קדושה דאם עול לא ירד ורפי כל המנחות (מנחות יז.) לעין הקטורה דרמעינה מכולן

גמרא אָמַר שְׂמוּאֵל
 בְּחִפְזוֹ. מֵאֵי טַעְמָא, אֲדָא
 עַל הַמּוֹבָח לְכַפֵּר, בֵּין
 בְּעָלִים. אִי הֵכִי, בִּשְׂרָא
 לְכַפֵּרָה נִתְחַו וְלֹא לְדָבָר
 בְּמִקְוָמוֹ בְּמִקְוָמוֹ. רַמִּי. הֵי
 הִכְשָׁה, שְׂלֹא בְגִיד הַיּוֹם
 לְמַעֲכָל, וְאֵת הַנִּתְיָנִין לֵאמֹר
 בְּפָנִים בְּחוּץ, וְאֵת הַיּוֹם
 דִּם הַנֶּפֶשׁ, יִחוּד הַבִּשְׂרָא
 שְׂלֹא בְּמִקְוָמוֹ בְּמִקְוָמוֹ,
 וְכִי חִימָא, לְהַחֲדִיר בִּשְׂרָא
 דְּלֹא מְכַפֶּרֶת יִשְׂרָאֵל
 בִּשְׂרָא. הֵכִי נִמְי. הֵכֵא מִי
 וְלִתְיָוִי דְּחַיִּי, דְּתַנְנֵי, וְכִי
 לְמִקְוָמוֹ, אִם יֵשׁ דִּם
 קִיבְלוֹ אִין, וְרָקוּ לֹא, מֵאֵי
 דְּחַיִּי. לֹא, מִשּׁוֹם דְּפָסִיל
 נִמְי. וְעוֹד, מֵאֵי מִפְסָלָא
 מִחֻשְׁבָּה מְעַלְלָא אֵלֶּא
 הִרְאִי לְעֻבְדֵּיהּ, וּבִמְקוֹם
 וְרָקוּ לֹא. אֵלֶּא אִימָא,
 לֵא, דְּפָסִילָא מִחֻשְׁבָּה,
 בְּמִחֻשְׁבָּה. הֵא קָא מֵי
 לֹא פָסְלָה מִחֻשְׁבָּה, מֵאֵי
 חִישָׁב. לִמָּן אֵת הַנִּתְיָנִין
 לְמַעֲכָל, אֲלֵתֵר, בִּשְׂרָא.

41 לר' יוחנן בדמיני קרפ כל התפסוק (ג' הו' שם) על נתינת למעלה למטה ולמטה למעלה הדין
 42 דסבר כן בנתינים בפנים שנתן דר' הורס לא פריך אלי' מנתינים חוץ שנתן בפנים ומצי
 43 למישר רש"י משום תפסל כשהם שדוחב ארבע א"כ מצי שמואל אפי' אבולח אכל לא אפי'
 44 למישר במקומו דמי' שנתן שנתנו לפנים שפסלי בביאותיהן אלא קודם שנתנו על מזבח
 45 הוחב (ע"כ) (והנה) דעור ר"ה דעל כרחיך בשם בני מקומו דמי מרלא פריך לקמן לדפילת'
 46 ר' יודיה ארשען ליתנו על בני בשב יבי תיזמו מרסא דאספנו ואין נתינו מן מירדשו מחשבה
 47 דאפי' חבש תלפסין פו הגלי על הרצעה אספנו לבי' את אקן אמרי' לר' יודיה אל'
 48 אספנו הביא דקלט' מזבח א"כ מהאי טעמא לא יאספנו מעל גבי כבש דבש מקדש פסולין
 49 במזבח ומדחי פון דרשית' עלה דרענן דמיס' לא היה בשב חתוכו לא טליהא יאספנו ומדחי
 50 על כרחיך אבשב בני א' שמואל לקמן בשעתקתן פריך ר' יוחנן א' יאספנו לא במקומו
 51 במקומו דמי א"כ ודוקתו אינה כלום ליתן בשפין פו הגלי על הרצעה האספנו משמע
 52 שמואל לרשען לקש דאמרי' שלא במקומו במקומו בני ינחא ואמאי' לידידו בני דוקש
 53 מנתיני' על גבי הכבש ומנתיני' בפנים שנתן חוץ אבול על נתינת חוץ שנתן בפנים ומדחי
 54 גלולא דשאל במקומו דמי' לא למישר אלא למישר אלא' לידידו בני דוקש מנתיני' על גבי בשב ו
 55 הדיכל ואפי' שפין של אה דמי לאספנו. כ' הנה' **בבבבב** נתינו ולא דלבר אחר.
 56 ילי חוזה דוקש וקסל. הינה דלרבן פון דעתבורת (הו' טת) ענה היתנינן משמע שנתערבו בני
 57 לימיה דיהי' בניהם בגומיר' ר' אליעזר רבי של חזקתא אמאי' יחזור ויתן למטה דר' רבב ר' כבב ר'
 58 מידחי קשה לרבנן ודלית להו רואין ומשמע' הנה' דלרבנן יחזור ויתן למטה דקתני' נתן למעלה
 59 דהאי פסול דהינו טמא דאירי' ביה לעיל וא' תיבה במקומו דמי עלאמ' דמי' יחזור ויתן
 60 מוצרבה חבש ציצור דהינו טמא

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רטו

תוספות

1 חוץ לזמנו פיגול וחיובין עליו ברת. שהרי קרבו מותריו דהבי נתן במתני' (לשקן בט)
2 חוץ למקומו פסול חוץ לזמנו פיגול שהרי קרבו מותריו מן פיגול מן שחיטה ואין כאן
3 פסול מחשבה אחרת להוציא מיד פיגול: למחר פסול. אבל אם אותה מחשבה שחיטה
4 בעבודה יאסוהו ליתן את זבחינתו למטה למעלה וישב לזרוק אותה וזריקה למחר
5 פסול בדמיוקטן לשקן מיד דהיה מאמשה

6 הונו שהרי שחט ע"מ לזנוח דמו למחר פסול
7 ורבי יהודה היה דפסיל היה פ"ג (לשקן לה)
8 חור וחישב. בעבודה שניה בין חוץ לזמנו בין
9 חוץ למקומו פסול ואין בו ברת דלא אפסיל
10 ליה במחשבה קמיתא ותו לא חיל עליה פיגול
11 דלא קרבו כל מה מותריו: ואין ברתא במקומו. דמזבח
12 פסול דמי: והיה פסול. שחיטה אמאי קרי ליה
13 במקומו דמי: והיה חושב ליתן שלא במקומו למחר
14 פיגול הוא שהרי חישב בשחיטה ע"מ לזרוק דמו
15 למחר דהיא אבילת מזבח אבל לא במקומו
16 דמי ולא חשיבא אבילת וזריקה שריא כשר
17 באבילה כו'. כגון במקום מן הדם מייתי ליה
18 פיגול בין שחיטה בין ברת לחקטרי אומרים
19 למחר בין שחיטה בשחיטה לזרוק למחר וזריקה
20 דלא שריא בשם אבילה. אי הוה עבדי לא
21 בזמנה כגון זריקה שלא במקומו לא מייתי ליה
22 פיגול בין שחיטה בשם ע"מ לחקטרי אומרים
23 למחר בין שחיטה בשחיטה למעבד כו'. והנפש
24 האכלת וגו' כי שפיעולו טרם. שלא יאכל הוא
25 דקא בענה תשא ימי כי שר שנוק הדם שלא
26 במקומו וזריקה שלא במקומו גרם לו
27 שלא יאכל הלכך אין חיובין על פיגול ברת
28 ותפאק לו מחבא דרי חישב בוריקה שלא במקומו
29 ע"מ לאבול או לחקטרי למחר לא הויה מחשבה
30 וזריקה לענין פיגול ומיהו כי חישב בשחיטה ע"מ
31 לעשות וזריקה זו חוץ לזמנו לא הויה מחשבה
32 בוריקה ומפגלת אי. תבי. דלא הויה וזריקה
33 לענין מחשבה אפסילו נמי לא נפסיל מאמשה
34 הויה. דרא חשיב מידא לתניח למחר: ואליבא
35 דר' יהודה. לשקן בפ' כל הפסולין (דף לה) ת"ש
36 לזמן דמזבן למחר שחט ור' יהודה פוסל: והיה
37 לקיש אבי. כו'. מתניתין קאי ופליג רשמיאל:
38 לעולם פסול ממש. דלא יתי גנא פסול אבשר
39 לחזיה אי לא פריש בהדיא מותרין פסול לגמרי
40 קאמר שאף בעלי חיה לא נתפסו ושלא במקומו
41 כשמואל סבירא ליה בדמיוקטן דמי לענין כפרה
42 ודלא לחתיבא בדרדיש לא שמואל לקרא
43 דלעיל נא נתתי לכם וכו' דא קשיא אמנח:ו
44 מאן שנתן בשחיתק. ודעא דקרי דמשעת

45 בעלים נתפסו בשנתן שלא במקומו שחיתק ומנח' רקתי פסול כגון מחשבה לאבול
46 שחט חוץ לזמנו ואפסול ואין בו ברת במחשבה וזריקה זו מחשבה הוא לפסול
47 בדמיוקטן מיד לא פסול וזריקה דלא שריא כשר ברתא לא מייתי ליה פיגול: נתן
48 כו'. כל דתן חיובתא דאבות' לשמואל מותבי' נמי לרש לקש דהיה כוונה סבירא
49 וליא דשלא במקומו במקומו דמי ורבי יוחנן אמר אבי ואידי. מתניתין רקתי פסול
50 וליבא תקנתא ומתניתין דכל הפסולין דתני תקנתא שנתן בשחיתק: בשלמא ליש לקיש
51 דאוקו מנח' בשנתן בשחיתק איצטריך למיתני אין בו ברת לאשמועין דאג' ר' חייב
52 בך וזריקה חוץ לזמנו אינו פיגול וכדאמרן דלא שריא כשר באבילה לא מייתי ליה
53 פיגול: איא ליש. ודוק בשחיתק חוץ ברת ממש דלא במקומו הוא שישא
54 דאין בו ברת קשיא: ולשמואל אין בו ברת. דאיהו נמי מוקד לה בשחיתק: הכי
55 קאמר ואם נתן במחשבה. דחץ לזמנו שנתן ואין בו ברת ואיצטריך לאשמועין איג'
56 ולענין כפרה במקומו דמי מחשבה פיגול לא חילא הואיל דלא שריא כשר באבילה
57 אבל לרבי יוחנן לא מצי לשניי הכי: דכיון דאשמועין נתן דידן פסול ומשום דהוא
58 במקומו דמי (אמא) לא במקומו דמי שנתן נתן מחשבה לא חילא מחשבה דהוה מחשבה דהוה
59 ניהי כמי שנשקף מן הכלי על הרצפה ואיפסול ואפי' ליכא דם הנפש אחרתא אמאי פסול יאסוק את זה מן המזבח ויחזור ויתנו במקומו בשלמא לשמואל ולרש לקש כיון
60 וזריקה היא לכפרה אחרת וכל המלפס שהרי שפר אלא לר' יוחנן איסופה כבי' לא. הנה דמתניתין: כבי' לא. יאספנו. כיון דהויה למזבח ואיג' ודלא בחילתו הוא קלטה
61 מזבח לאוקרי מתורת כפרה וזריקה. מורים בניתין לפעלה שנתן לפעלה שלא בשמאל איא. לשמואל. לחזור ויתנו כמקומו בניתין ודוק
62 במקומו דאוקרי ליה חזרת וזריקה מניה לא נתלך. והך גנאי ובענין למעמר שריב יסי אמר לא יאספנו ואף על גב דלא אשמועין דמי: ורבי שמעון אויב כו'. ועי' רבי לביא למעמר

1 וא' שלא במקומו במקומו דמי כו'. תימה ואי לאו במקומו דמי לאלתר אמאי וריל
2 דהוה מצי לממר ולשמועין והשתא נחא דהוה דקאמר לשקן בןהן דהוה הפסולין (דף לו).
3 ר' יהודה לתעמיד דקאמר שלא במקומו במקומו דמי ופירש שם בקונטרס דשמעין ליה
4 דהבא בברייתא דמוקטין כוונה בשמעין (תוספות) ונחא ליה לקר' דר' יהודה כוכר כן
5 בעלמא דקאמר ר' יהודה לתעמיד אי שריא

6 דשמעתין דלמא סוברת דלאו במקומו דמי אלא
7 דספיקו אתא דקתי' לאלתר שר איכ' על כרחו
8 במקומו דמי וסיפא דלמחר פסולא אלא כריבי
9 יהודה כגון מחשבה הינה (ע"כ): וא"א או שאין
10 פיגולו גרם לו. וא"ת אמאי איצטריך לשקן (דף
11 בט) לא חישב לומר שמחשבת מצינא או מזו
12 תפוק ליה מחבא מי שפיעולו גרם לו ינא זה שאין
13 חושב גרם לו ועוד קשה לרבא דמסיק בסוף פ' ק
14 דמנחת (דף כ"ב): לרבי דהאמר שייס שחטו כן
15 קמציא להקטרה מקטרי קומץ דלמחר וקרייל
16 דאיתן שריס אסורס אבילת עולות
17 הקטרה למקבעניהו בפיגול ולאפוקי מידי מעילה
18 וריל דהא דמיתסר באבילה אין מחבת מיעט
19 הקטרת על קמץ הלכך לא ממעט ליה גמא
20 חשב יאכל מי שפיעולו גרם לו משמע דאי לא
21 הוה המחשבה הוה חזיקה מעלייתא ומשורא
22 כשר שחט זה שאין פיגולו גרם לו דאפי' לא הוה
23 המחשבה לא הוה חזיקה מעלייתא דלא הוה
24 שריא כשר באבילה (תוספות) וריל דמי שפיעולו
25 גרם לו משמע באותה עבודה עצמה דאי לא הויה
26 מחשבה הויה חזיקה מעלייתא ומשורא
27 באבילה ינא זה שנתן למטה למעלה אלא פיגולו
28 גרם לו ואפילו לא הויה המחשבה לא הויה זה
29 וזריקה מעלייתא דהא לא שריא כשר באבילה
30 אבל אם שחט ונחאט שלא לשבח לא במחשבה
31 חוץ למקומו והדם קיבל או זרק חוץ לזמנו סו"א
32 ליהוי פיגול ובכרת דכיון דבאותה עבודה דפיגול
33 ליכא מחשבה אחרת קול לא חישב אי נמי אימא
34 דני מילי כי נפסל תחלה לא הוה מן מקעב
35 בפיגול בעבודה שאחריה אבל כי נקבע בפיגול
36 בעבודה אחת ובכבודה שניה שאחריה חשב שלא
37 במקומו לא פקע שם ברת מניה קבול לא חישב
38 וקשה לר' יהודה דאילו ברת מחשבה שקדמה
39 בהנן פריקין ואלתר דבשר מבסקא אחא
40 כריבי יהודה דסבר שלא במקומו במקומו דמי
41 ותוסת' כגון מחשבה מבעשה לר' יהודה איכ'
42 לאלתר כשר היינו בעלים נתפסו אבל כשר פסול
43 דבאר שמואל לעיל ואיכ' חור חישב חוץ לזמנו
44 בעבודה שניה אמאי פיגול לחזיתיה ברת אלא
45 וזריקה דלא שריא כשר באבילה לא מייתי ליה

46 פיגול כגון כסיפא למחר פסול לא פיגול נחא דעמא נחא דר' יהודה לא עבדי מחשבה
47 במעשה אלא דהבא דבמעשה פסול נחא דנתפסו בעלים כן כן לאלתר כשר היינו כשר
48 נחור ושריא כשר באבילה דאי לאו הכי כילפון בניתין למעלה למטה שחט פסול
49 באבילה כגון במעשה. בריך ע"כ: אלא דבר אחר גרם לו. והקשה אר' חיים מיד דבר
50 אחר כניחא דבארם כגאב קמא (דף כה) מי מקריהו גרם לו ינא זה שאין קריהו גרם לו אלא
51 דבר אחר גרם לו ופריך מיד דבר אחר כתיב וריל דסמך אקרא דלא חישב לא יעיר בו
52 מחשבת אחרות אע"כ דצרכי תרייהו מדר סבר את שחבר אתה ונחור לו ונפסול להקטע
53 מיד פיגול: כיון דאשכחן מחשבת שמרציאם זו את זו אי נמי קרא יתירא קרשה חבא דהא
54 דמאי פרק גיד העשה (א"ק ח"ט) מי שזרז חסד ויבשרו מחר ינא זה שזרזו בשרא אסור
55 לא דמאי תלכא דרש"י לקש אמר כו'. איג' ולרש לקש צריכי לזרזו בשרא ובפ"ק
56 דמנחת (דף ה) משמע דלא סבר ליה כוונה דבר הראוי לעבודה דבאין סבר ליה
57 כוונה שפיר:

לאו

58 חוץ לזמן חוץ למקומו דמי שנתן נתן מחשבה לא חילא מחשבה דהוה מחשבה דהוה
59 ניהי כמי שנשקף מן הכלי על הרצפה ואיפסול ואפי' ליכא דם הנפש אחרתא אמאי פסול יאסוק את זה מן המזבח ויחזור ויתנו במקומו בשלמא לשמואל ולרש לקש כיון
60 וזריקה היא לכפרה אחרת וכל המלפס שהרי שפר אלא לר' יוחנן איסופה כבי' לא. הנה דמתניתין: כבי' לא. יאספנו. כיון דהויה למזבח ואיג' ודלא בחילתו הוא קלטה
61 מזבח לאוקרי מתורת כפרה וזריקה. מורים בניתין לפעלה שנתן לפעלה שלא בשמאל איא. לשמואל. לחזור ויתנו כמקומו בניתין ודוק
62 במקומו דאוקרי ליה חזרת וזריקה מניה לא נתלך. והך גנאי ובענין למעמר שריב יסי אמר לא יאספנו ואף על גב דלא אשמועין דמי: ורבי שמעון אויב כו'. ועי' רבי לביא למעמר
63 דמעמא

לאו משום דקלטיה מנחה וטמי לא יאספנו. פי בקנטורס הוא ליכא למימר משום דסבר
שלא במקומו במקומו דמי ומשום דכריפה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות
קתיי לה וקשה דהא בסוף כל הפסולין (למקן לו) מסקינן דר' יהודה אית ליה שלא במקומו
במקומו דמי ונראה לפרש דהאי דקארי' יהודה במקומו דמי לא לעינן דתנכרנא אלא לעינן
מנחבה דהוקא דהי במקומו בין דמנחבה דהוקא

לענין דאם עלו לא ידרו מנחיא נמי שלא לפסול
במנחבה ולכן מדר לאלתה כשר ומיהו קשה
דאיכ' בתר דשני במקומו דמי מאי קפרי' דהם
מחייבין ליתן ויתנינן בחוץ בפנים ובפנים בחוץ אלא
דהם נמי קלטי' מנחה דאם עלו לא ידרו ודרי' וספק
מפרש דהכי מייחיי' שיתנא מר' לא משום
דקלטיה מנחה דאיכ' בפנים דחין קאמר רבי יהודה
דקלטיה מנחה אע"ג דפני' דחין קאמר רבי לאו
במקומו ואפי' דכי קאמר רבי יהודה דקלטיה
מנחה לענין דאם עלו לא ידרו הכי נמי קלטיה
מנחה לענין דלא יאספנו ומיהו לא יתכן פי' זה
למאי דפרישי' לעל דנאן דאית ליה במקומו דמי
אפי' בפנים דחין קאמר מדפרי' לר' יוחנן ואי
שלא במקומו לאו במקומו לדי' בשעש' מן הפל' –
ויאספנו ולשמואל ולרשי' לענין דאם עלו לא
(הוספות) ורבי חיים בדר מרדכי מפ' דמנחה
מעטנו בחוץ שנתנו בפנים ולכולי' עלמא לא
במקומו דמי ודא וזריקות כולם לא נשענפי' מקדש
שנכנס להדיכל ונהי דאין תקנה באסיפה לפי
שנשפץ קודם הוריקה כשר דהיה לן למימר יהוי
בכשפר דהם מן חסד על דהיה דאמר ר' יהודה
תרי' דבר וכן שלא נזרק כלל אם עלו אימורין
ידרו ל' דהיה ואפי' דכי אמר דקלטיה מנחבה
לחריקתו ואמרינן לא ידרו יהודה בניתנין למטה
למעלה דאמר ר' יוחנן לאו במקומו דמי ולא
כיפר כלל דנמא דמנחיה דהוקא וקלטיה מנחה
שלא יאספנו עוד להעיל זריקה אחרת. בריך
ע"כ **הא'** רצפה והאי כלי שרת. ועדיף מבלי
שרת ולא מקדשי פסולין ליקרב ומנחה מקדש.
אמר

למנחה שנתנן למעלה, ולמעלה שנתנן למטה, לאו משום
דקלטיה מנחה, ושמע מיהא לא יאספנו. אמר רבי (אליעזר) [אלעזר], מנחה הפנימי מקדש
פסולין. מאי קא משמע לן, תנינא, היתנינן בפנים כו'. אי מנחתם, הוה אמינא, הני מילי,
דב דהוי ליה. אבל קומין דלא הוי ליה, אימא לא, קא משמע לן. מיתבי, קמרת ורה
שעלתה לגבי מנחה, תרי, שאין לך מקדש פסולין אלא מנחה החיצון, בראוי לו. חיצון
אין, פנימי לא. תריין הכי, קמרת ורה שעלתה למנחה החיצון, תרי, שאין מנחה החיצון
מקדש פסולין אלא החיצון. והפנימי, בין ראוי לו בין שאין ראוי לו, מאי מעמא, האי
רצפה, ותאי כלי שרת: משנת השומע את הנזב לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ,
להקטיר אימוריו בחוץ או מקצת אימוריו בחוץ, לאכול בשוה בחוץ או פנית מבשרו בחוץ,
או לאכול פנית מעור האלה בחוץ, פסול ואין בו פרת. לזרוק דמו למחר, מקצת דמו למחר,
להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר, לאכול בשוה למחר או פנית מבשרו למחר,
או לאכול פנית מעור האלה למחר, פגול, ותיבינן עליו פרת. **נמרא** סברה, עור אלה

באלה

דטעמא דר' יוסי משום דסל' דשלא במקומו במקומו דמי דאם כן ארמיפליג באסיפה
לפילגי בכריפה ונימא רבי יוסי כיפר ור' שמעון לא כיפר אלא לרבי יוסי נמי לאו במקומו
דמי ואפי' לא יאספנו ומשנתנו כדברי דאמורא לא יאספנו ומשום דכי חנא פסול מבנחיה:
ורב חסדא אמר אבישי' חבל מודרי'. יוסי ורשי' בניתנין למטה שנתנן למעלה שלא
יאספנו. והראול וניתן מנחה בחוץ ודא

בכשפר על הרצפה דקלטיה מנחה לאפוקי מבלי
זריקה במקום אחר: וכל שכן בניתנין למטה
שנתנן למטה. דקריבנה היא למנחה גמורה שדרי'
דמים העלוינים למטה ון שותתין וזורדין הלכך
האי דם סופו לידר למטה היה ואי ובי' דיביה
למטה קלטיה מנחה מלוסוף לחוץ וליתנה
למעלה שרי' יוסי' ואמר יאספנו. וידר למנחה
זה לא היה ראוי לא קלטיה כלל: ורבי' שפעין
אמר לא יאספנו. שדרי' לשם מנחה היה ראוי
דרי' לא לשם מנחה אלא אפ' נמי תנינא.
והיה ליה דחין קאמר דאיכא דאית ליה
לא יאספנו ואע"ג דשלא במקומו לאו במקומו
דמי לענין כריפה לענין אסיפה מיהו קלטיה
מנחה ואת דמי העולה. דרי' אלו ג' מושטין לפי
כבא מוקדא הוה למנחה על למנוע על הפסולין למנחה
שעלו דלא ידרו דלענין משעלה על מוקדא על
המנחה כל הלילה משעלה על מוקדא על
שם כל הלילה לפיכך מיעט ש' בו ג' [ומשטין
למעט בו ג'] פסולין ואת. היא משיטתא זאת
ואל אחרית האה הוי משיטתא דהא' הדועלת הוי
משיטתא כלומר העולה המיוחדת ולא בלוק' פרת
למשפ' דמה' למשעלה בלילה ושיטתא. ומה'
אבל מאי פסולין אם עלו לא ידרו ולמקן בפרק
המנחה מקדש (דף פד) מפרש טעמא דרבי'
יהודה דמריב' שאר מקדש ומקד' אפ' אין לו
אלא עולה כשרה. תוא על מוקדא כל הלילה
על הקר. וחלי' שלן כשרה דחין למנחה דהויא
שיטתא בשרה: והפסא ששענשה. ע"מ להקטיר
לזרוק למנוע בו: פני'. כיוון שעלה לו חזר ויבט
ויעבד על פי עד אחד שמוחר להדיח' ואסור
לבוש ונפקין לן מקריא סמכתא תמורה פ' כל
האסורין (דף כח.) כן פוסקת ונעבד ויחייב'
מוקצה שהקדשו לתקדשות עבודה וזה נקבר.
שהשתתחה לכהונה כלבים. שור או כשב פרת
כלבים כי יולד פרת ויצא דופן (וחלי' דף
לח.) מאי אריא. אחד שריבה הכתוב ומעט ולא
פירש לך הכתוב מה ריבה ומה מעט: אמרת.
ומעצמן מנחה אני אלו שרידה פסולין בקדש
משבחו אברהם נפסולין. פירח כו'. ואל
פליג רבי' יהודה שחיינונו קטני' בעל רצפה
ונימא ידרו דאמר ר' יהודה פרת למשפר זמה
ואלמא לאו בכשפר דמה' קחיש ליה מאי
מנחה מאי משום דקלטיה מנחה. לקדשו ושמע
מנחה לענין אסיפה לא יאספנו הוא ליכא למימר
משום דקסבר לא במקומו במקומו דמי ומשום
דכריפה הוא דהא דומיא דשאר זריקות פסולות
קתיי לה ומדריב' שמעון יהוי טעמא דלא

מייחיי' ליה דאיכא למימר טעמא דרבי' שמעון משום דהוות העולה ריבה אפילו נשפר דמה נמי קאמר דלא ידרו ידרו בקדש פסולין. שאם עלו לא ידרו ואף על גב דלא
כתבי' אלא בחיזוק: תנינא היתנינן בחוץ שנתנן בפנים לא ידרו. אבריהם מנחבה ולא פליג ר' יהודה מאי לאו דקלטיה פנימי ליה זה שיתנו עליו ואע"פ שנשפץ
בביתו להדיכל ומכל מנחה אשר יבא מנחה (ויקרא ו) דהוה ליה בכשפר דמה' הני מילי. דה' ששפול הוא דמקדש וחזיל ודרי' ליה דם בעלמא כגון בעלמא פנימי
אבל קומין דלא חוי כלל. דכתיב (שמות ל) לא תעלו עליו קטרת וזה העולה ומנחה אימא אם עלה עליו ידר קמל' קשרת וזה. קטרת נרבה של החיר הכתוב אלא
קטרת של ציבור שרידת ורביה: שילתה לגבי מנחה. קטלקא דתערך דבמנחה הקטרת קא: בראי' לו. לאפוקי קמצים שלא קדשו בללי' דכי מפרש שלא לקמן בפרק המנחה
(דף פג.) האי רצפה. בבנין אבויש לא נמשח לפיכך אין קדושתו בזה תמורה: והאי כלי שרת ומנחה עד המשכן: מתני'. אית חובת. שרידה ואולי לא יאספנו מאי דמי
פסול וחי כו'. בריה האוכלו אפילו בחוץ אין ענש ברת לאכול את כשרי' למחר. ליכא לאוקומה בשלמים אלא בתורה וחסאת ואשם שרידה כל בשלמים מחר ומי
דאא אבל לזרוק דמו או להקטיר אימוריו אפילו בשלמים הוי למחר דחין למנוע: פנינא ותיבינן עליו פרת. ברת. האוכלו אפילו במוט ענש ברת ובגמרא יליף ליה: גמ'
באלה

[דף כ"ז ע"א]

מה בא להעיד? אם להשקותה, כִּכְר נראית שלא לשנות. אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה, שאין מפסידין כּמוֹן על פי עד אחד.

רבי יוסי בְּעִי, שָׁמַע מִן הַעוֹף הַפּוֹרֵחַ אֲנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִיטָמָא, אֵת אָמַר לֹא הִיחָה שׁוֹתָהּ. וְכֹא אֶחָד וְאָמַר אֲנִי רְאִיתִי שְׁנִיטָמָא, מַה בָּא לְהַעֲדִי? אִם לְהַשְׁקוּתָהּ, כִּכְר נראית שלא לשנות. אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה, שאין מפסידין כּמוֹן על פי עד אחד.

מִמָּה דְרַבִּי יוֹדָה אָמַר, פְּלוּנִי אָכַל חֶלֶב וְהִתְרִיתִי בּוֹ אֵינּוּ לֹקֵה, אָמַר לוֹ אֶחָד, חֶלֶב הוּא, וְהִתְרוּ בּוֹ, שְׁנַיִם, לֹקֵה. וְעִיקַר עֲדוּתוֹ לֹא בְּעַד אֶחָד הוּא. מִמָּה דְרַבִּי יוֹדָה אָמַר, פְּלוּנִי גָזַר וְנִיטָמָא, הִתְרִיתִי בּוֹ, אֵינּוּ לֹקֵה. אָמַר לוֹ אֶחָד, גָּזַר אֵתָּה, וְהִנֵּה נֹהֵג בְּגִזְרוֹת עַל פִּי. שְׁתֵּה יוֹן וְנִיטָמָא לְמַתִּים, הִתְרוּ בּוֹ שְׁנַיִם, לֹקֵה. וְעִיקַר עֲדוּתוֹ לֹא בְּעַד אֶחָד הוּא. מִמָּה דְרַבִּי מְנָא אָמַר, פְּלוּנִי כְּדָנַת וְזִינַת וְכֹא עָלֶיהָ בַּעֲלָה וּבַעֲלָה בָּהּ, וְהִתְרִיתִי בּוֹ, אֵינּוּ לֹקֵה. נִסְתַּרְהָ בְּפָנֵי שְׁנַיִם, אָמַר אֶחָד, אֲנִי רְאִיתִיהָ שְׁנִיטָמָא וְכֹא בַּעֲלָה עָלֶיהָ בָּהּ, הִתְרוּ בּוֹ שְׁנַיִם, לֹקֵה. עִיקַר עֲדוּתוֹ לֹא בְּעַד אֶחָד הוּא:

[דף כ"ז ע"ב]

הלכה ג מתני': שְׁהִיָּה בְּדִין, וְכֹה אִם עֲדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שְׁאִינָה אוֹסְרָה אֶסּוּר עוֹלָם, אֵינָה מִתְקַיֶּמֶת בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם. עֲדוֹת הָאַחֲרוֹנָה שְׁהִיא אוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם, אֵינּוּ דִין שְׁלֹא תִתְקַיֵּם בְּפָחוֹת מִשְׁנַיִם? תַּלְמוּד לומר, וְעַד אֵין בָּהּ, כֹּל שֵׁשׁ בָּהּ. קַל וְחֹמֶר לְעֲדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מֵעַתָּה, וְכֹה אִם עֲדוֹת הָאַחֲרוֹנָה שְׁהִיא אוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם, הֲרִי הִיא מִתְקַיֶּמֶת בְּעַד אֶחָד. עֲדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שְׁאִין אוֹסְרָתָה אֶסּוּר עוֹלָם, אֵינּוּ דִין שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּעַד אֶחָד? תַּלְמוּד לומר, (דברים כד) כִּי מִצָּא בָּהּ עֲוֹנוֹת דָּבָר, וְלִחְלוֹן הוּא אוֹמֵר (שם יט), עַל פִּי שְׁנַיִם גְּדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה גְּדִים יָקוּם דָּבָר, מַה דָּבָר הָאֲמוּר לְחָלוֹן עַל פִּי שְׁנַיִם גְּדִים, אֵף דָּבָר הָאֲמוּר כֹּאן עַל פִּי שְׁנַיִם גְּדִים:

גמרא: עֲדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה זוֹ סְתִירָה. עֲדוֹת הָאַחֲרוֹנָה זוֹ מוֹמָאָה. מִתְנִיתָא – דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ. דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ אָמַר מְקַנָּא מִתְרָה לָּהּ עַל פִּי שְׁנַיִם, וּמִשְׁקָה לָּהּ עַל פִּי שְׁנַיִם. אָמַר רַבִּי מְנָא

[דף כ"ח ע"א]

וְאֶפִּילוּ בְּאֶהֱן תִּנָּא אֲתִיבָא הוּא. דְּתַנִּי רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי לְעֹזֵר, מִקְנָא לָהּ עַל פִּי
עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ. וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

הלכה ד מתני': עַד אָמַר נִטְמָאת וְעַד אָמַר לֹא נִטְמָאת. אִשָּׁה אֹמֶרֶת נִטְמָאת וְאִשָּׁה אֹמֶרֶת לֹא
נִטְמָאת, הֵיִתָּה שׁוֹתָה. עַד אָמַר נִטְמָאת, וְעַד שֶׁנִּים אֹמְרִים לֹא נִטְמָאת, הֵיִתָּה שׁוֹתָה. שְׁנַיִם
אֹמְרִים נִטְמָאת, וְאֶחָד אָמַר לֹא נִטְמָאת, לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה:

גמרא: גִּידוּל בַּר מִינְיָמִין בֶּשֶׁם רַב, כָּל מְקוֹם שֶׁהִכְשִׁירוּ עֲדוּת הָאִשָּׁה בְּאִישׁ, הָאִישׁ מִכְּחִישׁ אֶת הָאִשָּׁה
וְהָאִשָּׁה מִכְּחֻשֶׁת אֶת הָאִישׁ. נִתְנִי, עַד אֶחָד אָמַר נִטְמָאת וְאִשָּׁה אֹמֶרֶת לֹא נִטְמָאת. אִשָּׁה אֹמֶרֶת
נִטְמָאת. וְעַד אָמַר לֹא נִטְמָאת. תַּנִּי דְּבֵית רַבִּי, כֵּן תַּנִּי בֶּשֶׁם רַבִּי נְחֻמִּיה, הוֹלְכִין אַחֵר רֹב עֲדוּת.
הֵיךְ עֲבִידָה שְׁתֵּי נָשִׁים וְאִשָּׁה אַחַת עָשׂוֹ אוֹתָהּ בְּשְׁנֵי עֲדִים וְעַד אֶחָד, הִדָּא דְּתִימָר בְּאִשָּׁה וְנָשִׁים. אָבֵל
אִם הָיוּ מֵאָה נָשִׁים וְעַד אֶחָד, כָּעַד בְּעַד אֵינֶינּוּ.

רַב אֲדָא בַּר אֲחִיהָ אָמַר, עַד אֶחָד נֶאֱמָן לְטַמְּוֹתָהּ. אִין עַד אֶחָד נֶאֱמָן לְחַפְסִידָהּ מִכְּתוּבָתָהּ. אָמַר רַב
חֲסִדָּא, מַה טַּעַם אָמְרוּ עַד אֶחָד נֶאֱמָן לְטַמְּוֹתָהּ, מִפְּנֵי שְׂרָגְלִים לְדַבֵּר. שְׁמַעוֹן בַּר בָּא בֶּשֶׁם רַבִּי יוֹחָנָן,
כָּאֵן לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה, וּבְעֻגְלָה עֲרוּפָה הָיוּ עוֹרְפִין.

רַב אָמַר הֵיִתָּה שׁוֹתָה.

[דף כ"ח ע"ב]

מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב. עַד אֶחָד אָמַר נִטְמָאת וְשְׁנַיִם אֹמְרִים לֹא נִטְמָאת, הֵיִתָּה שׁוֹתָה. הָא כָּעַד
אֶחָד לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה. פֶּתַר לָהּ בְּפִסְוִלֵי עֲדוּת. וְאִין בְּפִסְוִלֵי עֲדוּת, אָמַר סִיפָא, שְׁנַיִם אֹמְרִים נִטְמָאת
וְעַד אֶחָד אָמַר לֹא נִטְמָאת, לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה. הָא עַד כָּעַד לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה. וְהֵיךְ רַב אָמַר הֵיִתָּה
שׁוֹתָה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה. מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן. שְׁנַיִם אֹמְרִים נִטְמָאת וְעַד אָמַר לֹא
נִטְמָאת לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה, הָא עַד כָּעַד הֵיִתָּה שׁוֹתָה. פֶּתַר לָהּ בְּפִסְוִלֵי עֲדוּת. וְאִין בְּפִסְוִלֵי עֲדוּת, אָמַר
רֵאשֶׁה, עַד אָמַר נִטְמָאת וְשְׁנַיִם אֹמְרִים לֹא נִטְמָאת הֵיִתָּה שׁוֹתָה, הָא עַד כָּעַד הֵיִתָּה שׁוֹתָה, הֵיךְ
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא הֵיִתָּה שׁוֹתָה. אָמְרִין בֶּשֶׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל, בְּפִסְוִלֵי עֲדוּת הִיא מִתְנִיתָא. אָמְרִין בֶּשֶׁם
רַבִּי שְׁמוּאֵל, בְּסִתְרָה אַחֶרֶת הִיא מִתְנִיתָא.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא, מהו בסתירה אהרת היא מתניתא. אמר ליה בן אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי, כל הוון פירקא משקינא לה ונסתרה.

נסתרה בפני שנים, אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה, יש פאן סתירה ויש פאן טומאה. לאחר כדי סתירה, יש פאן סתירה ואין פאן טומאה. היו שלשה, אחד אמר אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה, יש פאן סתירה ואין פאן טומאה. לאחר כדי סתירה, אין פאן סתירה ואין פאן טומאה.

[דף כ"ט ע"א]

היו שלשה, אחד אמר אני ראיתיה שלא נטמאת בתוך כדי סתירה, מה את עבד לה, בעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, או תתקיים העדות בשאר? אמר רבי אבמי, מפני דאת מר בעידות שבטלה מקצתה בטלה כולה, מודה הוא חכא שתתקיים העדות בשאר, מפני שרגלים לדבר:

הדרו עלך פירקא מי שקנא

פרק ז

הלכה א מתני': אלו נאמרין בלשונם, פרישת סוטה, ודוי מעשר, וקריית שמע, ותפלה, וכרפת המזון, ושבועת העדות, ושבועת הפיקדון:

גמרא: פתיב (במדבר ה) ואמר הכהן לאשה, בכל לשון שהיא שומעת. דברי רבי יאשיה. אמר ליה רבי יונתן, ואם אינה שומעת, ולמה היא עונה אחריה? אמר, אלא שלא יאמר לה על ידי תורגמן.

רבי יוחנן בשם רבי לעזר, בי רבי שמעון, לא מצינו שדיבר המקום עם אשה, אלא עם שרה בלבד. והא פתיב (בראשית ג) אל האשה אמר הרבה ארבה וגו'. אמר רבי יעקב דכפר קנין, על ידי התורגמן. והא פתיב (שם כח) ויאמר יי לה שני גוים בבטנה. אמר רבי בא בר פהנא, הדיבור נפלה לה.

אמר רבי ברי, כמה פירבורי פירבורים הקדוש ברוך הוא מתאנה לשמוע שיהתן של צדקניות, (שם יח) ויאמר לא בי צחקת.

וידוי מעשר, כתיב (דברים כו) וענית ואמרת. וקרית שמע, דכתיב (שם מז) ודברת בם. רבי אומר, אומר אני, קרית שמע אינו נאמר אלא בלשון הקודש, מה טעמא, (שם) והיו הדברים האלה.

רבי לוי בר חיה אול לקיטרי, שמע קלוי קריין שמע אלוניסתי, בעא מעכבתון. שמע רבי ייסי ואיקפד, אמר, בך אומר אני, מי שאינו יודע לקרות אשורית, לא יקרינה כל עיקר, אלא יוצא בכל לשון שהוא יודע. השיב רבי ברכיה, הרי מגילת אסתר, היה יודע לקרואה אשורית ולעז, אינו יוצא בה אלא אשורית. אמר רבי מנא, מגילת אסתר היה יודע לקרואה אשורית ולעז, אינו יוצא אלא אשורית.

[דף כ"ט ע"ב]

בלעז, יוצא בה בלעז. וכן יוצא בה בכל לשון שהוא יודע.

ותפילה, כדי שיהא יודע לתבוע צרכיו. וברכת המזון כדי שיהא יודע למי מברך.

ושבועת העדות ושבועת הפקדון משביעין אותו בלשונו. השביעין שלא בלשון ואמרו אמן, הרי אילו פטורין. כהדא דתני, שבועת הדיינין, בתניין שבבלבנו, לא בתניין שבבלבכם. אמר רבי יודן, חזקה בתניין שבבלבנו הוא משביעו. ולמה הוא מתנה עמו? מפני הדיוטות שלא יאמרו יש תניין בשבועות. תני רבי חנניה קומי רבי מנא, והא כתיב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום. מה שמע מינה. אמר ליה הדורות הבאים אחרינו אין בלבם תניי:

הלכה ב מתני' ואילו נאמרים בלשון הקודש, מקרא הביפורים, וחליצה, ברכות וקללות, ברכת כהנים, וברכת כהן גדול, ופרשת המלה, ופרשת עגלה ערופה, ומשוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם.

מקרא הביפורים ביצד? (שם כ) וענית ואמרת לפני יי אלהיך. ולהלן הוא אומר (שם כד) וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם. מה ענינה האמורה להלן בלשון הקודש, אף כאן בלשון הקודש.

חליצה ביצד? (שם כה) וענתה ואמרה בכה יעשה לאיש. ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו. מה ענינה האמורה להלן בלשון הקודש, אף כאן בלשון הקודש. רבי יהודה אומר, וענתה ואמרה בכה, עד שתאמר בלשון תזה:

גמרא: תני בשם רבי יודה, כל מקום שנאמר בלשון הזה, גנייה, ואמירה, פכה וכה, הרי הוא בלשון הקודש. אמר רבי אלעזר, בגיין אב שבבולן, (שמות יט) משה ידבר והאלהים יענו בקול. התיב רבי חגי, והקתיב (בראשית כד) ויען לבן ובתואל, אין תימר על ידי גנייה, והקתיב ויאמר,

[דף ל' ע"א]

אין תימר על ידי אמירה, והקתיב (בראשית כד) מני יצא הדבר. אין תימר בלשון הקודש, והקתיב (שם לא) ויקרא לו לבן וגר שהדותא. ואין תימר קודם למתן תורה, הרי פרשת וידוי מעשר הרי הוא לאחר מתן תורה והוא נאמר בכל לשון.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יוחנן, שלא יהא לשון סורסי קל בעיניה. שפתורה ובנביאים ובכתובים הוא אמור. בתורה קתיב (שם) ויקרא לו לבן וגר שהדותא. בנביאים קתיב (ירמיה י) כדנה תאמרין [להם] [להן]. בכתובים קתיב (דניאל ב) וידברו הפשדים למלך ארמית.

אמר רבי יונתן דבית גוברין, ארבעה לשונות נאין להשתמש בהן העולם. ואילו הן, לעז לומר, רומי לקרב, סורסי לאלייא, עברי לדבור. ויש אומרים אף אשורי לקרב. אשורי, יש בו כתב ואין בו לשון. עברי, יש בו לשון ואין בו כתב. בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי. ולמה נקרא שמו אשורי, שהוא מאושר בכתבו. אמר רבי לוי, על שם שעלה בידם מאשור.

קתיב, (דברים כז) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם. בקולו של רם. מלמד ששיתף הקדוש ברוך הוא קולו עמוהן. דבר אחר, קול רם, המעולה שבקולות. אמר רבי יצחק, לא קטון ולא גדול אלא בינוני:

הלכה ג מתני: ברכות וקללות ביצד, בינן שעברו ישראל את הירדן ובאו לחר גרזים ולחר עיכל שבשומרון שבצד שבם אצל אלוני מורה, שנאמר (שם יא) הלא הפה בעבר הירדן, ולהלן הוא אומר (בראשית יב) ויעברו אברהם בארץ עד מקום שבם עד אלון מורה, מה האלון מורה האמורה להלן שבם, אף אלון מורה האמור כאן שבם.

גמרא: הלא הפה בעבר הירדן, מן הירדן ולהלן. אתרי דרך מבוא השמש, מקום שהחמה זורחת. בארץ הבנעני היושב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מורה, זה חר גרזים וזה עיכל שבין הכותים, דברי רבי יהודה.

רבי אלעזר אומר, אין זה הר גריזים וזה הר עיבל של פותים, שנאמר הלא המה בעבר הירדן, מן הירדן ולהלן. אחרי דרך מבוא השמש, מקום שהחמה שוקעת. בארץ הכנעני, אילו בין החוי. היושב בערבה, אילו בין ההרים. מול הגלגל, אין כאן גלגל אצל אלזני מורה. אין כאן אלזני מורה. מה מקוים רבי אלעזר הר גריזים וזה הר עיבל. שתי גבשושיות עשו וקראו זה הר גריזים וזה הר עיבל. על דעתיה דרבי יהודה מאה ועשרים מיל הלכו באותו היום. על דעתיה דרבי אלעזר

[דף ל' ע"ב]

לא וזו ממקומן. תני רבי אלעזר בן יעקב אומר לא בא הכתוב אלא להשוות להן את הדרך, ולומר בדרך ולכו ולא בשדות. ביישוב ולכו ולא במדבר. בערבה ולכו ולא בהרים.

אמר רבי אלעזר ברבי שמעון, נמיתי לסופרי פותים וזיפתם תורתכם ולא הועלתם לעצמיכם כלום. שכתבתם בתורתכם אצל אלזני מורה שכם. והלא ידוע שהוא שכם אלא שאין אתם דורשין לגזירה שנה ואנו דורשין לגזירה שנה. נאמר כאן אלזני מורה ונאמר להלן אלזני מורה. מה אלזני מורה האמור להלן שכם, אף אלזני מורה האמור כאן שכם. ונדרבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אומר, כל ביאות שנאמרו בתורה, לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שביבשו ושבע שחילקו. ודכוותה, לא נאמרו ברכות וקללות, אלא לאחר ארבע עשרה שנה. התיב רבי חנניה קומי רבי מנא והפתיב (דברים כז) והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה. אמר ליה, אבנים – תקימו אותן מיד. ברכות וקללות – לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו:

הלכה ד מתני' ששה שבטים עלו לראש הר גריזים, וששה שבטים עלו לראש הר עיבל, והפתיבם ויחלום ויהארוז עומדין מלמטה באמצע, הפתיבם מקיפין את הארוז, ויחלויים את הפתיבם, וכל ישראל מיבן ומיבן, שנאמר (יהושע ח) וכל ישראל וקניזי ושמרני ושמטיו עמדים מזה ומזה לארוז וגו'. הפכו פתיבם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה, ברוד האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה, תועבת יי' מעשה ידי ה'רש ולא שם בפתח והיו אילו ואילו עוזין ואומרים אמן. הפכו פתיבם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה, (דברים כז) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת יי' וגו', והיו אילו ואילו עוזין ואומרים אמן, עד שגמורין ברכות וקללות:

גמרא: תני, רבי אומר, אי אפשר לומר לוי למעלה, שכתב נאמר לוי למטן. אי אפשר לומר לוי למטן, שכתב נאמר לוי למעלה, וקניזי פהוזה וליזה למטן, ושאר כל השבט למעלה.

רבי שמעון אומר, אי אפשר לומר לוי למעלה, שבבב נאמר לוי למטון. ואי אפשר לומר לוי למטון, שבבב נאמר לוי למעלה. אמור מעתה, הראוי לשרת למטה, ושאר בלה שבט למעלה. רבי שמעון אומר, "שמעון ולוי" מה שמעון בולו למעלה אף לוי בולו למעלה. מה מקנים הדין תנזיה "נגד הכהנים הלויים"? בני דאמר רבי יהושע בן לוי, בעשרים וארבעה מקומות נקראו הכהנים לויים, וזה אחד מהן. (יחזקאל מד) והכהנים הלויים בני צדוק.

יכול אילו שבהר גרזים היו אומרים ברכות, ואילו שבהר עיבל היו אומרים קללות. תלמוד לומר (יהושע ח) הברכות והקללות. אילו ואילו היו אומרים ברכות וקללות. יכול משהיו אומרים הברכות, היו אומרים הקללות. תלמוד לומר (דברים ל) הברכה והקללה. ברכה אחת וקללה אחת. יכול אילו שבהר גרזים היו עונין אחר הברכות אמן. ואילו שבהר עיבל היו עונין אחר הקללות אמן. תלמוד לומר (דברים כז) וענו כל העם ואמרו אמן. אילו ואילו היו עונין אחר הברכות ואחר הקללות אמן. הא ביצד? בשעה שהיו אומרים ברכות, היו הופכין פניהן כלפי הר גרזים. ובשעה שהיו אומרים קללות, היו הופכין פניהן כלפי הר עיבל.

[דף ל"א ע"א]

ברוך בכלל וברוך בפרט. ארור בכלל וארור בפרט. שש עשרה בריתות על כל דבר ודבר. לתלמוד וללמוד לשמור ולעשות. וכן בהר סיני וכן בערבות מואב. רבי שמעון היה מוציא של הר גרזים ושל הר עיבל ומביא של אהל מועד תחתיהן. וכן היה רבי שמעון אומר, אין כל דבר ודבר מן התורה שאין ברות עליו חמש מאות ושבעים ושש בריתות. שתיים עשרה בברוך ושתיים עשרה בארור. ושתיים עשרה בכלל ושתיים עשרה בפרט. הרי ארבעים ושמונה בריתות. לתלמוד וללמוד לשמור ולעשות, הרי מאה ותשעים ושנים בריתות. וכן בהר סיני, וכן בערבות מואב, הרי חמש מאות ושבעים ושש בריתות.

רבי שמעון בן יהודה איש כפר אמון אומר משום רבי שמעון, שש מאות אלה ושלש מאות אלהים וחמש מאות וחמשים. רבי אומר, אם בדברי רבי שמעון בן יהודה איש כפר אמון שאמר משום רבי שמעון, אין כל דבר ודבר מן התורה שאין ברות עליו ארבעים ושמונה פעמים על כל פעם ופעם שש מאות אלה ושלש מאות אלהים וחמש מאות וחמשים.

עד דדון דברים שנכללו ונפרטו. דברים שנכללו ולא נפרטו? אומר ליה, בן אומר רבי יוחנן משום רבי שמעון, כל שהיה בכלל, ויצא מן הכלל ללמוד, לא ללמוד על עצמו וצא אלא ללמוד על הכלל בולו וצא.

אמר ליה, לא בדבר אחד, דילמא בשני דברים, והכא בשני דברים אנן קיימין. אמר רבי תנחומא, מפנין דכתיב בסוף אמן, כמי שכולו דבר אחד.

כתיב (דברים כז) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת. וכי יש תורה נופלת? שמעון בן יקים אומר, זה תחון שהוא עומד. רבי שמעון בן חלפתא אומר, זה תבית שלממן. דאמר רב חונא רב יהודה בשם שמואל, על תדבר תורה קרע יאשיהו ואמר עלי להקים.

רבי אחא בשם רבי תנחום ברבי חייה, למד ולימד ושמר ועשה והיתה ספיקה בידו להחזיק ולא החזיק, הרי זה בכלל ארור. רבי ירמיה בשם רבי חייה בר בא, לא למד ולא לימד ולא שמר ולא עשה ולא היתה ספיקה בידו להחזיק, והחזיק, הרי זה בכלל ברוך. ואמר רבי חנה רבי ירמיה בשם רבי חייה, עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות צל לכעלי מצות בצילה של בעלי תורה. מאי טעמא (קהלת ו) כי בצל החכמה בצל חכמה. ואומר

[דף ל"א ע"ב]

(משלי ג) עין חיים היא למחזיקים בה.

מה תלמוד לומר "והחציו", אלא מלמד שמעוטין בחר גרזים ומרובים בחר עיבל. למה? שאין שבטו של לוי כולו שם. שאם היה כל שבט לוי כולו שם, היו שוין. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, אילו היה כל שבטו של לוי שם, לא היו שוין. למה? שכתב נפלו משבטו של שמעון גשרים וארבעה אלק בשוטים. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אילו היה כל שבטו של לוי שם, היו שוין. למה? שלא בא משבט ראובן וגד אלא ארבעים אלק חלוצי צבא.

כהנא אמר, בשם שהן חולקין באן, כך הן חולקין בתחילת החומש השני. אית תנאי תנאי, בשם שהן חולקין באן, כך הן חולקין בדגלים. בני לאה מיפן, ובני רחל מיפן. חד מיפן וחד מיפן. ובני השפחות באמצע. אמר רבי מתניה, טעמיה דהדין תנאיה, (ישעיהו מח) שמע אלי ועקב וישראל מקוראי. מה התקרה הו עובדיה דהן גבי קומנה דהן ועובדיה דהן גבי קומנה דהן.

אית תנאי תנאי, בשם שהן חולקין באן, כך הן חולקין באבני אפוד. במלואותם. כדי שיהיו גשרים וחמשה מיפן וגשרים וחמשה מיפן. והלא אינן אלא ארבעים ותשעה? אמר רבי יוחנן, בנאימין דותלודותם מלא. אמר רבי יודה בר זבידא יהוסף מלא (תהילים פא) עדות ביהוסף שמו. והלא אינן אלא גשרים ושלשה מיפן וגשרים ושבועה מיפן?

[דף ל"ב ע"א]

אמר רבי יוחנן, בנזמין היה חציו. בן מיכן. ימן מיכן. אמר רבי זבידא, ויאות מי בתיב (שמות כח) ששה שמוותם. לא. אלא משמותם. משמותם ולא כל שמוותם. הראשונים נכתבין מימין של כהן גדול, משמאלו של קורא. והאחרונים נכתבין משמאלו של כהן גדול, מימין של קורא. הראשונים אינן נכתבין על סדר. ויהודה מלך. האחרונים נכתבין על סדר:

הלכה ה מתני: ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדום בפיד, וכתבו עליהם את כל דברי התורה הזאת בשבעים לשון, שנאמר (שם) באר היטב, ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

גמרא: תני, על אבני המלון נכתבו דברי רבי יודה. רבי יוסי אומר, על אבני המזבח נכתבו.

מאן דמר על אבני המלון נכתבו, בכל יום ויום אומות העולם משלחין נטריהון ומשיאין את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון. מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, לא לשעה היו ונגזזו? עוד הוא מעשה נסים. נתן הקדוש ברוך הוא בינה בלב כל אומה ואומה והשיאו את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון.

מאן דמר על אבני המלון נכתבו, נחא (דברים כו) ושרדת אותם בשיד. מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, מה מקוים ושרדת אותם בשיד? בין כל אבן ואבן. רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יוחנן, (ישעיהו לג) והיו עמים משרפות שיד. מסיד נטלו איפסין שלחן מיתה. רבי אבא בר כהנא בשם רבי יוחנן (ישעיהו ס) והגוים הרוב יתורבו. מחורב נטלו איפסין שלחן מיתה.

נמצאת אומר, שלשה מיני אבנים הן. אבני המלון. ואבנים שהניח יהושע תחת כפות רגלי הכהנים. ואיסטיליות שנתן להן משה. אמר רבי חנינן פשיט לן ארבעה מיני אבנים הן. אמר רבי סימון בר זביד, ויאות, אין תימר אבני המלון לשעה היו ונגזזו. אין תימר אבנים שהקים יהושע תחת כפות רגלי הכהנים.

[דף ל"ב ע"ב]

משוקעות היו במים. אין תימר איסטיליות שנתן להן משה כבר נכנסו עמהן לארץ. אלא כן אבן קיימין באבנים שהקים להן יהושע על גב הירדן.

תני, רבי יודה בר אלעאי אומר, אבא הלפתא ורבי אלעזר בן מתתיה והנינה בן חכניאי עמדו על אותן האבנים, ושיערום, כל אחת ואחת משוי ארבעים סאה. מיכן את למד במה היה באשכול. כתיב (יהושע ד) והרימו לכם איש אבן אחת על שכמו. לא דמי תהוא דטעון מן ארעא לפתפיה, לשהוא דטעון מארעא לארבוכתיה ומן ארבוכתיה לפתפיה. לא דמי תהוא דטעון מן ארעא לארבוכתיה ומן ארבוכתיה לפתפיה, לשהוא דאחרן תלי ליה. לא דמי תהוא דאחרן תלי ליה לשהוא דטעין בתריין.

כתיב (במדבר יג) איש אחד לשכט. על דעתיה דרבי עקיבה דו אומר לשונות רבויים הן, עשרים וארבעה הוי, ששה עשר באשכול, ושמונה בתאנים ורמונים ובנושא פלים. ועל דעתיה דרבי ישמעאל דהוא אומר לשונות כפולין הן, שנים עשר הוי, שמונה באשכול, וארבעה בתאנים ורמונים ובנושא פלים. על דעתיה דרבי ישמעאל, מורטורין. על דעתיה דרבי עקיבה, מורטורין וטורטורין מורטורין.

כתיב (יהושע ג) ויעמדו המים הירדים מלמעלה כמו גז אחד הרהק מאד מאד העיר אשר מצד צרתן. אמר רבי יוחנן אדם קרייה וצרתן קרייה. שנים עשר מיל מזו לזו. מלמד שהיו המים גדושיין ועולין כמצד צרתן. וכי איזה קל, המים או אדם? המים קלים מאד. תדע לך שהוא כן. אלא מלמד שהיו המים גדושיין ועולין כיפין על כיפין.

רבי לוי אומר, עד לבו של רקיע. תמן אמרין, עד כבל. נאמר באן הרהק ונאמר לחלן (מלכים ב כ) מארץ רחוקה מאד באו אלי מבבל. תני, רבי אליעזר בן יעקב אומר, יותר משלש מאות מיל היו המים גדושיין ועולין כיפין על גבי כיפין, עד שראו אותן כל אומות העולם. תדא היא דכתיב (יהושע ח) ויהי כשמע כל מלכי האמרי אשר בעבר הירדן [וימה] וכל מלכי הכנעני אשר על הים את אשר הוביש יי את מי הירדן מפני בני ישראל עד עכרם וגו'.

אמר רבי שמעון בן לקיש, בירדן קיבלו עליהן את הנסתרות. אמר להן יהושע, אם אין אתם מקבלין עליכם את הנסתרות, המים באין ושוטפין אתכם. אומר רבי סימון בר זבדא, ויאות, תדע לך

[דף ל"ג ע"א]

שהוא כן, שהרי עכן הטא ורובה של סנהדרין נפלה בעי. אומר רבי לוי כיבנה הותרה הרצועה וצתה בת קול ואמרה אין לכם עסק בנסתרות:

הלכה ו מתני: ברכת פהנים ביצד, במדינה אומרים אותה שלש ברכות, ובמקדש ברכה אחת. במקדש היו אומרים את השם בכתבו, ובמדינה ככניו. במדינה פהנים נושאים את ידיהם כנגד בתפוחיהן, ובמקדש על גבי ראשיהן, הוצי מפתח גדול שאינו מגביה ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה

אומר, אף כהן גדול מגביה את ידיו למעלה מן הציץ, שנאמר (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

ברכות כהן גדול ביצד, חוץ הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת, ראש הכנסת נותנו לסגן, והסגן נותנו לכהן גדול, כהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד, וקורא (שם טז) אחרי מות, (שם כג) ואף בעשור. וגולל את התורה ומניחה בהיקו ואומר, יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן. (במדבר כח) ובעשור שבהומש הפיקודים קורא אותו על פה, ומברך עליה שמונה ברכות, על התורה, ועל העבודה, ועל ההודיה, ועל מהילת העון, ועל המקדש, ועל ישראל, ועל הכהנים, ושאר תפילה:

גמרא: אמר רב חסדא, צער גדול היה להן. בכל אתר את אמר חולכין אצל התורה. והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן. אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן. והא תמן מוליכין אוריתא גבי ריש גלותא. אמר רבי יוסי בי רבי בון, על ידי שזרעו של דוד משועב שם, אינן עבדין לו כמנהג אבותיהו. תמן תנינן, מודלגין בבבאי ואין מודלגין מבבאי לנביא. ובבבאי של י"ב מותר. ואין מודלגין בתורה. רבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש, לפי שאין גולליו ספר תורה ברבים. רבי יוסי בעי

[דף ל"ג ע"ב]

הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה. אלא כדי שישמעו ישראל על סדר. והא תנינן וקורא אחרי מות ואף בעשור. שנייא היא, שהיא סדרו של יום. תדע לך דמר רבי שמעון בן לקיש בכל מקום אינו קורא על פה וכא קורא על פה. רבי יוסי מפקד לבר עולא חזנא דבגישתא דבבלאי פד דהיא חדא אורייתא תונייל לה לחורי פרוכתא. כד אינן תרתי תי מייבל חדא ומייתי חדא. ומברך עליה שמונה ברכות על התורה. הבוחר בתורה. על העבודה שאותה לבדך ביראה נעבוד. על ההודיה הטוב לך להודות. על מהילת העון מוחל עונות עמו ישראל ברחמים. על המקדש הבוחר במקדש. ואמר רבי אידי השוכן בציץ. ועל ישראל הבוחר בישראל. ועל הכהנים הבוחר בכהנים. ועל שאר תפילה תחינה ובקשה שעמד ישראל צריכין להושיע לפניך ברוך אתה ה' שומע תפילה:

הלכה ז' מתני': פרשת המלך ביצד, מוצאי יום טוב הראשון של חג, בשמיני מוצאי שביעית, עושין לו בימה של עץ בעזרה, והוא יושב עליה, שנאמר (דברים לא) מקץ שבע שנים במעד שנת השמיטה בחרג הסוכות בבא כל ישראל לראות וגו'. חוץ הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת, וראש הכנסת נותנו לסגן, והסגן נותנו לכהן גדול, וכהן גדול נותנו למלך, והמלך עומד ומקבל וקורא יושב.

אגריפס המלך עמד וקיבל וקרא עומד, ושפחוהו חכמים. וכשהגיע (שם יז) ללא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיד הוא, ולגו עיניו דמעות. אמרו לו, אל תתירא אגריפס, אחינו אתה, אחינו אתה.

גמרא: לא בן תני רבי הייה, לא היתה ושיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ואמר רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש, אף למלכי בית דוד לא היתה ושיבה בעזרה. תיפתר שסמך לו בכותל וישב לו. והא בתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה' אמר רבי אייבו בר נגריי, וישב עצמו בתפילה. תמן תנינן, וצאה בת הראשונה וישבה לה בחר הבית. השנייה בחיל. והשלישית במקומה. רבי נחמן בשם רבי מנא, מזה תנינן וישבה לה במקומה. עמדה לה במקומה.

תני, רבי חנינה בן גמליאל אומר,

[דף ל"ד ע"א]

הרבה חללים נפלו באותו היום שהתניפו לו:

הלכה ח' מתני' וקורא מתחלת (דברים א) אלה הדברים ועד שמע, ושמע (שם ו), והיה אם שמע (שם יא), עשר תעשר (שם יד), וכי תכלה לעשר (שם כו), ברכות וקללות (שם כח), עד שגומר כל הפרשה. ברכות שכתן גדול מברך (חם), המלך מברך אלא שהוא נותן של רגלים תחת מחילת העון:

גמרא: אמר רבי אבהו, ולמה קורין עשר תעשר. כי תכלה לעשר. על ידי שיצאו ישראל משביעית לשמינית, שלא לשבח את המעשרות. רבי חניי בעא קמי רבי יוסי, ואינו צריך להבדיל? אמר ליה, כפר הבדיל מראש השנה:

הדרן עלך פרק ואלו נאמרין

פרק ח

הלכה א' מתני': משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם, בלשון הקדש היה מדבר, שגאמר (דברים כ) והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן, זה משוח מלחמה. ודבר אל העם, בלשון הקדש. ואמר אליהם (שם) שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, על אויביכם ולא על אחיכם, לא יהודה על שמעון, ולא שמעון על בנימין, שאם תפלו בידם ירחמו עליכם.

מסכת מעילה פרק שלישי

א. פרוטה של הקדש שנפל לתוך הכיס, או שאומר: 'פרוטה מן הכיס זה הקדש', כיון שהוציא את הראשונה - מביא אשם תלוי, ואת השנייה - מביא אשם ודאי. דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אין מביא אשם תלוי, ואת השנייה כרת, ושגגתו חטאת, להיכן מעילה זו נופלת? הנהגה מחטאת ומאשם - הרי זה מוסף, מביא חטאת ואשם אחר. כבר קרבה חטאתו - לך לים המלח. כבר קרב אשמו - יפול לנדבה. מקדשי קדשים לפני זריקת דמים, מקדשים קלים לאחר זריקת דמים, מן העולה ומן האמורין, מן קמץ ולבונה ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים - יפלו ללשכה. מקרבנות צבור - יפלו לנדבה. מהקדש מזבח - יפלו להקדש המזבח. מהקדש בדק הבית - יפלו להקדש בדק הבית.

הדרד ע'ל ותורן ע'ל סדר קדשים בסיעתא דשמיא

מסכת פלים קמא פרק ראשון

א. חמר בשרץ שאין בשכבת זרע ובשכבת זרע שאין בשרץ. חמר בשרץ: שהשרץ אין חלוקה טמאתו, ושכבת זרע חלקה טמאתה. חמר בשכבת זרע, שהשכבת זרע מטמא בכל שהוא, והשרץ אינו מטמא אלא בכעדשה.

ב. חמר בנבלה שאין במי חטאת ובמי חטאת שאין בנבלה. חמר במי חטאת: שמעוט מי חטאת - טמא, ומעוט נבלה - טהור. חמר בנבלה שבימי חטאת שלהן טהורין מטמאתן, ומטהרין את הטמאים, ואין מטמאין בצרופן, מה שאין כן בנבלה. מי חטאת שיבשו - הרי אלו טהורין. ונבלה

שיבשה, אם יכולה לשרות ולחזור לכמות שהיתה - הרי זה טמאה.

ג. חמר בטמא מת שאין בבוטל נדה ובבוטל נדה שאין בטמא מת. חמר בטמא מת: שטמא מת טעון הוצאה שלישית ושביעי, מה שאין כן בבוטל נדה. חמר בבוטל נדה: שבוטל נדה מטמא כר התחתון כעליון, מה שאין כן בטמא מת. רבי יוסי אומר: זובו של זב, ורקו, ושכבת זרעו, ומימי רגליו, ודם הנדה ורביעית דם מן המת, למה אמרו רביעית? לפי שכל עבר תחלת ברייתו יש בו רביעית דם, כיוצא במרכב לטמא שנים ולפסל אחד. חמר בהן שאין במרכב ובמרכב שאין בהן. חמר בהן - ששוה מגען למשאן לטמא אדם ולטמא בגדים, מה שאין כן במרכב. חמר במרכב, שהמרכב מטמא תחת אבן מסמא, מה שאין כן בהן.

ד. חמר בכזית מן המת מן המת, שכזית מן המת - פתחו בטפח, והמת עצמו פתחו בארבעה טפחים. וכמה היא כדי לעלות ארקה? רואין אותו כאלו יחור של תאנה שנפשח ומערה בקלפה קטנה, אם יכול לחיות הימנה - טמא.

ה. בשלשה דברים שנה סוריא לארץ ישראל, ובשלשה לחוצה לארץ: עפרה מטמא מחוצה לארץ, והמביא גט מסוריא כמביא מחוצה לארץ, והמוכר עבדו לסוריא כמוכר לחוצה לארץ. שלשה לארץ ישראל: שהקונה שדה בסוריא קונה בפרור שבירושלים, וחיבת במעשרות ובשביעית, והרוצה לכנס לה בטהרה - נכנס.

ו. נכנסין לבין האולם ולמזבח שלא רחוק ידים ורגלים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין נכנסין. אמר רבי שמעון הצנוע לפני רבי אליעזר: אני נכנסתי לבין האולם ולמזבח שלא רחוק ידים ורגלים. אמר לו: מי חביב? אתה או כהן גדול? הנה שותק. אמר לו: בוש אתה לומר,

שמעון אומר: החיל ועזרת נשים, טמאי מת שנכנסו לשם - פטורין.

ח. כל העזרה כשרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים, והשוחט בתוכה חלין - אסורין בהנאה, והיא היתה חצר המשכן לפניו מן הקלעים שהיו במדבר. כל הטמאים שנכנסו משער נקנור ולפנים, אפילו הן מחסרי כפרה - הרי אלו חייבין על זדון כרת, ועל שגגתן חטאת, ואין צריך לומר טבול יום, ושאר כל הטמאין וטהורין שנכנסו לפניו ממחיצתו להיכל - כלן בארבעים. מבית לפרכת אל פני הפרכת במיתה. רבי יהודה אומר: אל פני הכפרת במיתה, וכל ההיכל כלו ומבית לפרכת בארבעים.

ט. הכל נכנסים לבנות ולתקן ולהוציא את הטמאה, מצוה בכהנים, אין כהנים - נכנסין לויים. אין לויים - נכנסים ישראלים. מצוה בטהורים. אין טהורין - נכנסין טמאין. מצוה בתמימין. אין תמימין - נכנסין בעלי מומין. מצוה שישכנסו בתבות. אין שם תבות - נכנסין דרך פתחים. וכן הוא אומר (דברי הימים ב כט, טז): "ויבאו הכהנים לפניו בית ה' לטהר ויוציאו את כל הטמאה" וגו'. רבי יהודה אומר: מחילות שתחת היכל - חול, ובגגו של היכל - קדש, אין אוכלין שם קדשי קדשים, ואין שוחטין שם קדשים קלים, והטמאין שנכנסו לשם - פטורין.

י. וכשם שהיו במדבר שלש מחנות: מחנה שכינה מחנה לוייה מחנה ישראל, כך היו בירושלים מפתח ירושלים: ועד פתח הר הבית - מחנה ישראל. מפתח הר הבית ועד שערי נקנור - מחנה לוייה. משערי נקנור ולפנים - מחנה שכינה. והן הן קלעים שבמדבר, בשעת מסעות אין בהם משום קדשה, ואין חייבין עליהן משום טמאה.

יא. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: עירות מקפות חומה מקדשות מארץ ישראל, שמשלחין מתוכן את המצורעין והבית

שכלבו של כהן גדול חביב הימך! אמר לו: רבי! אמרת. אמר לו: העבודה! אפלו כהן גדול נכנס, פוצעין את מוחו בגזירין אלא שלא מצאך, מה תעשה שלא מצאך בעל הפול? רבי יוסי אומר: כשם שהכל פורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה, כך פורשין בשעת מתן דמים. פר כהן משיח, פר העלם דבר של צבור, ושעירי עבודת כוכבים, מה מעלה יש בין ההיכל לבין האולם ולמזבח? אלא שבהיכל פורשין בין בשעת הקטרה בין שלא בשעת הקטרה. ובין האולם ולמזבח - אין פורשין אלא בשעת הקטרה. בין האולם ולמזבח - נכנסין לעבודה ושלא לעבודה. ולהיכל - אין נכנסין אלא לעבודה בלבד.

ז. אבא שאול אומר: עלית בית קדשי הקדשים חמורה מבית קדשי הקדשים, שבבית קדשי הקדשים כהן גדול נכנס לשם בכל שנה ושנה לעבודת יום הכפורים ארבע פעמים ביום, ואם נכנס חמש - חייב מיתה. ולעלית בית קדשי קדשים אין נכנסין לה אלא פעם אחת בשבוע¹, ואמרי לה: פעמים בשבוע, ואמרי לה: פעם אחת ביוכל, לידע מה היא צריכה. אמרו לו: אין זו מעלה. מצרעים שנכנסו לפניו מן החומה - לוקין את הארבעים. זבין וזבות נדות ויולדות שנכנסו להר הבית - לוקין ארבעים. מצורע שנכנס להר הבית - לוקה שמונים. טמא מת נכנס להר הבית, ולא טמא מת אמרו, אלא אפילו מת עצמו, שנאמר (שמות יג, טז): "ויקח משה את עצמות יוסף עמו"; עמו - במחנה לוייה. רבי

¹ בעל הפול - מלשון אין פולין (אין בודקין).

והינו המשגיח והממנה לבדוק את טהרת הקדש בהר הבית.

² בשבע שנים.

צמות בתוכן לאחר שנים עשר חדש, ומסבבין בתוכן המת עד שירצו, יצא - אין מחזירין אותו. וכן הוא אומר (דברי הימים ב, כו, כג): "וישכב עזיהו עם אבותיו ויקברו אותו עם אבותיו בשדה הקבורה אשר למלכים כי אמרו מצורע הוא, וימלך יותם בנו תחתיו". רבי שמעון אומר: כלשם שאין זבים ונדות ויולדות נכנסות להר הבית - כך משכבן ומושבן כיוצא בהן.

מסכת פלים קמא פרק שני

א. כלי נתר, בית שמאי אומרים: מטמאין מתוכן ומאזין ככלי חרש, ומאחזריהן ככלי שטף. ובית הלל אומרים: כלי נתר הרי הן ככלי חרש לכל דבר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בלשון אחרת. בית שמאי אומרים: מטמאין בכלי חרש ובכלי שטף. ובית הלל אומרים: הרי הן ככלי חרש לכל דבר. הדקין שבכלי חרש - יושבין שלא מסמכין, שעוין בכדי סיכת קטן עד לוג, לוג כלמטה הימנו. מלוג ועד סאה ברביעית סאה כלמטה הימנו מסאה, ועד סאתים כחצי לוג סאתים כלמטה הימנו. מסאתים ועד שלש, ועד חמש סאין בלוג, וחמש ולמעלה כלמטה הימנו. רבי עקיבה אומר: מלחמיות ועד חצבים גדולים בלוג. מכאן ואילך בלוג. נשתקעו דברים ולא נאמרו. רבי נחמיה ורבי אליעזר בן יעקב אמרו: חצבים גדולים. שני לוגין. הפסין הגלילין והחביונות שביהודה - יש להן קרקרות³ ואין להן דפנות. הסילונות⁴ והקרימין שעשה בהן בית קבול מים, או צורות טמאין או לולגין פרוסה טהורה מגפפת - הרי זו טמאה. הכסא והספסל וכל מדרס כלי חרס - טהורין. רבי יוסי אומר: טמאים. לגין פרוצה - טהורה. מגפפת - טמאה. משפך של מתכת, בין של בעלי בתים ובין של רוכלין ומגופת היוצרים, את

ב. גסטרסא שנסדקה בכבשן, כיצד משערין אותה? אם היו שבריה שוין ותוכה מאדים, בידוע שעד שלא נגמרה מלאכתה נסדקה. בית תבלין של עץ העשוי מגורות מגורות, ואין לו לזבו נטמא אחד מהן במשקה - הוא טמא וחברו טהור. ובשרשן - פלו טמא. הרחב שלו - רבי יוסי אומר משם רבי יוחנן בן נורי: חולקין את עביו. המשמש את הטמא - טמא. והמשמש את הטהור - טהור. גסטרסא - שעורה כמוציא משקה. נפלו משקין - נדון כפאחורים. קבעו במסמר - חבור לטמאה ולהזאה. תקעו - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. נוטל ונותן - אין חבור לא לטמאה ולא להזאה.

³ במשניות פלים (פרק ב, משנה ה) הגרסה היא: 'הרומי'. ופרש רבי עובדיה ברסנורא (וכן בפרוש המשניות לרמב"ם): 'הקרקרות' לאחר שנתבשרו ודבוקים זה בזה ונעשים גוף אחד, נקראים רומי.

⁴ שולי הפלי.

⁵ צנורות.

טהורין. ומשהוֹסֶקוּ - טמאין. הוֹסֶקוּ וְהָן נָאִין - טמאין. חֶרֶשׁ שֶׁפָּרַשׁ מִן הַחֲבִיטוֹת וּמִן הַקְדֵּרָה. אִם מִקְבֵּל כְּשֶׁעוֹר - טמא. אִם לֹא - טהור. נִקֵּב וְעָשָׂא בִּזְפָּת - טהור. שֶׁפָּלִי חֶרֶשׁ שֶׁטָּהַר שְׁעָה אַחַת - אֵין לוֹ טְמֵאָה לְעוֹלָם.

מסכת פלים קמא פרק שלישי

א. הִבִּיא שֶׁבָּרִי כְּלִי חֶרֶס וְדִבְקָן זֶה לְזֶה וְעָשָׂאֵן תַּנּוּר, וְעָשָׂה לָהֶן טְפִלָּה בֵּין מִבְּפָנִים וּבֵין מִבְּחוּץ, וְהִסִּיקוּ, אִף עַל פִּי שְׂאִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּשֶׁעוֹר - בְּלֵן מִטְמֵאִין בְּמַגֵּעַ וּבִבְאִיר. הַקְּנוֹנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁטְפְּלוּם בִּיבֻלוֹת וּבִאֲדָמָה - הָרִי אֵלוֹ הֵן חֲבוּר. הַטְּבִילָן - הָרִי זֶה חוֹצֶצֶת עָלָיו. חֶרֶשׁ שֶׁטְפְּלוֹ לְהִיּוֹת מִבֶּשֶׁל - הָרִי זֶה אֵינוֹ חֲבוּר. הִיקְרִין שֶׁטְפְּלוֹן לְהִיּוֹת זֹפֶת בֶּהֶן - הָרִי אֵלוֹ חֲבוּר. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר וְלְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַחֵם שֶׁטְפְּלוֹ עַד מְקוֹם שֶׁהָאוֹר שׁוֹלֵט בּוֹ - שֶׁהוּא חֲבוּר, וְעַד מְקוֹם שְׂאִין הָאוֹר שׁוֹלֵט בּוֹ - שְׂאִין חֲבוּר. הַטְּבִילָה - אֵין חוֹצֵץ עָלָיו. בְּהִדּוּק הַקְּרוּיָה הַבְּרִיאָה - הָרִי זֶה חֲבוּר. הַטְּבִילָה - הָרִי זֶה אֵינוֹ חֲבוּר. הַטְּבִילָה - אֵינָה חוֹצֶצֶת עָלָיו. כִּשּׁוֹת שֶׁלֶקֶטָן - הָרִי זֶה אֵינוֹ חֲבוּר. הַטְּבִילָן, צוֹאָה שֶׁעַל הַכֶּסֶּא - אֵינָה חוֹצֶצֶת עָלָיו. הָאֲבָר וְהַבֶּשֶׂר הַמְּדֻלְדָּלִין בְּאֲדָם - הָרִי אֵלוֹ אֵינָן חֲבוּר. טָבֵל - אֵין חוֹצֵצִין עָלָיו.

ב. הַזֹּפֶת, חֲבוּר כְּלִי מִתְכּוֹת בְּדָבָר הָרָאוּי לָהּ, אֲבָל דָּבָר שְׂאִין רָאוּי לָהּ - הָרִי זֶה אֵין חֲבוּר. הַטְּבִילוֹ - הָרִי זֶה חוֹצֶצֶת. כִּיצַד? קִתּוֹן הַנִּקֵּב וְעָשָׂא בִּזְפָּת - הָרִי זֶה אֵינוֹ חֲבוּר. הַטְּבִילוֹ - הָרִי זֶה חוֹצֶצֶת עָלָיו. אֲבָל חֲבִית שֶׁנִּקְבָּה וְעָשָׂא בְּבֶעַץ, וּבִקְנִטְרִין, וּבִגְפָרִית, וּבִזְפָּת, וּבִסִּיד, וּבִגְפָסִית - חֲבוּר, וְשֹׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אֵינוֹ חֲבוּר. וְרַבִּי עֲקִיבָה מִטְמֵא בֶּשֶׁל עֵץ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִינוֹ.

ג. מִסְרַק שֶׁל צִרְצוֹר⁶, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מִטְמֵא בְּאוֹיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מִטְמֵא בְּאוֹיר. הָעָשׂוֹי לִכְף וְלִכְף, כְּגוֹן הַכִּבְכָּב, וְהָאֶלְפֶס, וְהַקְדֵּרָה - מִטִּילִין אוֹתוֹ לַחֲמֶר, לְהַכְנִים וּלְהוֹצִיא טְמֵאָה לְאַחֲרִים כְּכּוֹס מִשְׁקָה, אֲבָל הוּא עֲצָמוֹ - אֵין טָהוֹר אֲלָא בְּמוֹצֵיא זֵיתִים בְּלִבְדִּי. נִבְלִי יֵין - שְׁעוֹרֵן בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּזִרְעוֹנִין. נִבְלִי שֶׁמֶן - שְׁעוֹרֵן בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּזִרְעוֹנִין. גִּסְטְרָא שְׁעוֹרָה בְּמוֹצֵיא מִשְׁקָה. הַפְּתִיקָה⁷ - הָרִי זֶה טָהוֹר. הַפְּכִין הַגְּלִילִין שְׁמוּלִיכִין בֶּהֶן שֶׁמֶן לְמַרְחֵץ. וְהַצִּרְצוֹרִין⁸, וְהַשְּׁקוּדִין⁹, עַד שֶׁלֹּא הוֹסֶקוּ -

⁶ צִרְצוֹר - הוּא כְּלִי חֶרֶס שֶׁעוֹשִׂים עַל פּוֹי כְּפוֹי שֵׁישׁ בּוֹ נִקְבִים קְטָנִים כְּעֵין כְּבֵרָה, כְּדֵי שֶׁיִּכְנֹס עַל יְדֵי הַנִּקְבִים אוֹיר לְתוֹךְ הַכְּלִי וְלֹא יִתְעַפְּשׂוּ הַפּוֹיִם, וְהַמְעֵרָה מִפּוֹנוֹ מוֹיִם, הַפּוֹיִם נִשְׁפָּכִים עַל יְדֵי הַנִּקְבִים הַצָּרִים. וְסָבִיב כְּפוֹי זֶה בּוֹלְטִים שְׁנַיִם כְּשֶׁנִּי הַמִּסְרַק לָנוּ.

⁷ בְּגִרְסַת הַפְּפָרִים כְּתוּב "הַעֲתִיקָה". וְהִבִּיא בְּחֻזֵּן יְחֻזְקָא⁷ אֶת מֶה שֶׁגָּרַם הַגֵּר"א בְּבִאוּרוֹ, "הַעֲתִיקָה שֶׁל כְּלִי". וּפֶרַשׁ חֻזְזוֹן יְחֻזְקָא: הַעֲתִיק שֶׁל כְּלִי שֶׁעוֹשִׂים לְרֹאשׁוֹ. אֲבָל בְּגִרְסַת הַגֵּר"א גָּרַם "הַפְּתִיקָה", וְכֵן גָּרַם בְּחִסְדֵי דָּוִד, וּבִבְאִיר שֵׁם, שֶׁהוּא מִלְשוֹן פְּתִיקוֹן אֶת הַגִּנָּה, שֶׁהוּא כְּלִי הָעָשׂוֹי לְזֹרֵק מוֹיִם לְגִנָּה וְאֵינוֹ בֵּית קִבּוּל, לָכֵן אֵינוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה.

⁸ כְּלִי שֶׁמִּשְׁקָמִם בּוֹ שְׁדוֹת וְיֵשׁ בּוֹ נִקְבִים רַבִּים, וְהַפּוֹיִם שׁוֹמְפִים עַל יָדָם אֶת הַשְּׁדוֹת כְּמוֹ גֶּשֶׁם.

⁹ הָיוּ לָהֶם כְּלִים שֶׁהָיוּ נִעְשִׂים לְפִי הַצִּדָּךְ בְּמִהִירוֹת וּבִזְרִירוֹת (וְלָכֵן שֵׁמֶם 'שְׁקוּדִין', מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים אוֹתָם בְּשִׁקּוּדָה וּבְמִהִירוֹת), מִכְּלִי

שֶׁיִּצְרָף אוֹתָם צִרוּף גָּמוּר בְּכִבְשָׁן, אֲלָא בְּהַפְסָה אוֹ בְּחֻצֵי הַפְּסָה.

של אֲזִנִּים - נְדוּנָת כְּחִבִּית, הִיְתָה מְטָה עַל צִדָּה כְּמִין קֶתְדָרָא הוּא הִדְבֵּר כָּל הַמִּתְקַבֵּל עִמָּה, מִים בְּשֻׁעָה שֶׁהוּא מַעְרָה מִשְׁקִין לְתוֹכָהּ - מִטְמֵא בְּמַגֵּעַ וּבְאֹיִר, כָּל שֶׁאִין מִקְבֵּל עִמָּה מִים בְּשֻׁעָה שֶׁמַּעְרָה מִשְׁקִין לְתוֹכָהּ - מִטְמֵא בְּמַגֵּעַ, וְאִין מִטְמֵא בְּאֹיִר.

ו. שוּלֵי הַקֶּרְפָּאוֹת וְשוּלֵי הַקְּסוּם הַצִּידוֹנִיִּים, וְכָלִי חֶרֶשׁ שֶׁשׁוּלֵי חֲדָיִם וְכַדְבָּרֵי רַבִּי נִתְּן. הַקּוֹז וְהַקּוֹד הַבְּבִלִי שֶׁנִּסְדְּקוּ מִלְמַעְלָה וּמִקְבִּלִין כֶּשֶׁעוֹר מִלְמַטָּה, אֵף עַל פִּי שֶׁאִין יְכוּלִין לִישֵׁב שְׁלֹא מִסְמְכִין טְמֵאִין, שְׁלֹכְךָ נַעֲשֹׂו מִתְחַלֶּתֶן. שוּלֵי כָּלִי עֲצִים וְכָלִי זְכוּכִית וְכָלִי עֲצִים, קֶרְטִיסִין שֶׁפֶן וְעֶשְׂאֵן וּמִקְבִּלִין כָּל שֶׁהֵן - טְמֵאִין. הִיְהִי שְׁוֹת, מִן הַשֹּׁפָה הַפְּנִימִית וְלִפְנֵים הַיְמָנָה וְלַחוּץ - טְהוֹרָה. כָּלִי חֶרֶשׁ מִקְבִּלִין טְמֵאָה מִשְׁתַּגְמֵר מִלֵּאכְתָּן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשְׁיַצְרָפוּ בְּכִבְשָׁן. צֶרְפָן, אֶפְלוּ בְּגִפֹת - טְמֵאָה, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מִצָּה מִשְׁקִין, וּמִשֵּׁם רְשׁוֹת עִם הָאֶרֶץ אִין חוֹשֵׁשׁ לָהֶן, וְחִבְרָתָהּ, אֶפְלוּ בָּא לְאַחֵר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְנוֹטֵל.

ז. גִּלְהַ חֶפְאִין וּמִצָּא אֲבָק עַל גִּבִּי כָּלֶם - הִרִי זֹו נוֹטֵל. נֹטֵל אַחֵד מֵהֶן בְּרִשׁוֹת בְּעִם הָאֶרֶץ, מְקוֹם שֶׁמִּשְׁשָׁקְעִין אֶת הַנְּאוֹת, בְּטִיט הַלֶּכֶן, וְהַחֲבֵר עוֹמֵד עַל שְׁקוּעוֹ, וְעִם הָאֶרֶץ עוֹמֵד עַל הָעֲמוּד - אִינוּ טְמֵא אֶלָּא אוֹתוֹ עוֹמֵד בְּלִבָּהּ. חֲבֵר עוֹמֵד מִלְמַעְלָה וְעִם הָאֶרֶץ עוֹמֵד מִלְמַטָּה וְשׁוֹלָה וְנוֹתֵן לוֹ, וְעִם הָאֶרֶץ נֹאֲמֵן לוֹמֵר: "לֹא טְמֵאִיתִי", מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחוֹקֶת הַמִּשְׁתַּמֵּר.

מִסְכַּת כָּלִים קָמָא פֶּרֶק רַבִּיעִי

א. תַּנּוּר שֶׁל לְבָנוֹת, תַּחֲלָתוֹ בְּכָל שֶׁהוּא, וְשִׁירֵיו בְּרָבוֹ, שְׂרָבִי מֵאִיר אוֹמֵר: תַּחֲלָתוֹ אַרְבָּעָה וְשִׁירֵיו אַרְבָּעָה. תַּנּוּר, מֵאִימָתִי מִקְבֵּל טְמֵאָה? מִשְׁהוֹסֵק כְּדִי לְאִפּוֹת בּוֹ סָפְגָנִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: רוֹאִין אֶת הָעֲצִים שֶׁהוֹסֵק בָּהֶן, כְּאֵלוֹ הוֹסֵקוּ לְאַחֵר רְדִית הַפֶּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם

ג. עֲרֻכָּה גְדוֹלָה שֶׁל חֶרֶס, אֵף עַל פִּי שֶׁבָּאָה בְּמִדָּה - טְמֵאָה. נִפְחָתָה - בְּמוֹצֵיא זִיתִים, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְטָה עַל צִדָּה וְלֹשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה, שֶׁמִּתְחַלָּה לֹא לֶכֶךְ נַעֲשִׂית.

ד. הַמְבִּיא אֲרָנִיּוֹת, וְתַנּוּרִין, וְסָפְלִים, וְכָלִי חֶרֶשׁ - מִחוּצָה לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ, עַד שְׁלֹא הוֹסְקוּ - טְמֵאִין מִשׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים, וְטְהוּרִין מִשׁוּם כָּלִי חֶרֶשׁ. הוֹסְקוּ - טְמֵאִין מִשׁוּם כָּלִי חֶרֶשׁ וְטְהוּרִין מִשׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים, נִמְצְאָת אוֹמֵר: בְּשֻׁעָת שֶׁהֵן טְמֵאִין מִשׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים - טְהוּרִים מִשׁוּם כָּלִי חֶרֶשׁ, וּבְשֻׁעָת שֶׁהֵם טְמֵאִים מִשׁוּם כָּלִי חֶרֶשׁ - טְהוּרִים מִשׁוּם אֶרֶץ הָעַמִּים. הִבִּיא עֶפֶר מִמְּקוֹם הַטְּמֵאָה וְנִבְלוּ בְּמִקְוֹם הַטְּהוֹרָה, אוֹ מִמְּקוֹם הַטְּהוֹרָה וְנִבְלוּ בְּמִקְוֹם הַטְּמֵאָה - טְמֵא. נִבְלוּ עַל גִּבִּי הַסֵּלַע, אֶפְלוּ בְּמִקְוֹם הַטְּהוֹרָה - טְמֵא. הַלֵּכֶן לְבָנִים בְּבֵית הַפֶּרֶס בְּמִקְוֹם הַטְּמֵאָה - טְמֵא. בְּמִקְוֹם הַטְּהוֹרָה - טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֶפְלוּ לְבָנָה מִבֵּית הַפֶּרֶס מִמְּקוֹם הַטְּמֵאָה - טְהוֹר. שְׁלֹא אִמְרוּ אֶלָּא גּוֹשׁ כְּבָרִיתוֹ. חֲזָקַת חֶרֶסִין הַנִּמְצָאִין בְּכָל מְקוֹם - טְהוּרִין, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִין בְּבֵית הַיּוֹצֵר, מִפְּנֵי שֶׁרָבֶן מִן הַגִּסְטְרָאוֹת. חֶרֶשׁ שֶׁפָּרַשׁ מִדְּפָנָה שֶׁל חִבִּית, וּמִן דְּפָנָה שֶׁל קֶדְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן הִיְהִי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדָבָרֵיו: כְּדֶרֶךְ קְבֻלָּתָהּ - טְמֵאָה. שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ קְבֻלָּתָהּ - טְהוֹרָה. נִטְלָה הָאֵזֶן וְנִשְׁבֵּר הַחֲדוּד; רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא, וְחֲכָמִים מְטַהְרִין, שְׁכָלִי שֶׁטְהֵר שְׁעָה אַחַת - אִין לוֹ טְמֵאָה לְעוֹלָם.

ה. חִבִּית שֶׁנִּפְחָתָה וּמִקְבֵּל עַל דְּפָנָה, אוֹ שֶׁנִּחְלָקָה כְּמִין שְׁתֵּי עֲרֻכוֹת. רַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר וְחֲכָמִים מְטַמֵּאִין, שֶׁמִּתְחַלָּה לֶכֶךְ נַעֲשִׂית, לְהִיּוֹת מְטָה עַל צִדָּה וּמוֹצֵיא מֵה שִׁבְתוֹכוֹ לְצִדְדִין, וְאִם הִיְתָה גִסְטְרָא - הִרִי זֹו טְהוֹרָה, שְׁלֹא אִמְרוּ שִׁירִין לְשִׁירִין אֶלָּא שִׁירִין לְכָלִים. אִיזוֹ הִיא גִסְטְרָא? כָּל שֶׁנִּסְדְּקִים אֲזִנִּיָּה, וְאֶפְלוּ אַחַת מֵהֶן נִסְדְּקָה לְמִטָּה מְאֻזְנִיָּה, אֵף עַל פִּי שֶׁאֲזִנִּיָּה קִימּוֹת - הִרִי זֹו כְּגִיסְטְרָא. וְאִם מִתְחַלָּה עֲשָׂאָה יָד

יהודה לחכמים: בתנור שנתנו על פי הבור, או על פי הדות ונתן שם אכן ומרחו בטיט מן הצדדין, שהוא טמא, וחכמים אומרים: בין כך ובין כך טמא.

ה. תנור שחצצו לשנים, והסק אחד מהן ונטמא, הוא טמא וחברו טהור. בשרץ - כלו טמא. והעבי שביניהן - כלו טמא. הוסקו שניהן ונטמא אחד מהן, רבי יוסי אומר משם רבי יוחנן בן נורי: חולקין את עביו. המשמש את הטמא - טמא. והמשמש את הטהור - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שחצצו ואחר כך הסיקו, אבל הסיקו ואחר כך חצצו - מטמא במגע ובאור. נטמא אחד מהן במשקה - הרי חברו טהור.

ו. תנור שנחלק לשנים, ואפלו כל שהוא, ואפלו מבית האמן - טמא לפי שאי אפשר לכונן.

ז. תנור של סדקין שנתן הסדק כלפי הזוית, ומרחו בטיט מן הצדדין, רבי נתן מטמא, מפני שזוית מחברת. וחכמים מטהרין. דף של תנור שנתנו בזוית להיות אופה בו - טהור. ואם יש בו רב תנור - טמא. תנור של סדקין שעשה טפלה לכל אחד ואחד, ומקום הסדקים מגלה - טמא. נתן חול לצורות - טהור. כפון טיט על גבי הסדק - טמא. חרש על גבי סדק - טהור. מרחו בטיט מלמעלה, או שעשה לו מעלה מבחוץ - טמא. מפני שהטפלה עושה את כלו אחד. נתן עליו טיט חרסית אדמה, סיד וגפסית, אפילו כל שהוא, ואפילו מבית האמן - טמא. זפת וגפרית, שעה ושמים, בצק וגללילין. וכן דבר שאין עושין בו תנורים - טהור. כללו של דבר: כל דבר שאין עושין בו תנורים - אין מחבר את הסדקין.

ח. תנור שבא מחתך מבית האמן, עשה למודין ונתן עליו - טהור. מרחו בטיט טמא - נטמא. סלק את הלמודין - טהור. החזירן לו - טהור. מרחו בטיט - מקבל

רבי יוחנן: טפילת התנור, עד כמה חבור לתנור? עד כדי צרך! וכמה הוא צרך? בתנור - טפח, ובכירה שלש אצבעות.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ועשאן תנור ועשה להן טפלה, בין מבפנים ובין מבחוץ - מטמאות במגע ובאור; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מבפנים מטמאות במגע ובאור, ומבחוץ מטמאות במגע ואין מטמאות באור. חברן לתנור ולא חברן זו לזו - מטמאות. חברן זו לזו ולא חברן לתנור - הרי הן כירה. חפר בארץ ועשה להן טירה - טהורה, וטירת כירה - טהורה.

ק ד. ג. תנור שהסיקו להיות צולה בו - טמא. להיות טומן בו אונין של פשתן - טהור שאינו עושה מלאכה בגופו. תנור שהסיקו עד שלא נגמרה מלאכתו; רבי יהודה אומר: טהור. אמר רבי יהודה: זה היה מעשה בתנורי כפר סיגנא, והיה רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. מפני מה מוסף תנור של נחתומין טמא? מפני שהוא סומך עליו שפוד של צלי. ורבי יהודה אומר: מפני שהוא תולה, יורד בשפוד ונותנה עליו. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן הסנדלר: מוסף תנור - טפח, מוסף יורה של שולקי זיתים - טפחים, ואינו מטמא באור אלא כנגד המוסף. ומאימתי הוא מטמא? משיתחיל לשולקו.

ד. תנור הנתן בו עפר עד חציו, מעפר ולמטה - מטמא במגע, מעפר ולמעלה - מטמא באור; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין כלי חרס אלא כלה מטמא באור. רבי יוסי אומר: מעפר ולמטה מטמא במגע, מעפר ולמעלה מטמא באור; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין, אלא כלה מטמא במגע ובאור. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שנתן בו עפר, ואחר כך הסיקו ואחר כך נתן בו עפר - כלו מטמא במגע ובאור. ומודה רבי

אומר משם אביו: אינו מטמא אוכלין ומשקין וידים, שאין כלי חרש מטמא מאחוריו. נקב, נפגם נסדק ועשאו בטיט, אפלו כל שהוא טמא, נפל השרץ לאוירו - כלו מטמא במגע ובאור. נפל לתוכו שלא באהל - כלו מטמא אוכלין ומשקין וידים, בין מתוכו ובין מאחוריו. כללו של דבר: שהוא טמא משום כלי חרש נדון משום כלי חרש משום כלי מתכות - נדון משום כלי מתכות. מרחו בטיט בין מבחוץ בין מבפנים - טהור. רבי יהודה אומר: מבפנים, אם להטיחו בפני עצמו - טהור. ואם לאו - טמא, בין כך ובין כך - טמא משום כלי מתכת. כירה של מתכת שעשה לה מגור, ועשו לה פטפוטים - טהורה. מרח בטיט, בין מבפנים ובין מבחוץ - טהורה. רבי יהודה אומר: מבפנים, אם יכול להטיחו לעמד בפני עצמו - טהורה, ואם לאו - טמא משום כלי מתכות.

מסכת פלים קמא פרק חמישי

א. שלשה מסמרים, שלש יתדות, שלשה פטפטין שנתן בארץ, וחברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה - טמאה. ורבי יהודה מטהר עד שיחברם זה לזה בטיט. ומודה רבי יהודה, שאם נתנן על גבי האבן, וחברן לה - שהיא טמאה, מפני שהאבן מחברתן.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ולא חברן בקרקע, חברן בקרקע ולא חברן זו לזו - טמאות. ורבי יהודה מטהר, עד שיחברם זו בזו בקרקע, וכמה היא חברן בטיט? כל שהוא.

ג. שתי אבנים גדולות, שתי חליות של עמוד, שהתקינן להיות שופת עליהן יורה גדולה, או מיחם גדול - אינו טמא אלא צרך, וכמה הוא צרך? מקום שפיתה טפח שתי חביות, שני הלפסין ושתי קדרות כירה, ונטמא ביניהן - מטמא במגע ובאור, ותוכן טהור, והעבי שביניהן חולקין המשמש את הטמא - טמא,

טמאה, ואין צריך להסיקו, שכבר הסק משיסיקנו כדי לאפות בו ספגנין. ורבי שמעון מטמא מיד. תנור של חלונות, שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים - היא מטמאה במגע ובאור, והשאר מטמאות במגע ואין מטמאות באור. תנור של חליות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים, היא מטמא במגע, ואין מטמא באור והשאר טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הרוצה לעשות לו תנור בטירה - מביא תנור של סדקים, ומביא תנור של חרש ומלבישו מבחוץ, ונותן חול או צורות ביניהם, ואף על פי שעשה טפלה לחיצון - טהור. פיסים שקירו לו ועשאו תנור ועשה לו טפלה מבחוץ, אף על פי שמקבל טמאה על דפנותיו כשעור - טהור.

ט. תנור, מאימתי טמא? משיסיקנו כדי לאפות בו ספגנין. ורבי שמעון מטמא מיד. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי שילא: הטיחו בטירה ונטמא, מאימתי טהרתו? אמר רבי חלפתא איש כפר חנניא: שאלתי את שמעון בן חנניא ששאל את בנו של רבי חנניא בן תרדיון, ואמר משיסיקנו ממקומו. ובתו אומרת: משיפשו את חלוקו, כשנאמרו דברים לפני רבי יהודה בן בבא, אמר: יפה אמרה בתו מהוא.

י. תנור של מתכת שעשה לו טפלה, ועשה לו מוסף, וחלקו לשנים ונטמא אחד מהן באור - הוא טמא וחברו טהור. נגע בו השרץ מתוכו - הוא מטמא במגע ובאור, וחברו מטמא במגע ובאור. וטפלה טהורין. נגע בו השרץ מאחוריו - כלו מטמא מגע אחד ופוסל אחד. נגע בו בזית מן המת מאחוריו - כלו מטמא מגע שנים ופוסל אחד, ואוירו מטמא אוכלין ומשקין וידים, מפני שנעשה אב הטמאה ומטמא את גופו דברי רבי. רבי ישמעאל ברבי יוסי

ז. השרץ שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור, ועצם כשעורה כרוך בסיב או בניר, ונתון בתוכה - היא טהורה והתנור טהור, בא הטהור ואחז בו והעלהו - מטמא ונטמא החמת, חזרה החמת וטמאה את התנור.

ח. שני תנורים זה על גבי זה, וחבית משקעת ביניהן, ופיה בעליון ושוליה בתחתון, שרץ בחבית - התנור טהור, שרץ בתחתון - אוכלין ומשקין שבתוכה טהורין. שרץ בעליון - אוכלין ומשקין שבתוכה כנגד אורו של עליון - טמאין. תנור ששפתיה שופעות לתוכו ונפלו שם משקין, משם רבי נחמיה אמרו: מביא אמה או מחק של מתכת ונותנה עליו, הימנו ולפנים - טמא. הימנו ולחוץ - טהור. שפתיו שופעות לאחוריו - נדון כאחוריים. רבי אחא אומר משום רבי עקיבה: עין של תנור שעשאה בעפר או בצורות - אינה מביאה טמאה לתנור, אלא בפותח טפח. מן הסתומה ולפנים - מטמא במגע ובאור. מן הסתומה ולחוץ - מטמא במגע ואין מטמא באור.

ט. כור של נפחין שהוא עומד בארץ, וחברו בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה - טמא ואינו טמא, אלא המשמש את הצרך. כירה שנתנה על גבי ארבה העליונה, אף על פי שהוא שופת עליה את הקדרה - טהורה. עשה לה פטפוטין - טמאה. פורגא - הרי זו טהורה, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי מאיר אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה לזבזב - טמאה. רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה ספונאות. רבי יוסי אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה שפיות, וכלן שם אחד הן. גפת שנעשית בטהרה, ונפלה לאור התנור, אפלו בשעת הסיקו - טהור, ושנעשית בטהרה, ונטמאת, נפלה לאור התנור, בשעת הסיקו - טמא. שלא בשעת הסיקו - טהור. ורבי שמעון מטהר, רבי אלעזר בן רבי שמעון

מציל מיד כלי חרס אלא כלים, שיש להן תוך, כלגון, הסל, והקפה, והחמת.

ג. הסל והקפה והחמת שהיו נתונים בתנור, ופיהן למעלה מן התנור, השרץ בתוכן - התנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכן טהורין. נקבו ועשאן בטיט, שרץ בתוכן - התנור טמא. שאין צמיד פתיל לטמאה, שרץ בתוכו - אוכלים שבתוכה טמאין.

ד. חבית שהיא משקעת בתנור ופיה למעלה מן התנור, השרץ בתוכה - תנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. נקבה ועשאה טיט, שרץ בתוכה - תנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. ואם עשאה בזפת - התנור טהור, שהזפת חבור לה, ושאר כל הכלים שעשאן בזפת - אין הזפת חבור להן.

ה. חבית שהיא נתונה על פי התנור, פיה לצד זה ושוליה לצד זה, השרץ בתוכה - התנור טהור. שרץ בתוכה - אוכלין שבתוכה טהורין. היתה דופנה מעבה לתוכה, שרץ בתוכה - תנור טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טמאין. קדרה שהיא מלאה אוכלין ומשקין, ומקפת צמיד פתיל ונותנה בתוך התנור, שרץ בתנור - אוכלין ומשקין שבקדרה הוי טמאין - התנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. כלי שטף שהוא מקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור - הרי זה טמא. שכל שאינו מציל באהל המת, אינו מציל באהל השרץ.

ו. שלשה דברים מצילין באהל המת: הבלועין וצמיד פתיל ואהליו. יש בבלועין שאין בצמיד פתיל ואהליו, יש בצמיד פתיל ואהליו שאין בבלועין. הבלועין מצילין על הטהורין מלמטה ואין מצילין על הטמאין מלמטה. הבלועין אין מטמאין במשא הזב, וצמיד פתיל ואהליו מטמאין במשא הזב. החמת והכפישה שנפחתו במוציא רמונין, אף על פי שבטלו מתורת הכלים - מצילין באהל השרץ.

אומר: בית שמאי מטמאין ובית הלל
מטהרין. במה דברים אמורים? בחדשה,
אבל בישנה - הכל מודין שהיא טהורה.
ואי זו היא ישנה? לאחר שנים עשר חדש.
אבא יוסי בן דוסאי ורבי יוסי בן המשלם
אמרים: נגבה - לאחר שלושים יום. לא
נגבה - אפלו לאחר שנים עשר חדש.

י. פתילה שהיא מלאה משקין טמאין,
ונגבו מבחוץ, ונפלו לאור התנור, בשעת
הסיקו - טמא. שלא בשעת הסיקו - טהור.
אבל ספוג - בין כך ובין כך טמא, מפני
שהוא עשוי להכניס. רבי מאיר מטמא
בגמי, מפני שאיגראנמין בודקין את היין.
רבי יוסי מטמא בגמי, מפני שהרופא נותנו
על גבי המכה, שהוא מוצץ את הליחה.

5 OCT	ראשון Sunday	יג 13	בבלי: זבחים כא ירושלמי: סוטה כז תוספתא: מעילה ג נ"ך: עמוס ה רמב"ם: מלוה ולוה טו	נץ החמה ..... 5:57 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:50 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:43	עלות השחר ..... 5:44 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:14 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:30
----------	-----------------	----------	---	---	--

6 OCT	שני Monday	יד 14	בבלי: זבחים כב ירושלמי: סוטה כח תוספתא: כלים קמא א נ"ך: עמוס ו רמב"ם: מלוה ולוה טז	ערב סוכות	
Candle Lighting 6:11 הדלקת הנרות				נץ החמה ..... 6:58 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:50 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:42	עלות השחר ..... 5:45 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:14 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:29

7 OCT	שלישי Tuesday	טו 15	בבלי: זבחים כג ירושלמי: סוטה כט תוספתא: כלים קמא ב נ"ך: עמוס ז רמב"ם: מלוה ולוה יז	1st Day Succos	א' לסוכות, לפען אפיתך
תקופת תשרי: 9:00 AM				נץ החמה ..... 6:59 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:40	עלות השחר ..... 5:46 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:15 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:27
Candle Lighting 7:40 הדלקת הנרות					

8 OCT	רביעי Wednesday	טז 16	בבלי: זבחים כד ירושלמי: סוטה ל תוספתא: כלים קמא ג נ"ך: עמוס ח רמב"ם: מלוה ולוה יח	2nd Day Succos	ב' לסוכות, אבן שתיה
Yom Tov Ends 7:39 זמן מוצי"ט				נץ החמה ..... 7:00 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:39	עלות השחר ..... 5:47 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:15 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:26

9 OCT	המישי Thursday	יז 17	בבלי: זבחים כה ירושלמי: סוטה לא תוספתא: כלים קמא ד נ"ך: עמוס ט רמב"ם: מלוה ולוה יט	1st Day Chol Hamoed	א דחול"פ סוכות, אערור שועי
				נץ החמה ..... 7:01 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:51 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:37	עלות השחר ..... 5:48 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:15 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:24

10 OCT	ששי Friday	יח 18	בבלי: זבחים כו ירושלמי: סוטה לב תוספתא: כלים קמא ה נ"ך: עובדיה א רמב"ם: מלוה ולוה כ	2nd Day Chol Hamoed	ב דחול"פ סוכות, קל למושעות
הולולא דביביל 215 שנה להסתלקותו				נץ החמה ..... 7:02 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:52 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:35	עלות השחר ..... 5:49 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:16 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:24 שקיעה 6:22
Candle Lighting 6:05 הדלקת הנרות					

11 OCT	שבת Shabbos	יט 19	בבלי: זבחים כז ירושלמי: סוטה לג תוספתא: כלים קמא ו נ"ך: יונה א רמב"ם: מלוה ולוה כא	Shabbos Chol Hamoed	שבת ג דחול הפועל סוכות, אום נצורה
קהלת				נץ החמה ..... 7:04 סו"ז קרי"ש - גר"א ..... 9:52 סו"ז תפלה - גר"א ..... 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת 7:34	עלות השחר ..... 5:51 סו"ז קרי"ש - פג"א ..... 9:16 סו"ז תפלה - פג"א ..... 10:25 שקיעה 6:21
Shabbos Ends 7:34 זמן מוצי"ט					

סזק"ל חודש תשרי ליל ג' עד 12:11

דער רבי זאגט אז מען קען זיך גארנישט פארשטעלן די גרויסקייט און טייערקייט פונעם אַתרוג. מען זעט
אז איין געבן אויס אסאך געלט פאר די מצוה, מער ווי פאר אנדערע מצוות, ווייל דאס איז עפעס גאר א
ספעציעלע חשובע מצוה.

(שיחות הר"ן סימן קכ"ה)